

Fremsat den 2. oktober 2002 af kulturministeren (Brian Mikkelsen)

Forslag

til

Lov om ændring af ophavsretsloven¹⁾

(Gennemførelse af infosoc-direktivet, nye aftalelicenser m.v.)

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 618 af 27. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Som eksemplarfremsstilling anses enhver direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent og hel eller delvis eksemplarfremsstilling på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form. Som fremsstilling af eksemplarer anses også det forhold, at værket overføres på indretninger, som kan gengive det.«

2. I § 2, stk. 3, nr. 2, udgår », herunder udsendes i fjernsyn«.

3. I § 2, stk. 3, nr. 3, udgår », herunder udsendes i radio eller fjernsyn«.

4. § 2, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Som offentlig fremførelse efter stk. 3, nr. 3, anses også

- 1) trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden, herunder udsendelse i radio eller fjernsyn og tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, og
- 2) fremførelse i en erhvervsvirksomhed, der finder sted for en større kreds, som ellers måtte anses som ikke-offentlig.«

5. I overskriften til *kapitel 2* indsættes efter »*ophavsretten*«: »*og forvaltning af rettigheder ved aftalelicens*«.

6. § 11, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Når et værk anvendes i henhold til dette kapitel, er det ikke tilladt at fremstille eksemplarer på grundlag af en gengivelse af værket i strid med § 2 eller på grundlag af en omgåelse af en teknisk foranstaltning i strid med § 75 c, stk. 1.«

7. Efter § 11 indsættes:

»*Midlertidig eksemplarfremsstilling*

§ 11 a. Det er tilladt at fremstille midlertidige eksemplarer, som

- 1) er flygtige eller tilfældige,
- 2) udgør en integreret og væsentlig del af en teknisk proces,
- 3) udelukkende har til formål at muliggøre enten en mellemmands transmission af et værk i et netværk mellem tredjemænd eller en lovlig brug af et værk og
- 4) ikke har selvstændig økonomisk værdi.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for edb-programmer og databaser.«

8. I § 12, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »brug«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.

9. I § 12, stk. 2, nr. 5, indsættes efter »værker«: »end edb-programmer og databaser«.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet, EF-Tidende 2001 L 167, s. 10.

- 10.** I § 13, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »værker«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.
- 11.** I § 14, 1. pkt., indsættes efter »art«: », af musikværker«.
- 12.** I § 15, 1. pkt., indsættes efter »fjernsyn«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.
- 13.** I § 16, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »virksomhed«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.
- 14.** I § 16 indsættes som stk. 2:
»Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1, 2. pkt., må offentlige biblioteker og andre biblioteker, der helt eller delvist finansieres af det offentlige, på bestilling gengive artikler fra aviser, tidsskrifter og samleværker, kortere afsnit af bøger og andre udgivne litterære værker samt illustrationer og noder, som er gengivet i tilslutning til teksten, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen i 1. pkt. omfatter ikke udsendelse i radio eller fjernsyn eller tilrådgivningsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.«
- 15.** § 17, stk. 1, 2. pkt., affattes således:
»Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på gengivelse eller eksemplarspredning, der sker i erhvervsøjemed.«
- 16.** I § 18, stk. 2, indsættes efter »undervisningsvirksomhed«: », eller såfremt gengivelsen sker i erhvervsøjemed«.
- 17.** I § 19, stk. 1, indsættes efter »andre«: »inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.
- 18.** I § 19, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:
»Når det gælder viderespredning i form af udlån eller udlejning, finder bestemmelsen i 1. pkt. også anvendelse ved salg eller anden form for overdragelse til andre uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.«
- 19.** § 20, stk. 2, ophæves.
- 20.** I § 21, stk. 2, udgår »af databaser«.
- 21.** § 21, stk. 3, affattes således:
»Stk. 3. Offentliggjorte værker kan gøres tilgængelige for enkeltpersoner på offentlige biblioteker til personligt gennemsyn eller studium på stedet ved hjælp af teknisk udstyr.«
- 22.** I § 23, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:
»Gengivelsen må ikke ske i erhvervsøjemed.«
- 23.** I § 23, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »fremstilling«: »og gengives i en kritisk eller videnskabelig fremstilling i erhvervsøjemed«.
- 24.** I § 27, stk. 2, indsættes efter »arkiv«: »eller en institution, som efter kulturministerens bestemmelse kan sidestilles hermed«.
- 25.** Efter § 30 indsættes:
»§ 30 a. Offentliggjorte værker, der indgår i Danmarks Radios eller TV 2's egne produktioner, kan af de nævnte radio- og fjernsynsforetagender genudsendes og stilles til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på eksemplar fremstilling, som er nødvendig for gengivelsen. Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. gælder kun for værker, der indgår i produktioner, som har været udsendt før den 1. januar 1998.
Stk. 2. Ophavsmanden kan over for radio- eller fjernsynsforetagendet nedlægge forbud mod værkets gengivelse i henhold til stk. 1.«
- 26.** I § 34, 1. pkt., udgår »og institutioner«.
- 27.** § 36, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.
- 28.** I § 47, stk. 1, 1. pkt., § 47, stk. 2, og § 49, stk. 1, ændres »§ 17, stk. 1 og 4,« til: »§ 17, stk. 4,«.
- 29.** I § 50, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 13 og 14, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, og §§ 30 og 35« til: »§§ 13 og 14, § 16, stk. 2, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, §§ 30, 30 a og 35«.
- 30.** I § 51, stk. 1, ændres »§§ 13 og 14, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, §§ 30 og 35« til: »§§ 13 og 14, § 16, stk. 2, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, §§ 30, 30 a og 35«.
- 31.** I § 52, stk. 1, ændres »§ 13, stk. 1, § 14, § 17, stk. 5, og § 23, stk. 2,« til: »§ 13, stk. 1, § 14, § 16, stk. 2, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, og § 30 a«.

32. I § 65, stk. 2, ændres »overføres til anden indretning, der kan gengive den,« til: »eftergøres«.

33. § 65, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, §§ 3, 11 og 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 1, § 12, stk. 4, §§ 13 og 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 30 a, 31, 33-35, 39-47, 49-57, 58 a, 61 og 62 finder tilsvarende anvendelse på udøvende kunstners fremførelser og optagelser heraf.«

34. § 65, stk. 5, ophæves.

35. § 66, stk. 1, 2. og 3. pkt., affattes således:

»Hvis en lydoptagelse udgives inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse fandt sted. Hvis en lydoptagelse ikke udgives, men på anden måde offentliggøres inden for den i 1. pkt. nævnte periode, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor offentliggørelsen fandt sted.«

36. § 66, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, § 11, stk. 2 og 3, § 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 1, § 12, stk. 4, §§ 13 og 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 30 a, 31, 33, 34, 39-47 og 49-52 finder tilsvarende anvendelse på lydoptagelser.«

37. § 67, stk. 1, 3. pkt., ophæves.

38. § 67, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, § 11, stk. 2 og 3, § 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 2, § 12, stk. 4, §§ 13 og 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, § 21, stk. 3, §§ 22, 25, 27, 28, 30 a, 31-34, 47 og 49-52 finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser.«

39. I § 68, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på offentlig fremførelse i form af tilrådighedsstillelse af udgivne lydoptagelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.«

40. I § 69, stk. 2, ændres »overføres til anden indretning, der kan gengive den, eller spredes til almenheden« til: »eftergøres eller gøres tilgængelig for almenheden«.

41. § 69, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, § 11, stk. 2 og 3, § 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 2, § 12, stk. 4, § 15, § 17, stk. 1-3, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22 og 25, § 27, stk. 1 og 3, §§ 28 og 31-33 finder tilsvarende anvendelse på radio- og fjernsynsudsendelser.«

42. § 70, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

»Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, §§ 3, 7, 9, 11 og 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, §§ 13-16, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 20, 21 og 23, § 24, stk. 1 og 2, §§ 25, 27, 28, 30-31, 33-35, 39-47, 49-58 og 60-62 finder tilsvarende anvendelse på fotografiske billeder.«

43. I § 71, stk. 5, ændres »§ 2, stk. 2 og 3« til: »§ 2, stk. 2-4«, og »§ 36, stk. 2 og 4« ændres til: »§ 36, stk. 2 og 3«.

44. Efter § 75 indsættes som overskrift til § 75 a:

»Offentlig fremførelse af musikværker«.

45. Efter § 75 a indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 6 a

Tekniske foranstaltninger m.v.

§ 75 b. Det er ikke tilladt at omsætte eller i kommercielt øjemed at besidde midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som er anvendt til at beskytte et edb-program.

§ 75 c. Det er ikke tilladt uden samtykke fra rettighedshaveren at foretage omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger.

Stk. 2. Det er ikke tilladt at fremstille, importere, sprede, sælge, udleje, reklamere for salg eller udlejning af eller i kommercielt øjemed besidde indretninger, produkter eller komponenter, der

- 1) er genstand for salgsfremme, reklame eller markedsføring med henblik på omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger,
- 2) kun i begrænset omfang har andet kommercielt formål eller anden kommerciel anvendelse end omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger eller

- 3) primært er udviklet, produceret, tilpasset eller ydet med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse på tjenesteydelser.

Stk. 4. Ved effektive tekniske foranstaltninger i stk. 1 og 2 forstås enhver form for effektive tekniske foranstaltninger, der er anvendt med det formål at beskytte værker og andre frembringelser m.v., som beskyttes i henhold til denne lov.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-4 gælder ikke for beskyttelse af edb-programmer.

§ 75 d. Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47, stk. 1, kan på begæring pålægge en rettighedshaver, som har gjort brug af de i § 75 c, stk. 1, nævnte effektive tekniske foranstaltninger, at stille sådanne midler til rådighed for en bruger, som er nødvendige for, at denne kan drage fordel af bestemmelserne i § 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1-4, § 18, stk. 1 og 2, § 21, stk. 1, nr. 2, § 23, stk. 1, §§ 26-28, 31, 33 og 68. Imødekommer rettighedshaveren ikke pålægget inden 4 uger fra nævnets afgørelse, kan brugeren uanset bestemmelsen i § 75 c, stk. 1, foretage omgåelse af den tekniske foranstaltning. Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. finder kun anvendelse i forhold til brugere, som har lovlig adgang til værket eller frembringelsen m.v.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse i det omfang, rettighedshaveren ikke ved frivillige foranstaltninger, herunder aftaler med andre involverede parter, har sikret, at brugeren, uanset anvendelsen af effektive tekniske foranstaltninger, kan drage fordel af de i stk. 1 nævnte bestemmelser.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på værker og andre frembringelser m.v., der på kontraktmæssige vilkår stilles til rådighed for almenheden på en sådan måde, at almenheden har adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.

§ 75 e. Det er ikke tilladt uden samtykke fra rettighedshaveren at

- 1) fjerne eller ændre elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning eller
- 2) foretage eksemplarspredning, import med henblik på eksemplarspredning eller overføring til almenheden af værker og andre frembringelser m.v., hvor de elektroniske oplys-

ninger om rettighedsforvaltning er blevet fjernet eller ændret uden samtykke.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse, hvis de pågældende handlinger foretages af en person, som ved eller burde vide, at handlingerne foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af retten til et værk eller en anden frembringelse m.v., som beskyttes i henhold til denne lov.«

46. I § 76, stk. 2, udgår »hæfte eller«.

47. § 78 affattes således:

»§ 78. Med bøde straffes den, som forsætligt eller groft uagtsomt overtræder §§ 75 b eller 75 c. Med bøde straffes den, som forsætligt overtræder § 75 e.«

48. § 81, stk. 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Uanset bestemmelsen i stk. 1 påtales overtrædelser af § 75 af det offentlige.

Stk. 5. Overtrædelser, som omfattes af § 78, jf. § 75 b og § 75 c, stk. 2, påtales af det offentlige.

Stk. 6. Overtrædelser, som omfattes af § 78, jf. § 75 c, stk. 1, og § 75 e, påtales af den forurettede.«

49. I § 85, stk. 1, nr. 1, ændres »danske statsborgere eller personer, der er bosat i Danmark« til: »personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.

50. I § 85, stk. 1, nr. 2-5, og stk. 2, ændres »i Danmark« til: »i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.

51. § 86 affattes således:

»§ 86. Bestemmelsen i § 65 gælder for

- 1) fremførelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) fremførelser, der er gengivet på lydoptagelser, som er beskyttede i henhold til bestemmelsen i stk. 2.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 66 gælder for

- 1) lydoptagelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
- 2) lydoptagelser, der er fremstillet af personer, som er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 3) lydoptagelser, der er fremstillet af selskaber, som har hovedsæde i et land inden for Det

Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 67 gælder for

- 1) billedoptagelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
- 2) billedoptagelser, der er fremstillet af personer, som er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 3) billedoptagelser, der er fremstillet af selskaber, som har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 69 gælder for

- 1) radio- og fjernsynsudsendelser, som har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) radio- og fjernsynsforetagender, der har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 5. Bestemmelsen i § 70 gælder for

- 1) fotografier fremstillet af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) fotografier, som er indføjjet i bygninger eller anlæg i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 6. Bestemmelsen i § 71 gælder for

- 1) kataloger m.v., som er fremstillet af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) kataloger m.v., som er fremstillet af selskaber, der har hovedsæde i et land inden for

Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 7. Bestemmelserne i stk. 6 finder tilsvarende anvendelse på pressemeddelelser som nævnt i § 72.

Stk. 8. Uanset bestemmelsen i stk. 1 gælder bestemmelsen i § 65, stk. 1, om optagelse for alle lydoptagelser af fremførelser. Uanset bestemmelsen i stk. 2 gælder § 66, stk. 1, om eftergørelse for alle lydoptagelser. Uanset bestemmelserne i stk. 1-4 gælder bestemmelserne i § 65, stk. 2, § 66, stk. 1, § 67, stk. 1, og § 69, stk. 2, om spredning af eksemplarer til almenheden for alle fremførelser, lydoptagelser, billedoptagelser samt radio- og fjernsynsudsendelser.«

52. § 89, stk. 3, ophæves.

53. § 90, stk. 3 og 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 3.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 22. december 2002.

Stk. 2. Bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 35, finder ikke anvendelse på lydoptagelser, hvor beskyttelsestiden er udløbet ved lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den gældende ophavsretslov er fra 1995, hvor loven undergik en generel revision og modernisering. Loven er senest blevet ændret ved lov nr. 472 af 7. juni 2001 (FT 2000-01 s. 3555, 8589, 8898, A s. 3442, 3461 og B s. 1095). Ved denne lovændring skete der en lempelse af totalforbudet mod digital kopiering til privat brug, således at der blev åbnet mulighed for at fremstille enkelte eksemplarer i digital form til personlig brug inden for husstanden. Endvidere blev der gennemført nye bestemmelser om de generelle betingelser for aftalelicens samt bestemmelser om Ophavsretslicensnævnets kontrol med KODA's tariffer.

Loven foreligger i sin nuværende skikkelse som lovbekendtgørelse nr. 618 af 27. juni 2001. En oversigt over de bestemmelser i den gældende lov, som berøres af lovforslaget, følger som *bilag 1*.

Hovedformålet med lovforslaget er at gennemføre direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (herefter: infosoc-direktivet). Direktivet skal efter art. 13, stk. 1, være gennemført inden den 22. december 2002.

Herudover er der medtaget forskellige andre forslag, der ikke har en direkte tilknytning til direktivet. Det drejer sig bl.a. om følgende:

- Der foreslås indført en ny aftalelicens i lovens § 16, stk. 2, der giver offentlige biblioteker mulighed for på aftalelicensvilkår at foretage digital formidling af tidsskriftsartikler m.v. til andre biblioteker eller direkte til den enkelte bruger. Der henvises til lovforslagets nr. 14.
- Der stilles forslag om en udvidelse af lovens § 21, stk. 3, om brug på stedet på biblioteker til at omfatte alle offentliggjorte værker. Der henvises til lovforslagets nr. 21.
- Det foreslås, at der i ophavsretslovens § 27, stk. 2, indføres en bemyndigelse til, at kulturministeren kan bestemme, at § 27, stk. 2, om arkivgang udvides til – ud over offentlige arkiver –

at omfatte andre institutioner, som kan sidestilles hermed. Der henvises til lovforslagets nr. 24.

- Der foreslås indført en ny aftalelicensordning i lovens § 30 a om genanvendelse af DR's og TV 2's egne arkivproduktioner. Der henvises til lovforslagets nr. 25.
- Tilknytningskriterierne i lovens § 86 om beskyttelse af udøvende kunstnere samt fremstillere af lyd- og billedoptagelser foreslås ændret, bl.a. således at kriterierne kommer til at svare til de kriterier, som de fleste andre lande anvender. Der henvises til lovforslagets nr. 51.

Lovforslaget indeholder ikke forslag om ændringer i vederlagsordningen for kopiering til privat brug (blankbåndsordningen), som findes i ophavsretslovens §§ 39-46. Der pågår for tiden drøftelser mellem Kulturministeriet, Finansministeriet, Skatteministeriet, Videnskabsministeriet, repræsentanter fra forbrugerelektronik- og it-branchen samt repræsentanter for rettighedshaverne om udformningen af en ændring af ordningen, der giver rettighedshaverne en rimelig kompensation for den lovlige kopiering, der sker til privat brug. Når drøftelserne er afsluttet, forventes et selvstændigt lovforslag fremsat om revision af vederlagsordningen.

2. Infosoc-direktivet og dets gennemførelse i dansk ret

Formål og anvendelsesområde

Formålet med infosoc-direktivet er at harmonisere EU-landenes lovgivninger om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder med særligt sigte på de nye digitale udnyttelsesmuligheder i informationssamfundet. Direktivet har samtidig til formål at sikre en ensartet gennemførelse i de enkelte EU-medlemslande af de to WIPO-traktater fra 1996, WIPO Copyright Treaty (WCT) og WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT).

Den gældende danske ophavsretslov er i hovedsagen i overensstemmelse med direktivet. Direktivteksten samt en detaljeret gennemgang af direktivet vur-

deret i forhold til den gældende ophavsretslov følger som *bilag 2 og 3*.

Enerettigheder

Direktivet indeholder en generel harmonisering af en række af de ophavsretlige grundbeføjelser, som tilkommer ophavsmænd, udøvende kunstnere, lyd- og billedproducenter samt radio- og fjernsynsforetagender. Indholdet af beføjelserne er fastlagt i direktivets art. 2-4.

Efter art. 2 skal der tilkomme de nævnte rettighedshavere en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent eksemplarfremstilling på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form. Bestemmelsen foreslås gennemført i ophavsretslovens § 2, stk. 2, jf. lovforslagets nr. 1, samt ved henvisningerne hertil i lovens kap. 5, jf. lovforslagets nr. 33, 36, 38 og 41-42.

Efter art. 3, stk. 1, har ophavsmanden en eneret til trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden, herunder tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til værkerne på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Med begrebet tilrådighedsstillelse for almenheden sigtes navnlig til interaktive bestillingstransmissioner (on demand-tjenester), som finder sted fx via internettet. Når det gælder udøvende kunstnere, lyd- og billedproducenter samt radio- og fjernsynsforetagender får disse rettighedshavere i h.t. art. 3, stk. 2, alene en eneret til on demand-tilrådighedsstillelse af deres frembringelser m.v. Bestemmelserne foreslås gennemført i ophavsretslovens § 2, stk. 4, samt ved henvisningerne hertil i lovens kap. 5. Der henvises til lovforslagets nr. 2-4, 33, 36, 38 samt 41-42.

Ifølge art. 4 har ophavsmanden en eneret til spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af sine værker. I art. 4, stk. 2, bestemmes det samtidig, at spredningsretten kun udtømmes (konsumeres), når et værkseksemplar sælges eller på anden måde overdrages inden for Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes samtykke. Med Fællesskabet sidestilles andre lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Bestemmelsen foreslås gennemført ved lovforslagets nr. 17.

Undtagelser

I direktivets art. 5 er der åbnet mulighed for, at medlemslandene kan gøre undtagelser fra de ovenfor anførte eneretsbeføjelser. Bestemmelsen indeholder en udtømmende liste over de undtagelser, som medlemslandene må have i deres ophavsretslove. Listen indeholder en række undtagelser, som alle er valgfri, bort-

set fra art. 5, stk. 1, der er en obligatorisk undtagelse vedrørende de såkaldte flygtige og tilfældige fikseringer, jf. lovforslagets nr. 7. Den udtømmende opregning betyder, at medlemslandene kun kan opretholde eller indføre nye undtagelser svarende til dem, der er angivet i direktivet.

Den brede vifte af undtagelser svarer i hovedsagen til de undtagelsesbestemmelser, som findes i den gældende ophavsretslovs kap. 2. Flere af direktivets undtagelser har imidlertid et noget snævrere anvendelsesområde, idet de er begrænset til ikke at gælde for kommerciel brug af værker og andre frembringelser m.v. Det gælder bl.a. undtagelserne i art. 5, stk. 2, litra b, om kopiering til privat brug, art. 5, stk. 2, litra c, om eksemplarfremstilling på biblioteker, museer, arkiver m.v., art. 5, stk. 2, litra e, om optagelse af radio- og fjernsynsudsendelser m.h.p. tidsforskudt brug på hospitalet, i fængsler m.v. og art. 5, stk. 3, litra b, om brug til fordel for handicappede. Det foreslås på den baggrund, at undtagelserne i ophavsretsloven bringes på linje med direktivet på dette punkt, jf. lovforslagets nr. 8, 10, 12-13, 15-16 og 22.

Visse undtagelser, fx art. 5, stk. 2, litra b, om eksemplarfremstilling til privat brug, har indbygget en betingelse om, at rettighedshaverne skal modtage en rimelig kompensation. Direktivet fastsætter ikke bindende regler for, hvorledes en sådan kompensation konkret skal udmøntes, hvorfor medlemslandene er forholdsvis frit stillet m.h.t. indførelse af kompensationsssystemer m.v.

Selv om opregningen af tilladte undtagelser er udtømmende, har medlemslandene mulighed for at opretholde visse allerede eksisterende undtagelser af mindre betydning. Dette følger af opsamlingsbestemmelsen i art. 5, stk. 3, litra o. Bestemmelsen giver mulighed for, at medlemslandene kan opretholde eksisterende nationale undtagelser af mindre væsentlig betydning, såfremt de kun vedrører analog brug og ikke berører den frie bevægelighed for varer og tjenester inden for Fællesskabet. I forhold til den gældende ophavsretslov giver denne undtagelse hjemmel til at bevare bestemmelsen i § 18, stk. 3, om gengivelse af sangtekster i sanghæfter til brug for deltagerne i et møde.

Samtlige undtagelser er undergivet den såkaldte tretrin-test i art. 5, stk. 5, som indebærer, at undtagelserne kun må anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af et værk eller andre frembringelser og ikke indebærer en urimelig skade for rettighedshavernes legitime interesser. Det betyder, at lovligheden af bestemte handlinger i konkrete tilfælde skal bedømmes ud fra tretrin-testen, såle-

des at ikke alle handlinger, der falder inden for rammerne af de undtagelsesbestemmelser, der er angivet i art. 5, stk. 1-4, nødvendigvis er tilladt efter direktivet.

Der foreslås ikke indført nye undtagelsesbestemmelser i ophavsretsloven på baggrund af de valgfrie undtagelser i art. 5.

Det bemærkes, at aftalelicensordninger ifølge direktivets præambelbetragtning nr. 18 ikke anses som undtagelser fra eneretten, men derimod som et system til forvaltning af rettigheder.

Tekniske foranstaltninger m.v.

Udviklingen af den digitale teknologi har betydet, at rettighedshaverne har fået nye midler til deres disposition, som kan bidrage til en effektiv teknisk beskyttelse og håndhævelse af deres rettigheder i informationssamfundet. Disse tekniske midler kan bl.a. tage form af adgangskontrollerende indretninger og kopispæringer:

- Adgangskontrollerende indretninger har navnlig betydning i relation til tilrådighedsstillelse af beskyttet materiale via internettet. Indretningerne fungerer på den måde, at visse betingelser med hensyn til pris, varighed, udnyttelse af materialet, antallet af brugere m.v. skal accepteres, før der ved hjælp af password og lign. gives adgang til det pågældende materiale.
- Kopispæringer har til formål at sikre, at der ikke kan fremstilles kopier eller kun et begrænset antal kopier. Kopispæringer kan inkorporeres i både fysiske medier (cd, cd-rom, dvd og lign.) og i materiale, der stilles til rådighed online fx via internettet.

M.h.p. at understøtte anvendelsen af tekniske foranstaltninger er der i infosoc-direktivets art. 6 gennemført nye regler, som skal sikre rettighedshaverne en retlig beskyttelse mod bl.a. omgåelse samt fremstilling og omsætning af hjælpemidler, der kan bruges til omgåelse. Der er tale om en retlig beskyttelse, som fungerer ved siden af selve ophavsretsbeskyttelsen. Direktivet regulerer alene tekniske foranstaltninger, hvis formål er at forhindre eller begrænse handlinger, der er ophavsretligt relevante, dvs. navnlig kopispæringer, mens adgangskontrollerende indretninger som sådanne ikke omfattes af dette regelsæt.

Art. 6, stk. 4, indeholder endvidere bestemmelser, der regulerer forholdet mellem beskyttelsen mod omgåelse af de tekniske foranstaltninger og visse specifikt opregnede undtagelser fra rettighedshavernes enerettigheder. Formålet er at finde en afbalanceret løsning, der på den ene side tager nødvendigt hensyn til rettighedshavernes interesse i, at deres tekniske foran-

staltninger ikke omgås, og på den anden side forskellige brugergruppers interesse i fortsat at kunne gøre brug af undtagelser fra eneretten, som er hjemlet i ophavsretsloven.

Ud over beskyttelsen mod uautoriseret kopiering af værker m.v., i tilfælde hvor rettighedshaverne har anvendt kopispæringer og lign., har der også vist sig at være behov for en beskyttelse mod uautoriseret fjernelse af og manipulation med elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning. Det forventes, at rettighedshaverne i fremtiden i vid udstrækning vil gøre brug af digital rettighedsforvaltning (på engelsk »digital rights management«), hvilket fx indebærer, at oplysninger til identifikation af rettighedshaverne inkorporeres i det digitale materiale. Rettighedshaverne vil herefter kunne kontrollere udnyttelsen af deres værker og frembringelser. Direktivet indeholder i art. 7 en specifik regulering vedrørende uautoriseret fjernelse eller ændring af sådanne indkodede elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning.

Bestemmelserne i art. 6 og 7 har samtidig til formål at sikre, at der inden for Fællesskabet sker en ensartet gennemførelse af de forpligtelser, der følger af WCT og WPPT.

Bestemmelserne foreslås gennemført i et nyt kap. 6 a i ophavsretsloven, jf. lovforslagets nr. 45.

Nordiske overvejelser

Der har igennem mange år været tradition for et tæt nordisk samarbejde på ophavsrettens område, hvilket har medført, at de nordiske ophavsretslove i hovedsagen er ensartede. For at bevare den størst mulige retsenhed har de nærmere retningslinjer for gennemførelsen af direktivet været drøftet på møder med ressortministerierne i de andre nordiske lande.

3. Lovforslagets øvrige indhold

Aftalelicens for biblioteker

Der stilles forslag om indførelse af en ny aftalelicensordning i ophavsretslovens § 16, stk. 2, der åbner mulighed for, at offentlige biblioteker på bestilling kan foretage digital formidling af tidsskriftsartikler og andre tekstuddrag m.v. til hhv. andre biblioteker og direkte til de enkelte brugere. Forslaget betyder, at bibliotekerne kan benytte fx e-mail og digitale faxmaskiner som led i deres formidlingsvirksomhed (lovforslagets nr. 14).

Baggrunden for forslaget er et ønske fra bibliotekssektoren om at kunne anvende den digitale teknik som led i lånesamarbejdet med andre biblioteker og direkte i forhold til brugerne. Infosoc-direktivet giver ikke

mulighed for helt at undtage denne formidlingsvirksomhed fra ophavsmændenes eneret. Derimod vil digital formidling kunne ske i henhold til en aftalelicens, der ikke reguleres af direktivet.

En aftalelicensordning indebærer, at når biblioteker har indgået en aftale om ekstern digital formidling med en repræsentativ organisation af ophavsmænd til en bestemt art af værker, udstrækkes aftalen til også at gælde for ophavsmænd, som ikke er medlemmer af den aftalesluttende organisation. Fordelen ved ordningen er, at den er smidig for såvel bibliotekerne som for ophavsmændene; bibliotekerne får ved blot at indgå én enkelt aftale adgang til ekstern digital formidling af alle værker inden for en bestemt værskategori, og ophavsmændene sikres betaling for og en aftalemæssig kontrol med denne brug af deres værker.

Konsultation af værker på biblioteker

Efter den gældende lovs § 21, stk. 3, er det muligt for enkeltpersoner frit at studere og gennemse udgivne eksemplarer af filmværker, musikværker og værker i digital form på stedet på offentlige biblioteker. Bestemmelsen giver ikke adgang til at konsultere alle offentliggjorte værker, som fx er udsendt i radio og fjernsyn, eller som findes på internettet. I disse situationer skal bibliotekerne foretage en individuel klarende med rettighedshaverne.

Af hensyn til de offentlige bibliotekers formidlingsforpligtelser finder Kulturministeriet det hensigtsmæssigt, at bestemmelsen udvides til at omfatte tilgængeliggørelse af alle offentliggjorte værker. Det betyder bl.a., at den enkelte biblioteksbruger – uden at biblioteket skal indhente samtykke fra rettighedshaverne – vil kunne foretage browsing på internettet eller afspille en video, såfremt det sker på stedet på et bibliotek.

Adgang til private arkiver

Der stilles forslag om en ændring af bestemmelsen i ophavsretslovens § 27, stk. 2, der regulerer forholdet mellem ophavsretten og adgangen til arkivalier i offentlige arkiver (lovforslagets nr. 24). Det foreslås, at der i ophavsretsloven indføres en bemyndigelse for kulturministeren til at fastsætte administrative forskrifter om udvidelse af bestemmelsen i ophavsretslovens § 27, stk. 2, til også at omfatte andre institutioner, der opfylder nærmere arkivmæssige vilkår; det kan fx være offentlige og private institutioner m.v., der er godkendt af kulturministeren.

Aftalelicens for genanvendelse af DR's og TV 2's arkivproduktioner

I de senere år har det været et udtalt ønske fra de nordiske public service-radiofonier, herunder Danmarks Radio og TV 2, at få en ny bestemmelse i ophavsretsloven, der gør det muligt for radiofonierne at genanvende ældre egenproduktioner i nye sammenhænge. Public service-radiofonierne har bl.a. peget på nødvendigheden af, at der gennemføres en aftalelicensordning for genudsendelse og tilrådighedsstillelse on demand af deres ældre arkivproduktioner.

Public service-radiofonierne har i deres arkiver en lang række produktioner, som har været udsendt for år tilbage. På grund af det store antal rettigheder, der er knyttet til disse produktioner, har radiofonierne vanskeligt ved at klarere samtlige rettigheder i forbindelse med genanvendelse af arkivproduktionerne. Det skyldes bl.a., at rettighederne i mange tilfælde er overgået til en eller flere arvinger, hvilket gør det vanskeligt at identificere og lokalisere samtlige rettighedshavere.

På den baggrund stilles der forslag om en ny aftalelicensordning i lovens § 30 a, der gør det lettere for Danmarks Radio og TV 2 at klarere rettighederne til genanvendelse af deres egne produktioner, som har været udsendt før den 1. januar 1998. Genanvendelse kan ske i form af genudsendelse og tilrådighedsstillelse on demand fx via internettet (lovforslagets nr. 25).

Aftalelicensmodellen indebærer, at radiofonierne kan indgå aftale om en bestemt form for genanvendelse med en repræsentativ organisation af ophavsmænd til en bestemt art af værker, hvorefter aftalen også kommer til at gælde for ophavsmænd, som ikke er medlemmer af den aftalesluttende organisation.

Det foreslås, at aftalelicensen også kommer til at omfatte andre rettighedshavere i form af udøvende kunstnere, lyd- og billedproducenter, fremstillere af fotografiske billeder samt fremstillere af kataloger, databaser m.v. (lovforslagets nr. 32, 35, 36, 41 og 42).

Tilknytningskriterier for beskyttelse af udøvende kunstnere, fonogramproducenter m.fl.

I den gældende lov bygger reglerne om anvendelsesområdet for lovens bestemmelser om udøvende kunstnere samt fremstillere af lyd- og billedoptagelser, jf. §§ 65-67, på et såkaldt optagelseskriterium. Det betyder, at beskyttelsen omfatter lydoptagelser m.v., der har fundet sted i et EØS-land (eller et andet land, der har tiltrådt Romkonventionen), mens nationalitet ikke spiller nogen rolle.

Internationalt er Danmark et af få lande, der alene anvender optagelseskriteriet. Efter de internationale

konventioner er hovedreglen snarere et nationalitets-kriterium. I lyset heraf stilles der forslag om at supplere optagelseskriteriet med et nationalitetskriterium for fremstillere af lydoptagelser m.v. (lovforslagets nr. 51). Desuden foreslås det at udvide den internationale beskyttelse af spredningsretten for bl.a. fremstillere af lydoptagelser.

4. Andre spørgsmål

Under høringen har Samrådet for Ophavsret, Dansk Journalistforbund m.fl. fremsat ønske om, at aftalelicensen i ophavsretslovens § 14 om fotokopiering inden for organisationer, institutioner, erhvervsvirksomheder m.v. udvides til også at omfatte *digital kopiering*.

Spørgsmålet har tidligere været fremme i forbindelse med en ændring af ophavsretsloven i 1998, hvor lovforslaget (L 37) indeholdt et forslag om at udvide § 14 til også at omfatte eksemplar fremstilling i digital form. Der var imidlertid ikke flertal for dette forslag, og et flertal i Folketingets Kulturudvalg udtalte bl.a., at der »overvejende [er] tale om kopiering i form af presseoversigter og lignende bestående af artikler af danske oprindelse. Flertallet finder, at det inden for en nærmere fremtid må forventes, at det vil være muligt for brugerne at kunne foretage den nødvendige rettig-hedsklarering i forbindelse med en digital kopiering af et sådant materiale direkte med de danske bladudgivere og deres journalister.« Kulturministeriet er ikke bekendt med, at der siden 1998 skulle være sket afgørende ændringer i de forudsætninger, som et flertal i Folketinget lagde vægt på, og ministeriet finder derfor ikke grundlag for på ny at fremsætte et forslag om digital kopiering på aftalelicensvilkår til intern brug i erhvervsvirksomheder, institutioner m.v.

Der er ikke i lovforslaget stillet forslag om ændring af de gældende regler om *ophavsret i ansættelsesforhold*. Udgangspunktet efter den gældende lov er, at ophavsretten opstår hos den ansatte (ophavsmanden), som ved aftaler eller generelle overenskomster kan overdrage retten til udnyttelse af værkerne til arbejdsgiveren. Danske Dagblades Forening har givet udtryk for et ønske om at ændre retstilstanden, således at der i ophavsretsloven indføres en generel bestemmelse om, at ophavsretten i faste ansættelsesforhold automatisk overgår til arbejdsgiveren. Behovet for en regulering af denne art er efter Danske Dagblades Forening blevet aktualiseret af udviklingen igennem de senere år, hvor konvergensen er blevet en vigtig del af dagbladenes udviklingsstrategi, bl.a. fordi dagbladenes kerneaktivitet er under pres på grund af faldende oplag og faldende annonceomsætning. Dansk Journalistfor-

bund har derimod argumenteret for, at der ikke bør indføres generelle arbejdsgiverregler, da der på dagbladsområdet for størstedelens vedkommende er indgået de nødvendige udnyttelsesaftaler. Kulturministeren har besluttet i begyndelsen af 2003 at nedsætte et udvalg, som bl.a. skal undersøge behovet og mulighederne for at regulere ophavsretten i ansættelsesforhold. Udvalget vil samtidig skulle undersøge, om der er behov for at ændre bestemmelserne i ophavsretslovens kap. 3 om overdragelse af ophavsretten. På den baggrund er der ikke i det foreliggende lovforslag stillet forslag om regulering af ophavsretten i ansættelsesforhold.

En række rettighedshaverorganisationer, herunder Samrådet for Ophavsret, har under høringen peget på, at der er behov for skærpede *sanktioner* for overtrædelse af ophavsretsloven. Rettighedshaverne har bl.a. anført, at bødestraf for overtrædelse af de nye bestemmelser om tekniske foranstaltninger m.v. ikke forekommer tilstrækkelig.

Et udvalg under Justitsministeriet har i september 2002 afgivet en betænkning om it-kriminalitet (betænkning nr. 1417/2002). Udvalget foreslår bl.a. en skærpelse af sanktionsniveauet i ophavsretsloven, idet der er stillet forslag om, at strafmaksimum i § 76, stk. 2, forhøjes fra 1 år til 1 år og 6 måneder, og at der samtidig indsættes en bestemmelse om ophavsretskrænkelse i straffeloven med en strafferamme på 4 år. Kulturministeriet er af den opfattelse, at betænkningen bør sendes til en grundig høring blandt alle berørte parter, hvorefter Kulturministeriet sammen med Justitsministeriet på baggrund af de indkomne høringsvar vil tage stilling til, om der er grundlag for at stille forslag om skærpede sanktioner på ophavsretsområdet. Det bør i den forbindelse overvejes, om der skal ske en skærpelse af sanktionsniveauet for overtrædelse af de nye bestemmelser i kap. 6 a om omgåelse m.v. af tekniske foranstaltninger m.v.

Under høringen er der endvidere fra flere rettighedshaverorganisationers side stillet forslag om, at *udlån af fonogrammer* på biblioteker bør undergives en eneret, ligesom det i dag gælder for film og edb-programmer. Baggrunden herfor er, at man mener, at udlånet af musik-cd'er – og den dermed forbundne lovlige kopiering til personlig brug – er en væsentlig årsag til det faldende salg, som man kan konstatere.

Kulturministeriet har taget initiativ til en møderække med de berørte rettighedshaveres organisationer om udlånet af cd'er fra bibliotekerne. Formålet er dels at analysere og drøfte problemets omfang, dels at overveje mulige løsninger, heriblandt den foreslåede eneret. Et resultat af møderækken forventes at forelig-

ge i løbet af 2003, hvorefter andre berørte parter kan blive inddraget. På den baggrund finder ministeriet ikke, at det fornødne grundlag i øjeblikket er til stede for at tage stilling til forslaget om at indføre en eneret til udlån af fonogrammer.

Bibliotekssektoren og Samrådet for Ophavsret har i en fælleshenvendelse fremsat ønske om, at der indføres nye aftalelicensordninger for hhv. udlån af instruktionsfilm og udlån af edb-programmer, der udgør bilag til trykte værker. Kulturministeriet er umiddelbart af den opfattelse, at det vil være for vidtgående at introducere nye aftalelicensordninger på så forholdsvis begrænsede områder. Ministeriet er imidlertid indstillet på i den nærmeste fremtid at indlede drøftelser med bibliotekssektoren m.h.p. at identificere problemets omfang og i fællesskab at finde egnede løsningsmodeller.

Lovudkastet, der har været sendt til høring, indeholdt et forslag, der havde til formål at præcisere, at Gramex har en særlig legitimation til at opkræve vederlag for offentlig fremførelse af fonogrammer på vegne af samtlige udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser i h.t. tvangslicensen i ophavsretslovens § 68. Kulturministeriet er efterfølgende blevet opmærksom på, at der verserer flere principielle retssager om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang der kan indgås aftaler om vederlag for offentlig fremførelse af fonogrammer uden om Gramex. Ministeriet finder det ikke muligt at udforme et forslag på en sådan måde, at man ikke utilsigtet ville berøre disse retssager, og ministeriet må på den baggrund være af den opfattelse, at det er mest korrekt på nuværende tidspunkt at undlade at ændre loven på dette punkt.

Endelig bemærkes det, at lovforslaget ikke indeholder forslag til gennemførelse af direktiv 2001/84/EF af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk. Direktivet skal først være gennemført i national ret inden den 1. januar 2006, og Kulturministeriet vil i den mellemliggende periode overveje, hvorledes direktivet mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i den danske ophavsretslov.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

Lovforslaget medfører ikke direkte negative økonomiske eller personalemæssige konsekvenser for staten, amtskommunerne, kommunerne eller erhvervslivet.

Forslaget om beskyttelse af tekniske foranstaltninger m.v. (lovforslagets nr. 45) vil have positive økonomiske konsekvenser for de dele af erhvervslivet, der producerer eller distribuerer ophavsretligt beskyttet

materiale, da bestemmelserne vil give dem en yderligere beskyttelse mod uautoriseret kopiering.

De indirekte økonomiske konsekvenser, som måtte følge af aftaler, som indgås på grundlag af ophavsretslovgivningen, og omfanget af den brug af beskyttede værker, som sådanne aftaler måtte lede til, kan der efter sagens natur ikke gives nogen oplysning om. I øvrigt indeholder lovforslaget bestemmelser, der begrænser en række af ophavsretslovens undtagelser til kun at gælde ikke-erhvervsmæssig brug. Dette kan betyde, at virksomheder m.v., der hidtil har benyttet sig af de pågældende undtagelsesbestemmelser, fremover vil skulle betale vederlag til rettighedshaverne. Da det drejer sig om snævert definerede undtagelser, må det dog antages, at de negative konsekvenser vil være begrænsede. Lovforslaget har derfor ingen indirekte økonomiske konsekvenser for stat, amtskommuner og kommuner og kun begrænsede indirekte økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Hvad angår de administrative konsekvenser for stat, amtskommuner, kommuner og erhvervslivet, vil forslaget om aftalelicens for bibliotekers digitale formidling af tekster (lovforslagets nr. 14) samt forslaget om aftalelicens for DR's og TV 2's udnyttelse af deres arkivproduktioner (lovforslagets nr. 25) indebære en administrativ forenkling, da det vil blive betydeligt lettere for de pågældende institutioner at klarere rettighederne. På samme måde vil forslaget om at udvide bestemmelserne om adgang til arkivalier i visse ikke-offentlige arkiver (lovforslagets nr. 24) indebære en administrativ lettelse, da de pågældende arkiver (bl.a. Det Kgl. Bibliotek og lokalarkiverne) ikke længere behøver at indhente rettighedshavernes tilladelse, når arkivalierne stilles til rådighed til gennemsyn.

Forslaget om beskyttelse af tekniske foranstaltninger m.v. vil evt. i fremtiden kunne medføre en øget administration i forbindelse med at få adgang til kopi-spærrede værkseksemplarer m.v., men p.t. anses forslaget ikke at få nævneværdige konsekvenser.

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører infoc-direktivet i ophavsretsloven. På baggrund af synspunkter fremsat af Europa-Kommissionen stilles der endvidere forslag om at udvide den internationale beskyttelse af spredningsretten for fremstillere af lydoptagelser m.v.

7. Høring

Et lovudkast blev den 14. juni 2002 sendt til høring. Høringsinstanser var Advokatrådet, Akademiet for

de Skønne Kunstner, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Amdradsforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Bibliotekarforbundet, Bibliotekslederforeningen, Biblioteksstyrelsen, Billedkunstneres Forbund, Billedkunstrådet, Boligselskabernes Landsforening, Brancheforeningen for Undervisningsmidler, Brancheorganisationen Forbrugerelektronik, Canal Digital, Copy-Dan, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Biblioteksskole, Danmarks Blindebibliotek, Danmarks Idræts-Forbund, Danmarks Radio, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Artist Forbund, Dansk BiblioteksCenter A/S, Dansk Blindesamfund, Dansk Dataforening, Dansk Fagpresse, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Firmaidrætsforbund, Dansk Folkeindesamling, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Dansk Forfatterforening, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Galleri Sømmenslutning, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk Kapelmesterforening, Dansk Kommunikationsforening, Dansk Komponistforening, Dansk Kunstnerråd, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Musikarbejderforening, Dansk Musikbiblioteksforening, Dansk Musiker Forbund, Dansk Musikforlæggerforening, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Solist-Forbund, Danske Arkitekters Landsforbund, Danske Billedautorer, Danske Billedkunstneres Fagforening, Danske Dagblades Forening, Danske Dramatikeres Forbund, Danske Filminstruktører, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Jazz-, Beat- og Folkemusikautorer, Danske Kunsthåndværkere, Danske Populærautorer, Danske Reklamebureauers Branche-forening, Danske Skønlitterære Forfattere, Danske Teatres Fællesorganisation, Danske Tegneserieskabere, De Samvirkende Invalideorganisationer, Den danske Forlæggerforening, Den danske gruppe af IFPI, Den Kristne Producentkomité, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Akademi, Det Danske Filminstitut, Det Danske Handelskammer, Det Kgl. Bibliotek, Det Kgl. Teater, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen, Døvefilm Video, FAEM – Foreningen af Arbejderbevægelsens Medievirksomheder, Film- og TV-arbejderforeningen, Finansrådet, Fonden

for Aktive Blinde (Blindefonden), Forbrugerrådet, Forenede Danske Antenneanlæg, Foreningen af Auktionsledere i Danmark, Foreningen af Billedmedieoversættere, Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af Videogramdistributører i Danmark, Foreningen Danske Designere, Forskningsbibliotekernes Chefkollegium, Frederiksberg Kommune, Fællesrådet for Autorer, Fællesrådet for Udøvende Kunstnere, Gramex, HK, HORESTA, Håndværksrådet, IT-Branche-foreningen, ITEK/Dansk Industri, KODA, KOMM – Foreningen af Kommercielle Lokalradio og TV-stationer, Kommunernes Landsforening, Kommunernes Skolebiblioteksforening, KonkurrenceStyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Kulturarvsstyrelsen, Kunsthandlerforeningen, Københavns Kommune, Landsforeningen til bevaring af fotografier og film, Landsorganisationen i Danmark, Litteraturrådet, Lægemediel Industri Foreningen, Multi Medie Foreningen, Nordisk Copyright Bureau, Ophavsretligt Forum, Ophavsretslicensnævnet, Patent- og Varemærkestyrelsen, Producenterne, PROSA, Rektorkollegiet, Rigsarkivet, Sømmenslutningen af Danske Scenografer, Sømmenslutningen af lokale radio- og tv-stationer i Danmark, Samrådet for Ophavsret, Solistforeningen af 1921, Speaker- og Indlæserforeningen, Statens Kunstfond, Statens Museum for Kunst, Statens Musikråd, Statsbiblioteket, STOP I/S, Teaterrådet, Teaterteknikerforbundet, Tegnerne/Tegnerforbundet af 1919, Teknologirådet, Tele Danmark A/S, TV 2/DANMARK, TV3, TvDanmark, UBOD, UBVA, Beskæftigelsesministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Rigsrevisionen, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet. I alt er 158 organisationer, institutioner, ministerier m.v. blevet hørt.

Høringsfristen var den 2. september 2002.

8. Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser	Negative konsekvenser
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Forslagene om nye aftalelicenser for biblioteker samt DR og TV 2 kan lette administrationen i forbindelse med klarering af rettigheder. Endvidere vil forslaget om en udvidet arkivadgang betyde en administrativ lettelse.	Forslaget om beskyttelse af tekniske foranstaltninger m.v. vil evt. i fremtiden kunne medføre en øget administration i forbindelse med at få adgang til kopispærrede værks-eksemplarer m.v.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Forslaget om beskyttelse af tekniske foranstaltninger m.v. vil have positive konsekvenser for dele af erhvervslivet.	Ingen direkte økonomiske konsekvenser og kun begrænsede indirekte økonomiske konsekvenser.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Der henvises til afsnittet ovenfor om administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Der henvises til afsnittet ovenfor om administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører infosoc-direktivet i den danske ophavsretslov. Endvidere foreslås det at udvide den internationale beskyttelse af spredningsretten for fremstillere af lydoptagelser m.v. på baggrund af synspunkter fremsat af Europa-Kommissionen.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1 (§ 2, stk. 2)

Bestemmelsen i forslaget til § 2, stk. 2, 1. pkt., er ny.

Formålet med forslaget er at gennemføre infosoc-direktivets art. 2.

Efter denne bestemmelse skal ophavsmænd, udøvende kunstnere m.fl. have en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent eksemplarfremstilling på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis.

Efter ophavsretslovens § 2, stk. 1, medfører ophavsretten en eneret til at fremstille eksemplarer af et værk. Eneretten omfatter en beskyttelse mod enhver form for kopiering uanset formen og måden, herunder indirekte og delvis kopiering.

Ikke alene varige eller permanente former for kopiering, men også midlertidig kopiering anses efter gældende ret som eksemplarfremstilling. I forarbejderne til en ændring af ophavsretsloven i 1998 anfør-

tes det imidlertid, at visse former for flygtige og tilfældige fikseringer, der finder sted som led i en sammenhængende teknisk proces, og som er accessoriske i forhold til det endelige resultat, ikke kunne anses som eksemplarfremstilling.

De sidstnævnte lovbemærkninger harmonerer ikke med direktivets art. 2. Derfor er det nødvendigt i lovtæksten at præcisere, at også enhver form for midlertidig kopiering skal omfattes af eneretten. Det foreslås derfor at gennemføre direktivets art. 2 stort set ordret i § 2, stk. 2, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gældende ret, bortset fra at også alle former for flygtige og tilfældige fikseringer nu skal omfattes af eneretten til eksemplarfremstilling. Forslaget til § 11 a indeholder dog en undtagelse fra eneretten netop for så vidt angår flygtige og tilfældige eksemplarer; når denne undtagelsesbestemmelse tages i betragtning, vil retstilstanden i realiteten stort set være den samme som i dag.

Hertil kommer, at en bemærkning i lovmotiverne fra 1961 – hvorefter »der ikke kan siges at foreligge et eksemplar i lovens forstand, hvis kunstværket blot figurerer som en detalje i billedets baggrund eller i øvrigt indgår som en uvæsentlig del af billedet« – ikke

længere er udtryk for gældende ret. Forholdet er i øvrigt i dag dækket af undtagelsesbestemmelsen i lovens § 23, stk. 4.

I kraft af henvisninger i §§ 65, 66, 67, 69, 70 og 71 gælder den foreslåede præcisering af eneretten til eksemplar fremstilling også for udøvende kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser, radio- og tv-føretager, fotografer samt fremstillere af kataloger m.v.

Bestemmelsen i § 2, stk. 2, 2. pkt., er identisk med den gældende lovs § 2, stk. 2.

Til nr. 2 (§ 2, stk. 3, nr. 2)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende ophavsretslovs § 2, stk. 3, nr. 2.

Formålet med denne ændring er at præcisere det ophavsretlige begreb visning i forhold til begrebet fremførelse for derigennem at skabe større retsklarhed.

Infosoc-direktivet indebærer ikke nogen forpligtelse til at ændre bestemmelsen. I forbindelse med gennemførelsen af direktivets art. 3 om overføring af værker til almenheden finder Kulturministeriet imidlertid det mest hensigtsmæssigt, at dette begreb (overføring til almenheden, på engelsk »communication to the public«) får en entydig pendant i den danske ophavsretslov. I dag indgår eneretten til overføring til almenheden både i visningsretten og fremførelsesretten; forslaget går ud på, at overføringsretten alene skal være en del af fremførelsesretten. Der henvises nærmere til lovforslagets nr. 4.

Efter gældende ret omfatter visningsretten både den direkte visning af et fysisk værkseksemplar, fx et maleri på et museum, og den indirekte visning, fx gengivelse af et kunstværk i fjernsynet; netop udsendelse i fjernsyn er i dag nævnt i lovteksten som et eksempel på visning.

Afgrænsningen af den indirekte visning over for begrebet fremførelse giver imidlertid anledning til en del tvivl. Tvivlen vedrører navnlig gengivelse af værker i tv, på film og via internettet og andre digitale netværk, dvs. tilfælde, hvor værket gengives på en skærm. Det antages således i dag, at gengivelse af et kunstværk på en computerskærm, som fx henter et billede fra en database, er en fremførelse af værket. Modsat følger det af lovmotiverne til ophavsretsloven fra 1995, at gengivelse af ikke alene kunstværker, men også fx litterære tekster eller nodesider i fjernsyn, fx tekst-tv, indebærer en visning. Afspilning af billederne i et filmværk indebærer derimod en fremførelse.

Forslaget til en præcisering af skærm billedets retlige natur skal ses i lyset af den teknologiske udvikling. Forskellen mellem indirekte visning og fremførelse

bliver efterhånden udvisket. Når værker formidles i digital form, fx ved digitale fjernsynsudsendelser og tilrådighedsstillelse on demand via internettet, forekommer det ikke hensigtsmæssigt at karakterisere visse af disse udnyttelser som visning af et værkseksemplar og andre som fremførelse af værket. Sammenmeltningen af diverse formidlingsformer (mediekonvergens) indebærer desuden, at det næppe er muligt at opretholde sondringen mellem indirekte visning af et eksemplar af et værk på fx en tv-skærm og fremførelse af et værk på en computerskærm.

Lovteknisk foreslås det at slette referencen til udsendelse i § 2, stk. 3, nr. 2. Eneretten til visning omfatter herefter alene direkte visning af et fysisk eksemplar af et værk for en tilstedeværende almenhed, hvad enten der er tale om et originaleksemplar eller en kopi. Typiske eksempler vil være udstilling af malerier og skulpturer på et museum, placering af aviser i udhængsskabe og præsentation af bøger på et offentligt bibliotek.

Tilfælde, hvor værket gengives som led i eller på grundlag af en trådbunden eller trådløs overføring af værket, jf. forslaget til § 2, stk. 4, nr. 1, falder uden for visningsbegrebet. Efter denne bestemmelse er eneretten til overføring af værker en del af fremførelsesretten. Det betyder navnlig, at tv-udsendelser og internettransmissioner af fx kunstværker ikke skal betragtes som visning, men som fremførelse af værket. Også gengivelse på skærm, uanset om det sker på grundlag af en sådan overføring, skal anses som en fremførelse, bl.a. gengivelse af cd-rom'er på computerskærme i offentlige biblioteker skal i ethvert tilfælde henføres til fremførelsesretten, der reguleres af stk. 3, nr. 3.

Gengivelse af kunstværker i forbindelse med lysbilledforevisninger skal dog fortsat betragtes som en visning af værkseksemplaret, når der er tale om en direkte projicering af selve billedet på en skærm. Det samme gælder ved gengivelse af tekster, noder og lign. på en skærm ved hjælp af en overheadprojektor. Afspilning af værker i form af løbende billeder, fx filmforevisning i biografer, henføres dog som hidtil under fremførelsesretten.

I praksis har visningsretten kun væsentlig betydning for kunstværker, dvs. billedkunst, brugskunst, bygningskunst og fotografier. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til ændring af § 20 (lovforslagets nr. 19).

Til nr. 3 og 4 (§ 2, stk. 3, nr. 3, og stk. 4)

Forslagene er af lovteknisk karakter og indebærer ingen ændring i forhold til gældende ret.

Formålet med ændringen er at foretage en præcisering af nogle centrale ophavsretlige begreber på baggrund af infosoc-direktivet.

Ifølge infosoc-direktivets art. 3 skal ophavsmænd have eneret til trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden, herunder tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til værkerne på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Med det sidste sigtes navnlig til interaktive internettransmissioner og lign. Begrebet overføring til almenheden er en oversættelse af det engelske begreb »communication to the public«.

Begrebet overføring til almenheden er ikke nævnt i den gældende danske ophavsretslov. Her anvendes i § 2, stk. 3, nr. 3, begrebet offentlig fremførelse. Fremførelsesbegrebet i den gældende lov er bredt. Det omfatter ikke alene fremførelse af værker for en tilstedeværende kreds af personer (fx koncerter og anden liveoptræden), men også enhver form for overføring til almenheden, herunder interaktiv brug af værker via internettet og udsendelse af værker i radio og tv; netop udsendelse i radio og fjernsyn er i dag nævnt i lovtæksten som et eksempel på fremførelse. I den danske tekst til Bernerkonventionen (1971-udgaven, som Danmark er bundet af) er »communication to the public« i art. 11 oversat til overføring til almenheden; i konventionen omfatter begrebet dog ikke udsendelse i radio og tv (»broadcasting«).

Selv om det ikke er strengt nødvendigt at introducere begrebet overføring til almenheden i den danske ophavsretslov, finder Kulturministeriet det mest hensigtsmæssigt at gennemføre direktivets art. 3 med en ordlyd, der ligger så tæt som muligt op ad direktivteksten. Der indføres således et nyt begreb i ophavsretsloven, men ikke en ny retstilstand.

Lovteknisk foreslås det at slette referencen til udsendelse i radio og fjernsyn i § 2, stk. 3, nr. 3, og i stedet at samle de beføjelser, der indgår i eneretten til overføring til almenheden, i en ny bestemmelse i stk. 4, nr. 1. I denne bestemmelse nævnes herefter to *eksempler* på beføjelser, der indgår i overføringsretten, nemlig dels udsendelse i radio og fjernsyn, dels tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til værkerne på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Eksemplerne er ikke udtømmende; e-mails (elektronisk post) henhører fx ligeledes under begrebet overføring.

Visse former for offentlig fremførelse kan ikke karakteriseres som en trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden. I så fald følger eneretten direkte af § 2, stk. 3, nr. 3. I de fleste tilfælde vil det i praksis ikke spille nogen rolle, om en fremførelse

omfattes af begrebet overføring eller ej. Infosoc-direktivet omfatter imidlertid – ud over retten til eksemplar fremstilling og spredning – alene retten til overføring til almenheden, men ikke andre former for offentlig fremførelse. Overføringsbegrebet skal således fortolkes i overensstemmelse med direktivet.

I betragtning nr. 23 i direktivets præambel er der følgende fortolkningsbidrag til begrebet eneret til overføring til almenheden: »Denne ret skal opfattes bredt som omfattende enhver overføring til den del af almenheden, som ikke befinder sig på det sted, hvorfra overføringen finder sted. Denne ret omfatter enhver sådan form for trådbunden eller trådløs transmission eller retransmission af et værk til almenheden, herunder udsendelse i radio og fjernsyn. Denne ret bør dog ikke omfatte andre handlinger«.

Det kan herefter lægges til grund, at overføring forudsætter et distanceelement. Live-fremførelse for et tilstedeværende publikum og traditionel filmforevisning i en biograf må således betragtes som en direkte offentlig fremførelse, ikke overføring. Det samme gælder gengivelse af radio- og tv-udsendelser i butikker og restauranter m.v. samt gengivelse af værker på computerskærme på fx biblioteker; i tilfælde af brug på stedet er der således ikke dén fornødne distance, der ligger i præambelens ord »ikke befinder sig på sted, hvorfra overføringen finder sted«. Transmissionsinden for den samme bygning kan dog betragtes som en overføring.

Eftersom lovændringen er af lovteknisk karakter, får introduktionen af begrebet overføring til almenheden ikke betydning for eksisterende kontrakter.

Begrebet tilrådighedsstillelse i den foreslåede lovtæknisk er en oversættelse af det engelske begreb »making available«. Dette begreb omfatter »interaktive bestillingstransmissioner«, jf. direktivets betragtning nr. 25. Hermed sigtes til on demand-tjenester og andre former for interaktiv kommunikation via internet-hjemmesider (fx video on demand), mobiltelefoner osv. Det afgørende er, om den enkelte person selv kan bestemme, hvor og hvornår han eller hun ønsker adgang til det materiale, der stilles til rådighed via en overføring. Fremførelse for et tilstedeværende publikum er ikke overføring og omfattes derfor ikke af begrebet tilrådighedsstillelse. Er betingelsen om »individuelt valgt sted og tidspunkt« ikke opfyldt, kan brugen evt. karakteriseres som en anden form for overføring til almenheden.

Direktivets betragtning nr. 27 fastslår, at den »blotte tilrådighedsstillelse af fysiske faciliteter, der muliggør eller bevirker overføring, udgør dog ikke i sig selv overføring«. Ud over de fysiske faciliteter skal der til-

lige stilles værker (eller andet beskyttet materiale) til rådighed, for at handlingen kan henføres under eneretten til overføring til almenheden.

Eneretten til tilrådighedsstillelse finder anvendelse, selv om der ikke i almindelig sproglig forstand er sket nogen overføring til almenheden. Det er tilstrækkeligt, at værket er stillet til rådighed, dvs. udbudt, til almenheden i form af fx uploading på en hjemmeside.

Begrebet udsendelse i radio eller fjernsyn skal forstås på samme måde som efter gældende ret. Udsendelsesbegrebet i forhold til aktiviteter på internettet er p.t. genstand for internationale drøftelser i WIPO om en evt. ny traktat om beskyttelse af radio- og fjernsynsforetagender. Tilrådighedsstillelse af radio- og tv-programmer som on demand-tjenester omfattes ikke af udsendelsesbegrebet.

Definitionen af almenheden og dermed af, hvornår der foreligger *offentlig* fremførelse, er ikke harmoniseret inden for EU. Lovforslaget ændrer ikke gældende ret vedr. dette spørgsmål.

Bestemmelsen i forslaget til § 2, stk. 4, nr. 2, er identisk med den gældende lovs § 2, stk. 4.

Til nr. 5 (overskrift til kap. 2)

Forslaget er af redaktionel karakter. Formålet er at klargøre, at kap. 2 – foruden bestemmelser om indskrænkninger i ophavsretten – også indeholder bestemmelser om forvaltning af rettigheder ved aftalelicens, som ikke har karakter af indskrænkninger, jf. infosoc-direktivets betragtning nr. 18.

Til nr. 6 (§ 11, stk. 3)

Forslaget indebærer en præcisering af, at undtagelsesbestemmelserne i ophavsretslovens kap. 2 ikke finder anvendelse i forhold til et værk eller anden frembringelse m.v., hvor der er sket ulovlig omgåelse af en teknisk foranstaltning, jf. forslaget til § 75 c under nr. 45.

Efter den gældende lovs § 11, stk. 3, er det ikke tilladt at fremstille eksemplarer af et værk i h.t. bestemmelserne i ophavsretslovens kap. 2, når eksemplarfremstillingen sker på grundlag af en gengivelse af værket, som er i strid med § 2. Det betyder, at det forlæg, der anvendes som grundlag for at fremstille et eksemplar i h.t. en undtagelsesbestemmelse, skal være et lovligt eksemplar eller en lovlig tilgængeliggørelse af værket.

Den foreslåede tilføjelse til § 11, stk. 3, skal ses i sammenhæng med forslaget til § 75 c, jf. lovforslagets nr. 45, hvorefter det bl.a. er forbudt at foretage omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger i form af kopispæringer og lign. Kulturministeriet finder det na-

turligt at tilføje en henvisning til den nye bestemmelse i § 75 c, stk. 1, således at lovens undtagelsesbestemmelser ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor der er sket en ulovlig omgåelse af en kopispærring m.v.

Forslaget indebærer, at det fx uanset lovens § 12, stk. 2, nr. 5, ikke er lovligt at fremstille et eksemplar til personlig brug, såfremt grundlaget er et eksemplar, hvor en teknisk foranstaltning ulovligt er blevet omgået. I tilfælde, hvor en teknisk foranstaltning omgås med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i § 75 d, er der derimod tale om en lovlig omgåelse.

Det bemærkes, at § 11, stk. 3, kun finder anvendelse i forhold til indskrænkninger i ophavsretten og ikke i forhold til lovens aftalelicensbestemmelser, som anses som en måde at forvalte rettigheder på, jf. lovforslagets nr. 5. Spørgsmålet om lovligt forlæg kan i stedet reguleres i de aftaler om udnyttelse af værker m.v., som indgås med hjemmel i lovens aftalelicensbestemmelser.

Til nr. 7 (§ 11 a)

Bestemmelsen i forslaget til § 11 a er ny.

Forslaget har til formål at gennemføre infosoc-direktivets art. 5, stk. 1, der er obligatorisk for medlemsstaterne.

Efter denne bestemmelse skal det være tilladt at fremstille midlertidige eksemplarer, som er flygtige eller tilfældige, som udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, og som udelukkende har til formål at muliggøre enten en mellemmands transmission i et netværk mellem tredjemænd eller en lovlig brug af et værk, og som ikke har selvstændig økonomisk værdi.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til § 2, stk. 2, 1. pkt., hvorefter også flygtige og tilfældige fikseringer og andre former for midlertidig kopiering omfattes af den ophavsretlige eneret. Efter gældende dansk ret anses visse flygtige og tilfældige fikseringer ikke som omfattet af eneretten til eksemplarfremstilling. En bred eneret til eksemplarfremstilling nødvendiggør en undtagelse vedr. mere tilfældigt prægede former for kopiering, fx automatisk kopiering af materiale i computerens såkaldte cache i forbindelse med browsing på internettet; en sådan kopiering har ikke væsentlig betydning for rettighedshaverne. Forslaget til § 11 a indeholder derfor en sådan undtagelse fra eneretten. Kombinationen af en udvidet eneret og en ny undtagelse i § 11 a svarer i hovedsagen materielt til gældende ret.

Det foreslås at gennemføre direktivbestemmelsen stort set ordret i § 11 a.

Til stk. 1

Bestemmelsen giver alene adgang til at fremstille flygtige eller tilfældige kopier, jf. forslaget til § 11 a, stk. 1, nr. 1. Andre former for midlertidig kopiering er ikke hjemlet i denne bestemmelse. I princippet er det ikke en forudsætning, at det værk, der kopieres, er offentliggjort; i praksis vil de pågældende værker dog formentlig altid være offentliggjorte, da der er tale om brug af værker på internettet og lignende netværk.

Bestemmelsen i § 11, stk. 3, om lovligt forlæg finder også anvendelse på undtagelsesbestemmelsen i § 11 a. Det betyder, at en netværksoperatørs udbredelse af ophavsretskrænkende materiale – uanset bestemmelsen i § 11 a – vil være retsstridig, og rettighedshaveren vil derfor kunne få nedlagt forbud, såfremt de almindelige forbudsbetingelser i retsplejelovens kap. 57 i øvrigt er opfyldt. Dette er i overensstemmelse med direktivets art. 8, stk. 3, og betragtning nr. 59, hvorefter rettighedshaverne bør kunne kræve nedlagt forbud over for en mellemmand, der overfører en tredjemands krænkelse af beskyttede værker eller andre frembringelser i et netværk. Spørgsmålet har været drøftet med Justitsministeriet.

Forslaget åbner mulighed for fremstilling af flygtige og tilfældige kopier (jf. nr. 1), som udgør en integreret og væsentlig del af en teknisk proces (jf. nr. 2), i to forskellige situationer, som er angivet i nr. 3:

For det første drejer det sig om netværksoperatører og internetudbydere. Netværksoperatører skal ikke kunne mødes med rettighedsmæssige krav i forbindelse med almindelig mellemmandsvirksomhed på internettet. De eksemplarer, som fremstilles ved, at ophavsretligt beskyttet materiale transporteres gennem et netværk, der stilles til rådighed af en netværksoperatør, vil være undtaget fra eksemplar fremstillingsretten. Også de eksemplarer, som fremstilles i forbindelse med fx en internetudbyders midlertidige lagring af hjemmesider i cachen på serveren (såkaldt proxy caching m.h.p. at opnå større effektivitet og smidigere funktion af transmissionssystemerne), vil være undtaget.

Ifølge direktivets betragtning nr. 33 er det en forudsætning for anvendelse af undtagelsesbestemmelsen, at »mellemmanden ikke ændrer informationen og ikke foretager indgreb i den lovlige anvendelse af teknologi, som er almindelig anerkendt og anvendt af industrien, med det formål at skaffe sig data om anvendelsen af information«. Der henvises i den forbindelse til art. 12 i direktiv 2000/31/EF om elektronisk handel, som er gennemført ved § 14 i e-handelsloven (lov nr. 227 af 22. april 2002).

For det andet drejer det sig om forholdet til slutbrugeren, jf. ordene »en lovlig brug af et værk«. Når et værk i digital form anvendes ved hjælp af en computer, opstår der automatisk nogle midlertidige kopier, fx i computerens ram eller cache. Forslaget indebærer, at afspilning af digitale medier såsom cd'er og dvd'er samt browsing og lign. vil kunne finde sted, uden at det er nødvendigt at indhente samtykke fra rettighedshaverne til at fremstille disse flygtige og tilfældige kopier.

Det er dog en betingelse, at der er tale om en lovlig brug af de pågældende værker. En brug er lovlig, når den er godkendt af rettighedshaveren, eller når den ikke er undergivet lovmæssige restriktioner, jf. betragtning nr. 33.

Rettighedshaverens godkendelse kan både være udtrykkelig og stiltiende. En godkendelse kan fx være indeholdt i en egentlig aftale mellem bruger og rettighedshaver, eller den kan have form af en ensidig erklæring fra rettighedshaverens side i forbindelse med salg af et værkseksemplar eller tilrådighedsstillelse af et værk på internettet.

En brug må antages ikke at være undergivet lovmæssige restriktioner, hvis brugen enten falder helt uden for de ophavsretlige eneretsbeføjelser eller er dækket af en undtagelse. Browsing på internettet er et eksempel på en handling, der i sig selv ikke er ophavsretligt relevant, eftersom handlingen ikke omfattes af ophavsmandens enerettigheder; en sådan handling er derfor ikke undergivet lovmæssige restriktioner.

Eksemplar fremstillingen er under alle omstændigheder kun tilladt, hvis den ikke har nogen selvstændig økonomisk værdi; det følger af forslaget til § 11 a, stk. 1, nr. 4. Denne bestemmelse skal ses i sammenhæng med den generelle såkaldte tretrin test, der fremgår af direktivets art. 5, stk. 5, hvorefter undtagelser fra den ophavsretlige eneret bl.a. ikke må indebære urimelig skade for rettighedshavernes legitime interesser.

Betingelserne i § 11 a, stk. 1, nr. 1-4, er kumulative.

Det bemærkes, at en del af den kopiering, der hjemles i forslaget til § 11 a, allerede vil være lovlig i medfør af bestemmelsen i § 12 om kopiering til privat eller personlig brug.

Den foreslåede bestemmelse i § 11 a omfatter alle værksarter undtagen edb-programmer og databaser, jf. stk. 2. I kraft af henvisninger i bestemmelserne i lovens kap. 5 vil § 11 a også gælde for udøvende kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser m.fl.

Til stk. 2

Forslaget til § 11 a, stk. 2, går ud på, at bestemmelsen i stk. 1 om midlertidig kopiering ikke skal gælde for edb-programmer og databaser.

Baggrunden herfor er, at infosoc-direktivet ikke indeholder mulighed for, at edb-programmer og databaser kan omfattes af direktivets art. 5, stk. 1. Det skyldes, at disse værksarter reguleres af hhv. edb-programdirektivet fra 1991 og databasedirektivet fra 1996, og at disse direktiver ikke berøres af infosoc-direktivet, jf. dette direktivs art. 1, stk. 2.

Ophavsretslovens § 36, stk. 1 og 2, indeholder dog en adgang til at fremstille visse teknisk nødvendige kopier i forbindelse med lovlig brug af edb-programmer og databaser. Disse bestemmelser dækker en lang række af de handlinger, der tillades i forhold til de øvrige værksarter i forslaget til § 11 a.

Hertil kommer, at §§ 14 og 15 i lov nr. 227 af 22. april 2002 om elektronisk handel – der bygger på e-handelsdirektivets art. 12 og 13 – indebærer, at internetudbydere, på visse nærmere opregnede betingelser, ikke pådrager sig ansvar for bl.a. automatisk, mellemliggende og midlertidig eller kortvarig oplagring af informationer. Ansvarsfritagelsen får praktisk betydning i det omfang, den pågældende handling må betragtes som en ophavsretskrænkelser i h.t. de ophavsretlige regler. Selv om fx en internetudbyders proxy caching ikke måtte være hjemlet i forslaget til § 11 a f.s.v. angår en database, vil udbyderen kunne være ansvarsfri på grund af bestemmelserne i e-handelslovens § 14 og § 15.

I praksis vil retstilstanden for midlertidig kopiering af edb-programmer og databaser på denne baggrund stort set være den samme som for andre værksarter i h.t. § 11 a, stk. 1.

Til nr. 8 (§ 12, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 12, stk. 1.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om privatkopiering til infosoc-direktivets art. 5, stk. 2, litra b.

Efter art. 5, stk. 2, litra b, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eksemplarfremstillingsretten m.h.t. eksemplarer på ethvert medium foretaget af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation.

Efter den gældende lovs § 12, stk. 1, må enhver fremstille eller lade fremstille enkelte eksemplarer af et offentliggjort værk til sin private brug. Bestemmelsen omfatter kun fysiske personer. Privatkopierings-

reglen tillader kopiering til egen brug og til brug for personer, som fremstilleren har et personligt bånd til, dvs. familie, venner og bekendte (privatsfæren), ligesom ansatte i virksomheder og lign. har en vis, om end begrænset, videre adgang til at kopiere til brug for kolleger, herunder kolleger, som de ikke har et personligt bånd til.

Det må antages, at den begrænsede, videre adgang til kopiering til brug for kolleger på arbejdspladser i erhvervslivet kan medføre, at eksemplarer, der er fremstillet i overensstemmelse med ophavsretslovens § 12, anvendes til formål, der efter direktivet vil blive betragtet som direkte eller indirekte kommercielle. Kulturministeriet finder det på den baggrund nødvendigt at begrænse reglen om privatkopiering.

I overensstemmelse hermed foreslås adgangen til privatkopiering indskrænket i § 12, stk. 1, således at der kun må ske eksemplarfremstilling efter § 12 til en brug, som ikke sker i erhvervsøjemed.

Udtrykket erhvervsøjemed skal som hidtil forstås bredt og dækker både direkte og indirekte erhvervsøjemed. Udtrykket omfatter navnlig aktiviteter, der sker som led i privat erhvervsvirksomhed eller virksomhed, som må sidestilles hermed.

Privatkopieringsreglen giver dog fortsat adgang til, at en ansat i en erhvervsvirksomhed kan kopiere til brug for sig selv og andre, som den pågældende har et personligt bånd til, herunder enkelte kolleger.

En kopiering kan desuden anses for at ske i erhvervsøjemed, hvis kopieringen eksempelvis sker for at generere et overskud. Der er derimod ikke tale om en kopiering i erhvervsøjemed, hvis den sker mod symbolsk betaling eller betaling, som kun har til formål at dække de faktiske udgifter forbundet hermed.

Forslaget indebærer ingen ændringer i retstilstanden for så vidt angår kopiering hos statslige og kommunale myndigheder og institutioner m.v., herunder undervisningsinstitutioner. Her kan der således fremstilles kopier med hjemmel i § 12, stk. 1, i samme omfang som hidtil. Det gælder bl.a. højskoler, privatskoler, private gymnasier og selvejende institutioner, hvis virksomhed som udgangspunkt ikke sker i erhvervsøjemed, jf. bemærkningerne til lovforslagets nr. 20. I øvrigt er en betydelig del af kopieringen hos offentlige myndigheder og institutioner m.v. hjemlet i ophavsretslovens § 28, stk. 1, 2. pkt., om kopiering i forbindelse med sagsbehandling.

Den eksemplarfremstilling, som falder uden for reglen om privatkopiering, vil i langt de fleste tilfælde være omfattet af aftalelicensordningerne i §§ 13 og 14.

Efter gældende ret kan der benyttes fremmed medhjælp ved kopiering til privat brug med de begrænsninger, som følger af bestemmelsen i § 12, stk. 3. Adgangen til at benytte fremmed medhjælp ændres ikke med lovforslaget. Formuleringen af direktivets art. 5, stk. 2, litra b («af en fysisk person»), kunne lede til den antagelse, at fremmed medhjælp er udelukket i forbindelse med kopiering til privat brug. Kommissionen har imidlertid tilkendegivet, at art. 5, stk. 2, litra b, også åbner mulighed for eksemplar fremstilling på vegne af en fysisk person til privat brug.

Kravet om rimelig kompensation i art. 5, stk. 2, litra b, er opfyldt gennem den blankbåndsordning, som er reguleret i ophavsretslovens §§ 39-46. For så vidt angår fotokopiering, må skaden for rettighedshaverne umiddelbart anses for at være så minimal, at der ikke bør gives kompensation, jf. herved infosoc-direktivets betragtning nr. 35 in fine.

Det bemærkes, at forslaget ikke medfører ændringer i adgangen til at foretage digital kopiering, jf. § 12, stk. 2, nr. 5. Digital kopiering vil således fortsat kun kunne ske til personlig brug for fremstilleren eller dennes husstand.

Til nr. 9 (§ 12, stk. 2, nr. 5)

Forslaget er af teknisk karakter. Formålet er at klarlægge, at de »andre værker«, som nævnes i § 12, stk. 2, nr. 5, er andre værker end edb-programmer og databaser som nævnt i § 12, stk. 2, nr. 3 og 4.

Til nr. 10 (§ 13, stk. 4)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 13, stk. 4.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om læreres og elevers optagelser af egne fremførelser af værker til infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra a.

Efter art. 5, stk. 3, litra a, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eneretten, hvis der er tale om anvendelse til anskueliggørelse i forbindelse med undervisning, såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og det sker i et omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger til.

Efter den gældende lovs § 13, stk. 4, må lærere og elever som led i undervisningsvirksomhed foretage optagelser af deres egne fremførelser af værker. Bestemmelsen hjemler optagelser i forbindelse med enhver form for offentlig eller privat kundskabsformidling, der finder sted i organiseret form. Der er dog ikke adgang til at foretage optagelser ved enkeltarrangementer af underholdende eller alment orienterende karakter eller i forbindelse med privat undervisningsvirksom-

hed, som det ikke vil være naturligt at sidestille med de uddannelses tilbud, som findes inden for den offentlige uddannelsessektor, herunder fx en danseskole. Dette følger af definitionen af begrebet undervisningsvirksomhed i bemærkningerne til 1995-loven.

Bestemmelsen udelukker således allerede i dag de fleste former for eksemplar fremstilling i undervisningsvirksomhed, hvor formålet er af kommerciel karakter. For at undgå tvivl om, at bestemmelsen stemmer overens med direktivet, foreslås det imidlertid præciseret, at § 13, stk. 4, ikke omfatter optagelser, der sker i erhvervsøjemed.

Forslaget indebærer, at læreres og elevers optagelser af egne fremførelser af værker som led i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed, ikke længere kan finde sted uden samtykke fra ophavsmanden.

F.s.v. angår udtrykket erhvervsøjemed henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 20.

Kravet i art. 5, stk. 3, litra a, om, at kilden skal angives, medmindre dette viser sig umuligt, er opfyldt ved reglen i ophavsretslovens § 11, stk. 2, 2. pkt. Herefter skal kilden angives i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, når et værk gengives offentligt i h.t. en bestemmelse i kap. 2.

Til nr. 11 (§ 14)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 14.

Formålet med ændringen er at lette rettighedsklaringen i forbindelse med fotokopiering af musikværker i institutioner, organisationer og virksomheder.

Efter den gældende lovs § 14 kan offentlige eller private institutioner, organisationer og erhvervsvirksomheder til intern brug i deres virksomhed ved fotokopiering eller lign. fremstille eller lade fremstille eksemplarer af fagmæssige artikler i aviser, tidsskrifter og samleværker, af korte afsnit af andre udgivne værker af fagmæssig art samt af illustrationer, som er gengivet i tilslutning til teksten, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen omfatter ikke musikværker.

Dansk Musikforlæggerforening, Dansk Komponistforening, Danske Jazz-, Beat- og Folkemusikautorer samt Danske Populærautorer er i efteråret 2001 blevet optaget som medlemmer af Copy-Dan, Erhvervskopier, som er den organisation, der indgår aftaler i h.t. § 14. Formålet har været, at Copy-Dan, Erhvervskopier skal indgå aftaler om eksemplar fremstilling af musikværker på vegne af disse rettighedshavergrupper. Copy-Dan, Erhvervskopier har i den forbindelse anført over for Kulturministeriet, at det ville

være hensigtsmæssigt, hvis sådanne aftaler kunne indgås med aftalelicensvirkning.

Kulturministeriet finder det naturligt at udvide aftalelicensen i § 14 til også at omfatte musikværker. Her ved øges mulighederne for aftaleløsninger på området, hvilket er til fordel for såvel brugere som rettighedshavere. Det bemærkes, at infosoc-direktivet ikke indeholder nogen begrænsninger i relation til aftalelicenser, jf. betragtning nr. 18.

Det foreslås på den baggrund at tilføje musikværker til lovteksten til § 14.

Dermed kan fx noder og sangtekster samt illustrationer i tilknytning hertil fotokopieres i institutioner, organisationer og virksomheder på aftalelicensvilkår. Udvidelsen af aftalelicensen i § 14 giver brugere, der har indgået aftale med en godkendt organisation, som omfatter en væsentlig del af ophavsmænd til musikværker, der anvendes i Danmark, en ret til at kopiere ethvert musikværk inden for rammerne af § 14, selv om ophavsmanden ikke repræsenteres af organisationen.

Til nr. 12 (§ 15)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 15.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om eksemplarfremstilling på sygehuse m.v. til infosoc-direktivets art. 5, stk. 2, litra e.

Efter art. 5, stk. 2, litra e, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eksemplarfremstillingsretten m.h.t. eksemplarer af radio- og fjernsynsudsendelser foretaget af sociale institutioner med ikke-kommercielle formål som fx hospitaler eller fængsler, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation.

Efter den gældende lovs § 15 må sygehuse, plejehjem, fængsler og andre døgninstitutioner inden for social- og sundhedsområdet, kriminalforsorgen og lign. til kortvarig brug for institutionens beboere m.fl. foretage optagelser af værker, der udsendes i radio eller fjernsyn. Bestemmelsen, som er en indskrænkning i eneretten til eksemplarfremstilling, gælder for alle sygehuse, plejehjem og fængsler mv., uanset om de er kommercielle eller ikke-kommercielle.

Kulturministeriet finder det derfor nødvendigt at begrænse bestemmelsen til kun at hjemle optagelser, der ikke sker i erhvervsøjemed.

Udtrykket erhvervsøjemed skal forstås bredt og dækker både direkte og indirekte erhvervsøjemed. Udtrykket omfatter navnlig aktiviteter, der sker som led i privat erhvervsvirksomhed eller virksomhed, som må sidestilles hermed.

En optagelse kan desuden anses for at ske i erhvervsøjemed, hvis den eksempelvis sker for at generere et overskud. Der er derimod ikke tale om en optagelse i erhvervsøjemed, hvis optagelsen foretages mod symbolsk betaling eller betaling, som kun har til formål at dække de faktiske udgifter forbundet hermed.

Art. 5, stk. 2, litra e, indeholder et krav om rimelig kompensation til rettighedshaverne. Ifølge betragtning nr. 35 bør der imidlertid ikke være betalingspligt i situationer, hvor skaden for rettighedshaveren er minimal. Da § 15 kun tillader optagelser til kortvarig brug og – efter forslaget – i ikke-erhvervs-mæssige sammenhænge, finder Kulturministeriet, at skaden for rettighedshaverne må anses for at være så minimal, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at etablere en kompensationsordning.

Til nr. 13 (§ 16, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 16.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om eksemplarfremstilling på arkiver, biblioteker og museer til infosoc-direktivets art. 5, stk. 2, litra c.

Efter art. 5, stk. 2, litra c, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eksemplarfremstillingsretten m.h.t. særlige eksemplarer, som fremstilles af bl.a. offentligt tilgængelige biblioteker eller museer, eller af arkiver, og som ikke har til formål at opnå direkte eller indirekte økonomiske eller kommercielle fordele.

Ifølge den gældende lovs § 16 kan kulturministeren fastsætte nærmere regler, hvorefter arkiver, biblioteker og museer på nærmere fastsatte vilkår kan fremstille enkelte eksemplarer af værker til brug i deres virksomhed. Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 876 af 28. november 1997 om arkivers, bibliotekers og museers adgang til at fremstille eksemplarer af litterære og kunstneriske værker m.v. Herefter kan statslige og kommunale arkiver, offentlige biblioteker samt andre biblioteker, der helt eller delvist finansieres af det offentlige, og statslige museer samt museer, der er godkendt efter museumsloven, fremstille visse eksemplarer af værker og andre frembringelser til brug i deres virksomhed. Bekendtgørelsen nævner kun ikke-kommercielle institutioner, men principielt omfatter bemyndigelsen i lovens § 16 også kommercielle arkiver, biblioteker og museer.

Kulturministeriet finder det på den baggrund principielt nødvendigt at begrænse bestemmelsen i § 16, således at den kun hjemler eksemplarfremstilling, der ikke sker i erhvervsøjemed.

Forslaget indebærer ingen ændringer i praksis, da bekendtgørelsen hidtil kun har omfattet eksemplar-fremstilling til brug for ikke-kommercielle arkiver, biblioteker og museers virksomhed.

Til nr. 14 (§ 16, stk. 2)

Bestemmelsen i forslaget til § 16, stk. 2, er ny.

Forslaget har til formål at lette mulighederne for rettighedsklarering i forbindelse med digital overføring og anden form for gengivelse af tekster såvel mellem offentlige biblioteker som fra offentlige biblioteker direkte til den enkelte bruger.

Efter ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 5, er det tilladt at fremstille eksemplarer i digital form af andre værker end edb-programmer og databaser, såfremt det sker til personlig brug. Bestemmelsen giver ikke mulighed for at benytte medhjælp af andre end personer, som tilhører den pågældende husstand. Dette udelukker fx et bibliotek fra, som led i lånesamarbejdet, at fremstille et eksemplar i digital form på bestilling fra en privatperson.

I lovens § 16 er der hjemmel til at fastsætte nærmere regler om eksemplarfremstilling inden for arkiver, biblioteker og museer. Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 876 af 28. november 1997, hvorefter bl.a. biblioteker frit kan fremstille eksemplarer i digital form af værker i deres samlinger, såfremt det sker i bevaringsøjemed m.v. Det følger imidlertid samtidig af lovens § 16, 2. pkt., at eksemplarer i digital form, der er fremstillet i overensstemmelse med bekendtgørelsen, ikke må gøres tilgængelige for almenheden uden for biblioteket. Sådanne eksemplarer må efter bekendtgørelsens § 7 alene anvendes til personligt gennemsyn eller studium på stedet. Enhver form for anvendelse af digital teknik i forbindelse med levering af dokumenter til enkeltpersoner og i det interurbane lånesamarbejde er således ikke tilladt uden samtykke fra rettighedshaverne.

Efter infosoc-direktivets art. 5, stk. 2, litra c, er det muligt at gøre en undtagelse fra rettighedshavernes eneret til eksemplarfremstilling, når det gælder visse former for eksemplarfremstilling inden for bl.a. offentligt tilgængelige biblioteker. I præambelbetragtning nr. 40 er det imidlertid præciseret, at en sådan undtagelse ikke omfatter bibliotekers onlinelevering af beskyttede værker eller andre frembringelser.

Samlet betyder dette, at det såvel efter gældende ret som efter direktivet kun er tilladt for bibliotekerne efter en konkret bestilling fra en låner at udlevere kopier af artikler og lign. i papirform.

Bibliotekssektoren har over for Kulturministeriet peget på, at det forekommer uhensigtsmæssigt og

utidssvarende, at bibliotekerne ikke kan anvende den digitale kommunikationsteknologi som led i lånesamarbejdet med andre biblioteker og direkte i forhold til brugerne. Bibliotekerne har oplyst, at de støder på vanskeligheder, når de på eneretsbasis skal foretage den fornødne brede rettighedsklarering, ikke mindst i forhold til udenlandske rettighedshavere. De har derfor fremsat ønske om, at der ved hjælp af en aftalelicensordning åbnes mulighed for, at et bibliotek kan sende en digital kopi til et andet bibliotek eller direkte til slutbrugeren ved anvendelse af e-mail og lign.

En aftalelicens vil være til fordel for bibliotekerne, deres brugere og rettighedshaverne, da den vil gøre det lettere at klarere rettighederne. Ifølge betragtning nr. 18 indebærer direktivet ikke nogen begrænsning i forhold til anvendelsen af aftalelicenser.

Kulturministeriet foreslår på denne baggrund, at der gennemføres en ny aftalelicensordning, hvorefter offentlige biblioteker på bestilling kan gengive tekster fra aviser, tidsskrifter og samleværker, kortere afsnit af bøger og andre udgivne litterære værker samt illustrationer og noder, som er gengivet i tilslutning til teksten.

Aftalelicens efter § 50 indebærer, at bibliotekerne ved at indgå aftale med en godkendt organisation, som repræsenterer en væsentlig del af ophavsmændene til en bestemt art af værker, efter loven får ret til at udnytte værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen, herunder udenlandske ophavsmænd.

Efter forslaget vil bibliotekerne få mulighed for fx at anvende e-mail samt digitale telefax- og kopimaskiner og andre former for onlinelevering i lånesamarbejdet, forudsat der er indgået en aftale med en repræsentativ organisation, som er godkendt af kulturministeren. De organisatoriske forudsætninger for en ny aftalelicens på dette område må efter Kulturministeriets opfattelse skønnes at være til stede, idet Copy-Dan, Erhvervskopier må antages at kunne udvide sit administrationsområde til også at omfatte bibliotekernes onlinelevering af tekster. Det er en forudsætning for bibliotekernes adgang til at foretage overføring, at det sker på grundlag af en konkret bestilling fra et andet bibliotek eller en slutbruger.

Med udtrykket gengive er det præciseret, at bibliotekerne både må overføre tekster i digital form, fx ved en onlinetransmission, og foretage den for overføringen nødvendige eksemplarfremstilling. Bestemmelsen omfatter både den eksemplarfremstilling, der finder sted som led i en transmission, og de eksemplarer, der fremstilles hos modtageren. Retten til videre udnyttelse afhænger af de i øvrigt gældende regler. Det

betyder, at en slutbruger, som har modtaget en tekst i digital form fra et bibliotek, ikke må videresende den til andre. Det er i øvrigt overladt til parternes aftale at fastlægge grænserne for den udnyttelse, som kan finde sted med hjemmel i bestemmelsen. Eksisterende undtagelsesbestemmelser om fx brug af fremmed medhjælp til fotokopiering i h.t. § 12 berøres ikke af den foreslåede aftalelicensbestemmelse.

Efter bestemmelsen må bibliotekerne gengive

- artikler fra aviser, tidsskrifter og samleværker
- kortere afsnit af bøger og andre udgivne litterære værker
- illustrationer, som er gengivet i tilslutning til teksten
- noder, som er gengivet i tilslutning til teksten.

Ved samleværker forstås værker, der er en sammenstilling af værker eller dele af værker i henhold til ophavsretslovens § 5.

Når det ikke drejer sig om artikler, men om bøger og andre udgivne litterære værker, må der kun gengives korte afsnit. Bestemmelsen giver ikke adgang til at gengive hele hånd- eller lærebøger m.v., men kun afsnit heraf i et omfang, der svarer til gengivelse af artikler fra aviser, tidsskrifter m.v. Det forudsættes, at værkerne skal være udgivne, for at bestemmelsen finder anvendelse. Efter ophavsretslovens § 8, stk. 2, anses et værk for udgivet, når eksemplarer af værket med ophavsmandens samtykke er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden.

Med hensyn til gengivelse af illustrationer og noder forudsættes det, at de er gengivet i tilslutning til teksten. Udtrykket i tilslutning til teksten svarer til det i den gældende lovs § 14 anvendte.

Aftaler med aftalelicensudløsende virkning indgået i henhold til § 16, stk. 2, skal respektere eventuelle dispositionsbegrænsende aftaler, som bibliotekerne måtte have truffet med rettighedshavere. Det kan fx dreje sig om abonnementsordninger og licensaftaler vedrørende tidsskrifter, databaser m.v., som kan indeholde særlige begrænsninger i bibliotekernes anvendelse af materialet, fx at det kun må benyttes på stedet.

Efter bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., falder udsendelse i radio og fjernsyn og tilrådighedsstillelse on demand (jf. definitionen heraf i bemærkningerne til lovforslagets nr. 3 og 4) uden for aftalelicensens anvendelsesområde; det vil efter Kulturministeriets opfattelse være for vidtgående at lade aftalelicensen omfatte disse udnyttelsesformer. Ministeriet vil følge udviklingen nøje m.h.p. at vurdere, om der i fremtiden skulle være grundlag for at udvide ordningen.

Kulturministeriet finder, at det vil være hensigtsmæssigt, at der på dette område bliver åbnet mulighed

for, at parterne kan kræve mægling i overensstemmelse med ophavsretslovens § 52. Mægling sinstitutet er en smidig mekanisme til løsning af tvister, som parterne kan benytte sig af, hvis det viser sig, at forhandlingerne ikke fører til noget resultat. Muligheden for mægling øger således chancen for aftaleindgåelse. Det foreslås derfor under nr. 31, at forligsmanden vil kunne inddrages, hvis parterne ikke kan enes om en aftale.

Til nr. 15 (§ 17, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 17, stk. 1, 2. pkt.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om eksemplarfremstilling m.v. til syns- og hørehandicappede til infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra b.

Efter art. 5, stk. 3, litra b, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eneretten, hvis der er tale om ikke-kommercielle anvendelser til gavn for handicappede.

Ifølge den gældende lovs § 17, stk. 1, 1. pkt., er det tilladt at gengive og sprede eksemplarer af udgivne værker, når gengivelsen og de spredte eksemplarer er særligt bestemt til brug for blinde, svagtseende, døve og talelidende samt personer i øvrigt, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykt tekst. Sker gengivelsen eller eksemplarspredningen i erhvervsøjemed, har ophavsmanden i h.t. bestemmelsens 2. pkt. krav på vederlag.

Tvangslicensen i § 17, stk. 1, 2. pkt., harmonerer ikke med direktivets art. 5, stk. 3, litra b. Det er derfor nødvendigt at ophæve tvangslicensen, ligesom bestemmelsen i § 17, stk. 1, 1. pkt., skal begrænses til ikke at omfatte gengivelse og spredning, der sker i erhvervsøjemed.

Forslaget indebærer, at der ikke længere – i erhvervsøjemed – kan ske gengivelse eller spredning af eksemplarer til brug for handicappede uden samtykke fra ophavsmanden.

Udtrykket erhvervsøjemed skal forstås bredt og dækker både direkte og indirekte erhvervsøjemed. Udtrykket omfatter navnlig aktiviteter, der sker som led i privat erhvervsvirksomhed eller virksomhed, som må sidestilles hermed.

En gengivelse eller en spredning kan desuden anses for at ske i erhvervsøjemed, hvis gengivelsen eller spredningen eksempelvis sker for at generere et overskud. Der er derimod ikke tale om en gengivelse eller en spredning i erhvervsøjemed, hvis gengivelsen eller spredningen sker mod symbolsk betaling eller betaling, som kun har til formål at dække de faktiske udgifter forbundet hermed.

Til nr. 16 (§ 18, stk. 2)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 18, stk. 2.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens antologiregel til infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra a.

Efter art. 5, stk. 3, litra a, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i retten til eksemplarfremstilling, hvis der er tale om anvendelse til anskueliggørelse i forbindelse med undervisning, såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og det sker i et omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger til.

Efter den gældende lovs § 18, stk. 1, er det til brug i undervisningsvirksomhed tilladt at gengive mindre dele af litterære værker og musikværker eller sådanne værker af ringe omfang i samle værker sammenstillet af bidrag fra et større antal ophavsmænd, når 5 år er forløbet efter det år, da værket blev udgivet. I tilslutning til teksten kan også kunstværker og værker af beskrivende art gengives, når 5 år er forløbet efter det år, da værket blev offentliggjort. Ophavsmanden har krav på vederlag.

Tvangslicensen finder ikke anvendelse på værker, der er udarbejdet til brug i undervisningsvirksomhed, jf. § 18, stk. 2. Herudover er der ingen begrænsninger. Antologireglen kan således bruges til både kommercielle og ikke-kommercielle formål, hvilket ikke harmonerer med direktivets art. 5, stk. 3, litra a.

Det er på den baggrund nødvendigt at begrænse reglen til ikke at omfatte gengivelse i erhvervsøjemed. Dette gøres mest naturligt i § 18, stk. 2.

Forslaget indebærer, at værker ikke uden samtykke fra ophavsmanden kan gengives i en undervisningsantologi, såfremt det sker i erhvervsøjemed.

F.s.v. angår udtrykket erhvervsøjemed henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 20.

Kravet i art. 5, stk. 3, litra a, om, at kilden skal angives, medmindre dette viser sig umuligt, er opfyldt ved reglen i ophavsretslovens § 11, stk. 2, 2. pkt. Herefter skal kilden angives i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, når et værk gengives offentligt i h.t. en bestemmelse i kap. 2.

Til nr. 17 (§ 19, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af ophavsretslovens § 19, stk. 1.

Formålet er at gennemføre infosoc-direktivets art. 4 i dansk ret.

Efter denne bestemmelse udtømmes (konsumeres) spredningsretten kun, når et værkseksemplar sælges eller på anden måde overdrages inden for Fællesska-

bet af rettighedshaveren eller med dennes samtykke. Med Fællesskabet sidestilles andre lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), der ud over EU-landene tæller Norge, Island og Liechtenstein.

Den gældende lovs § 19, stk. 1, giver ret til fri viderespredning af et eksemplar af et værk, uanset hvor i verden det første salg – eller anden form for overdragelse af ejendomsretten – har fundet sted. Dette kaldes international konsumtion. For så vidt angår udøvede kunstnere, producenter af lyd- og billedoptagelser samt radio- og tv-foretagender er der dog på baggrund af et EU-direktiv fra 1992 allerede gennemført regler om regional konsumtion, således at kun salg m.v. i et EØS-land udløser konsumtion; dette fremgår af de særlige bestemmelser i den gældende lovs § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, § 67, stk. 2, og § 69, stk. 3.

Under forhandlingerne i Bruxelles om infosoc-direktivet indtog Danmark det standpunkt, at art. 4 burde tillade medlemsstaterne at have regler om international konsumtion af spredningsretten. Et stort flertal af EU-landene gik modsat ind for, at medlemsstaterne i national lovgivning ikke må tillade mere end EØS-konsumtion. I forbindelse med direktivets vedtagelse blev der optaget en erklæring i rådsprotokollen om, at Danmark, Irland, Luxembourg, Holland, Finland og Sverige er tilhængere af international konsumtion, og at disse lande vil understrege behovet for at genoverveje spørgsmålet om konsumtion i lyset af den internationale udvikling og løbende debat om international konsumtion på varemærkeområdet. Kulturministeriet vil fremover søge at få spørgsmålet om international konsumtion på EU-dagsordenen, bl.a. gennem et samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet og Patent- og Varemærkestyrelsen, idet der findes en tilsvarende problemstilling på varemærkeområdet. Målet er at genindføre en generel regel om international konsumtion i dansk ophavsret.

For at overholde forpligtelserne i infosoc-direktivet er det imidlertid nødvendigt at ændre § 19, stk. 1, således at kun salg m.v. af værkseksemplarer i et EØS-land medfører konsumtion og dermed ret til at videresprede eksemplaret til almenheden i form af salg, gave og lign. Det er herefter en forudsætning, at rettighedshaveren ikke alene har givet samtykke til, at eksemplaret bliver solgt eller på anden måde overdraget, men også at eksemplaret er bragt på markedet i et *EØS-land*. Bestemmelsen gælder for alle værksarter.

Hvad angår viderespredning i form af udlån og udlejning, foreslås det i § 19, stk. 1, 2. pkt., at gøre en undtagelse fra reglen om EØS-konsumtion; der henvises til lovforslagets nr. 18.

Den ændrede bestemmelse forhindrer viderespredning af værkseksemplarer, der er erhvervet ved parallelimport eller anden form for import fra lande uden for EØS. I sådanne tilfælde er viderespredning til almenheden kun tilladt, hvis rettighedshaveren har givet samtykke. Det må dog forventes, at rettighedshaveren – fx et forlag – normalt vil have interesse i at give dette samtykke, når det gælder specialimport. Endvidere vil eksempelvis danske boghandlers erhvervelse af bøger fra udlandet ofte ske direkte fra den udenlandske forlægger; indhentelse af det fornødne samtykke kan således foregå i forbindelse med bestillingen af bøgerne.

Eksemplarer af værker, der ikke nyder ophavsretlig beskyttelse, kan under alle omstændigheder frit spredes videre.

Det følger af direktivets betragtning nr. 29, at konsumtion kun er relevant ved distribution af fysiske medier, ikke ved tjenester, herunder onlinetjenester. Der indtræder heller ikke konsumtion f.s.v. angår eksemplarer, der med rettighedshaverens samtykke er fremstillet af en bruger af en onlinetjeneste, fx en kopi af en database på internettet; her beror adgangen til at sprede eksemplaret til almenheden på aftalen mellem rettighedshaveren og brugeren. Dette svarer til gældende dansk ret.

Til nr. 18 (§ 19, stk. 1, 2. pkt.)

Forslaget til en ny bestemmelse i § 19, stk. 1, 2. pkt., skal ses i sammenhæng med lovforslagets nr. 17, hvorefter konsumtion af spredningsretten på grund af infosoc-direktivets art. 4 begrænses til kun at gælde for overdragelse af eksemplarer inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Denne forpligtelse gælder imidlertid kun for viderespredning i form af salg, gave og lign., men ikke udlån og udlejning. Dette følger af direktivets betragtning nr. 28; i modsætning til dansk ret betragtes udlån og udlejning efter EU-retten ikke som eksemplarspredning.

En begrænsning til EØS-konsumtion for udlån og udlejning ville efter Kulturministeriets opfattelse skabe unødige problemer for navnlig biblioteksudlån af bøger. Når biblioteker foretager udlån af bl.a. litteratur på indvandrersprog, sker det ofte på basis af bøger købt direkte fra lande som Tyrkiet og Pakistan.

På denne baggrund foreslås det at gennemføre en undtagelse fra reglen i forslaget til stk. 1, 1. pkt., om EØS-konsumtion, således at retten til viderespredning i form af udlån og udlejning gælder, uanset om værkseksemplaret er købt eller på anden måde erhvervet i et EØS-land eller et land uden for EØS. Biblioteker kan således uden samtykke fra rettighedshaverne

udlåne bøger, der er købt i tredjelande, der ikke er medlemmer af EØS. Dette svarer til gældende ret. Det er fortsat en betingelse for konsumtion af udlåns- og udlejningsretten, at værkseksemplarerne er solgt eller på anden måde overdraget til andre med ophavsmandens samtykke, jf. stk. 1, 1. pkt. Undtagelser fra adgangen til udlån og udlejning til almenheden er fastsat i § 19, stk. 2 og 3.

Hverken biblioteker eller andre vil uden samtykke kunne videresprede eksemplarer af værker til almenheden i form af salg, gave og lign., såfremt eksemplarerne er købt i et land uden for EØS. Det er konsekvensen af forslaget til § 19, stk. 1, 1. pkt.

Til nr. 19 (§ 20, stk. 2)

Forslaget om ophævelse af lovens § 20, stk. 2, er af teknisk karakter.

Som nævnt i bemærkningerne til forslaget nr. 2 (vedr. § 2, stk. 3, nr. 2) foreslås det at revidere det ophavsretlige visningsbegreb, således at dette begreb alene omfatter visning af et fysisk eksemplar af et værk for en tilstedeværende kreds af personer. De former for visning, der er nævnt i den gældende lovs § 20, stk. 2, herunder udsendelse af kunstværker i fjernsyn, vil dermed ikke længere indgå i visningsbegrebet, hvorfor bestemmelsen bør udgå. Forslaget indebærer ingen realændring i forhold til gældende ret.

Til nr. 20 (§ 21, stk. 2)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 21, stk. 2.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om fri offentlig fremførelse i undervisningsvirksomhed til infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra a.

Efter art. 5, stk. 3, litra a, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i retten til overføring til almenheden, hvis der er tale om anvendelse til anskueliggørelse i forbindelse med undervisning, såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og det sker i et omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger til.

Efter den gældende lovs § 21, stk. 1, nr. 2, er der fri adgang til offentlig fremførelse af udgivne værker bortset fra scene- og filmværker til brug ved undervisning. Det fremgår af bemærkningerne til 1998-loven, at værksfremførelser, der sker i forbindelse med undervisning i enkelte skoleklasser og lign., ofte ikke vil være offentlige på grund af den personlige tilknytning, der er mellem læreren og de enkelte elever. Den særlige undtagelse i § 21, stk. 1, nr. 2, har derfor kun betydning for undervisning, der sker for en bredere, ubestemt kreds, fx offentlige forelæsninger og fjern-

undervisning via internettet. Udtrykket undervisning dækker ifølge bemærkningerne til 1995-loven enhver form for offentlig eller privat kundskabsformidling, der finder sted i organiseret form. Der kan dog ikke ske offentlig fremførelse ved enkeltarrangementer af underholdende eller alment orienterende karakter eller i forbindelse med privat undervisningsvirksomhed, som det ikke vil være naturligt at sidestille med de uddannelsesstilbud, som findes inden for den offentlige uddannelsessektor, herunder fx en danseskole.

Bestemmelsen i § 21, stk. 1, nr. 2, gælder ikke for fremførelse af databaser i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed, jf. § 21, stk. 2, 2. led. Omvendt kan alle andre værker bortset fra scene- og filmværker fremføres offentligt i sådan undervisningsvirksomhed.

På baggrund af forståelsen af udtrykket undervisning udelukker § 21, stk. 1, nr. 2, allerede i dag de fleste former for fri offentlig fremførelse i undervisningsvirksomhed, hvor formålet er af kommerciel karakter. For at undgå tvivl om, at bestemmelsen stemmer overens med direktivet, foreslås det imidlertid, at ordene »af databaser« slettes i § 21, stk. 2.

Forslaget indebærer, at der ikke uden samtykke fra ophavsmanden kan ske offentlig fremførelse af nogen værksart i forbindelse med undervisning, der sker i erhvervsøjemed.

Det følger af infosoc-direktivets betragtning nr. 42, at en uddannelsesaktivitets ikke-kommercielle karakter bestemmes af selve aktiviteten. Den pågældende institutions organisationsstruktur og finansieringsmåde er ikke afgørende faktorer i denne henseende.

Udtrykket erhvervsøjemed skal som hidtil forstås bredt og dækker både direkte og indirekte erhvervsøjemed. Udtrykket omfatter navnlig aktiviteter, der sker som led i privat erhvervsvirksomhed eller virksomhed, som må sidestilles hermed.

En fremførelse kan desuden anses for at ske i erhvervsøjemed, hvis fremførelsen eksempelvis sker for at generere et overskud. Der er derimod ikke tale om en fremførelse i erhvervsøjemed, hvis den sker mod symbolsk betaling eller betaling, som kun har til formål at dække de faktiske udgifter forbundet hermed. Fremførelser på fx højskoler, privatskoler, private gymnasier og selvejende uddannelsesinstitutioner sker således som udgangspunkt ikke i erhvervsøjemed.

Kravet i art. 5, stk. 3, litra a, om, at kilden skal angives, medmindre dette viser sig umuligt, er opfyldt ved reglen i ophavsretslovens § 11, stk. 2, 2. pkt. Herefter skal kilden angives i overensstemmelse med,

hvad god skik kræver, når et værk gengives offentligt i h.t. en bestemmelse i kap. 2.

Til nr. 21 (§ 21, stk. 3)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 21, stk. 3.

Formålet er at udvide bibliotekernes frie adgang til at gøre værker tilgængelige ved hjælp af teknisk udstyr for enkeltpersoner på stedet.

Efter § 21, stk. 3, 1. pkt., kan udgivne eksemplarer af filmværker, musikværker og værker i digital form stilles til rådighed for enkeltpersoner på offentlige biblioteker til personligt gennemsyn eller studium på stedet ved hjælp af teknisk udstyr. Eksemplarfremstilling er ifølge 2. pkt. ikke tilladt. Et værk anses for udgivet, når eksemplarer af værket med ophavsmandens samtykke er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden, jf. ophavsretslovens § 8, stk. 2. Det er således ikke tilstrækkeligt, at værket er offentliggjort, dvs. lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden, jf. § 8, stk. 1.

Efter infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra n, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eneretten, hvis der er tale om anvendelse i form af overføring eller tilrådighedsstillelse med henblik på forskning eller privat studium for enkeltpersoner i almenheden ved dertil indrettede terminaler på stedet i bl.a. biblioteker af værker og andre frembringelser, som bibliotekerne har i deres samlinger, og som ikke er genstand for salg eller licens.

Da bestemmelsen i § 21, stk. 3, udelukkende omfatter udgivne eksemplarer af visse værksarter, har bibliotekerne ikke fri adgang til at gøre værker, der kun er offentliggjorte, fx i fjernsynet, i radioen eller på internettet, tilgængelige for enkeltpersoner på stedet. En sådan adgang kræver individuel klarering, hvilket er en meget omfattende opgave i forhold til det store antal værker, som offentliggøres særligt på internettet uden samtidig at være udgivet.

Af hensyn til de offentlige bibliotekers formidlingsforpligtelser finder Kulturministeriet derfor, at § 21, stk. 3, bør udvides til at omfatte tilgængeliggørelse af alle offentliggjorte værker.

Forslaget omfatter kun fremførelse på stedet, fx i form af tilstedeværende personers browsing på internettet eller afspilning af en video for en enkelt biblioteksbruger. Der vil dermed typisk ikke være tale om nogen overføring, jf. definitionen af dette begreb i bemærkningerne til lovforslagets nr. 4. Forslaget omfatter dog den form for overføring, der sker ved tilrådighedsstillelse via terminaler fra en central server et andet sted på biblioteket. Infosoc-direktivets art. 5,

stk. 3, litra n, hjemler en sådan indskrænkning af overførsesretten.

Bibliotekerne kan kun udnytte bestemmelsen i § 21, stk. 3, med respekt af eventuelle dispositionsbegrænsende aftaler, fx abonnementsordninger og licensaftaler om tidsskrifter og databaser.

Forbudet i den gældende lovs § 21, stk. 3, 2. pkt., mod eksemplarfremstilling er uforeneligt med forslaget til en ny § 11 a, og må derfor udgå. Ændringen betyder dog ikke, at der gives adgang til eksemplarfremstilling ud over, hvad § 11 a tillader.

Til nr. 22 (§ 23, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 23, stk. 1.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om gengivelse af kunstværker i kritiske eller videnskabelige fremstillinger til infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra a.

Efter art. 5, stk. 3, litra a, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eneretten, hvis der er tale om anvendelse med henblik på videnskabelig forskning, såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og det sker i et omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger til.

Ifølge den gældende lovs § 23, stk. 1, må offentliggjorte kunstværker og værker af beskrivende art, jf. § 1, stk. 2, frit gengives i kritiske og videnskabelige fremstillinger i tilslutning til teksten, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet. Bestemmelsen gælder for alle kritiske og videnskabelige fremstillinger, uanset om formålet er kommercielt eller ikke-kommercielt.

Kulturministeriet finder det på den baggrund nødvendigt at begrænse reglen, så den ikke gælder for gengivelse i erhvervsøjemed.

Forslaget indebærer, at kunstværker ikke længere kan gengives i kritiske og videnskabelige fremstillinger i erhvervsøjemed uden samtykke fra ophavsmanden.

Det følger af infosoc-direktivets betragtning nr. 42, at en videnskabelig eller forskningsmæssig aktivitets ikke-kommercielle karakter bestemmes af selve aktiviteten. Den pågældende institutions organisationsstruktur og finansieringsmåde er ikke afgørende faktorer i denne henseende.

Udtrykket erhvervsøjemed skal forstås bredt og dækker både direkte og indirekte erhvervsøjemed. Udtrykket omfatter navnlig aktiviteter, der sker som led i privat erhvervsvirksomhed eller virksomhed, som må sidestilles hermed.

En gengivelse kan desuden anses for at ske i erhvervsøjemed, hvis gengivelsen eksempelvis sker for at generere et overskud. Der er derimod ikke tale om en gengivelse i erhvervsøjemed, hvis den sker mod symbolsk betaling eller betaling, som kun har til formål at dække de faktiske udgifter forbundet hermed.

Højere læreanstalter og andre institutioner, der udfører forskningsvirksomhed, fx Nationalmuseet og Det Kgl. Bibliotek, vil som udgangspunkt fortsat frit kunne gengive kunstværker og værker af beskrivende art i kritiske og videnskabelige fremstillinger i overensstemmelse med § 23, stk. 1. Fx kan Nationalmuseet frit gengive et offentliggjort kunstværk i en artikel rettet til forskere.

Gengivelse af kunstværker i kritiske og videnskabelige fremstillinger i erhvervsøjemed foreslås omfattet af aftalelicensen i § 23, stk. 2, jf. lovforslagets nr. 23.

Kravet i art. 5, stk. 3, litra a, om, at kilden skal angives, medmindre dette viser sig umuligt, er opfyldt ved reglen i ophavsretslovens § 11, stk. 2, 2. pkt. Herefter skal kilden angives i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, når et værk gengives offentligt i h.t. en bestemmelse i kap. 2.

Til nr. 23 (§ 23, stk. 2)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 23, stk. 2.

Formålet med ændringen er at lette rettighedsklaringen i forbindelse med erhvervs-mæssig gengivelse af kunstværker i kritiske og videnskabelige fremstillinger; en gengivelse, der som følge af gennemførelsen af infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra a, jf. lovforslagets nr. 22, ikke længere er fri i h.t. § 23, stk. 1.

Efter den gældende lovs § 23, stk. 2, 1. pkt., må et offentliggjort kunstværk gengives i en alment oplysende fremstilling, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Dette gælder dog efter 2. pkt. ikke, såfremt ophavsmanden over for nogen af de aftalesluttende parter har nedlagt forbud mod værkets gengivelse.

Da infosoc-direktivet ikke indeholder nogen begrænsninger i relation til aftalelicenser, jf. betragtning nr. 18, finder Kulturministeriet det naturligt at udvide aftalelicensen i § 23, stk. 2, til også at omfatte gengivelse af kunstværker i kritiske og videnskabelige fremstillinger i erhvervsøjemed. Herved lettes adgangen til aftaleløsninger i forbindelse med overgangen til en eneret på området, hvilket er til fordel for såvel brugere som rettighedshavere.

Det foreslås på den baggrund at tilføje gengivelse i kritiske eller videnskabelige fremstillinger i erhvervsøjemed til aftalelicensen i § 23, stk. 2.

Dermed kan kunstværker gengives i kritiske og videnskabelige fremstillinger i erhvervsøjemed på aftalelicensvilkår. En aftalelicens giver brugere, fx forlag og udgivere af videnskabelige fremstillinger, der har indgået aftale med en organisation, som omfatter en væsentlig del af ophavsmænd til kunstværker, der anvendes i Danmark, en ret til at gengive alle kunstværker i kritiske og videnskabelige fremstillinger, selv om ophavsmanden ikke repræsenteres af organisationen. Dette gælder dog ikke, såfremt ophavsmanden over for nogen af de aftalesluttende parter har nedlagt forbud mod værkets gengivelse.

M.h.t. forståelsen af udtrykket erhvervmæssigt henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 22.

Til nr. 24 (§ 27, stk. 2)

Forslaget indebærer en ændring af § 27, stk. 2.

Formålet er at sidestille visse private arkiver med offentlige arkiver m.h.p. at sikre, at ophavsretten ikke er til hinder for tilgængeliggørelse af arkivalierne for almenheden.

Efter den gældende lovs § 27, stk. 2, er ophavsretten ikke til hinder for, at arkivalier, der er afleveret til et offentligt arkiv, gøres tilgængelige for almenheden i overensstemmelse med arkivlovgivningens bestemmelser herom. I h.t. stk. 2, 2. pkt., kan der ikke udleveres afskrifter eller fremstilles kopier af private arkivalier; disse kan med andre ord kun gøres tilgængelige i form af gennemsyn.

I betænkning nr. 1404/2001 om revision af arkivloven behandles bl.a. spørgsmålet om bevaring og tilgængelighed af private arkivalier i arkiver, der ikke har karakter af offentlige arkiver i arkivlovens forstand. Som offentlige arkiver anses Rigsarkivet med tilhørende institutioner samt kommunale arkiver.

Da den gældende bestemmelse i ophavsretslovens § 27, stk. 2, alene vedrører arkivalier i offentlige arkiver, finder kollisionsreglen ikke anvendelse på arkivalier, der modtages af offentlige institutioner som Det Kgl. Bibliotek, Statsbiblioteket, Nationalmuseet og Dansk Folkemindesamling samt private institutioner som lokalarkiverne og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv.

Arbejdsgruppen bag betænkning nr. 1404/2001 har henledt opmærksomheden på, at ophavsretsloven kan vanskeliggøre adgangen til private arkivalier, der er afleveret til institutioner uden for de offentlige arkiver. Arbejdsgruppen har indstillet, at det overvejes, hvordan arkivinstitutioner, der efter arkivloven ikke er offentlige arkiver, men som opfylder bestemte standarder for bevaring, arkivbeskrivelse og formidling, kan gøre ophavsretligt beskyttede arkivalier tilgænge-

lige for benyttelse på samme vilkår, som gælder for offentlige arkiver.

Kulturministeriet er enig i, at der m.h.t. tilgængeligheden af private arkivalier i ophavsretlig henseende bør være ligestilling mellem offentlige arkiver og andre institutioner, som opfylder bestemte standarder for bevaring, arkivbeskrivelse og formidling. Der henvises herved tillige til de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 200 af 17. april 2002 til arkivlov; lovforslaget blev ikke vedtaget inden Folketingets sommerferie, men forventes genfremsat i uændret skikkelse i folketingssamlingen 2002-2003.

I overensstemmelse hermed foreslås det i § 27, stk. 2, at indføje en bemyndigelse til kulturministeren til i administrative forskrifter at udvide bestemmelsen til – ud over offentlige arkiver – at omfatte andre institutioner, som kan sidestilles hermed. Der vil være tale om offentlige og private institutioner m.v., der er godkendt af kulturministeren. Ministeren vil basere sin godkendelse på en indstilling fra det stående Privatarxivudvalg, der er nedsat i h.t. arkivloven. De pågældende institutioner vil således opfylde nærmere arkivmæssige vilkår.

Den foreslåede bemyndigelse i § 27, stk. 2, tager navnlig sigte på private arkivalier, men omfatter principielt også offentlige arkivalier, såfremt det tillades ikke-offentlige arkiver at opbevare sådanne offentlige arkivalier.

I lighed med gældende ret, jf. § 27, stk. 2, 2. pkt., kan der ikke udleveres afskrifter eller fremstilles kopier af private arkivalier, medmindre der er indhentet samtykke hos den, der har ophavsrettighederne til materialet, hvilket ikke nødvendigvis er den afleverende part, dvs. den person, organisation m.v., der afleverer arkivalierne til arkivet. Uden et sådant samtykke må de private arkivalier alene gøres tilgængelige i form af gennemsyn på arkivet.

Til nr. 25 (§ 30 a)

Bestemmelsen i forslaget til § 30 a er ny.

Forslaget har til formål at forbedre Danmarks Radios og TV 2's muligheder for at klarere rettigheder til genudsendelse og tilrådighedsstillelse on demand af deres ældre arkivproduktioner.

Efter den gældende lovs § 30 kan Danmarks Radio og TV 2 udsende udgivne værker i radio og fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen gælder dog ikke for sceneværker og filmværker. Aftalelicensen har navnlig praktisk betydning på musik-, litteratur- og billedkunstrådet, hvor ordningen indebærer, at radiofonierne ved at indgå aftale med en godkendt organisation, der repræsen-

terer en væsentlig del af ophavsmændene til en bestemt art af værker, efter loven får ret til at udnytte værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af den aftalesluttende organisation. Efter § 30, stk. 2, kan ophavsmanden nedlægge forbud over for radiofonien. Bestemmelsen i § 30 giver alene radiofonierne adgang til på aftalelicensvilkår at udsende *udgivne* værker i radio eller fjernsyn. Bestemmelsen omfatter ikke tilrådighedsstillelse on demand, fx via internettet.

Efter § 68 må udgivne lydoptagelser (fonogrammer) udsendes i radio eller fjernsyn, såfremt der betales vederlag til de udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser. Vederlagskravet kan kun gøres gældende gennem en af kulturministeren godkendt fællesorganisation, som er Gramex. Denne såkaldte tvangslicens indebærer, at radiofonierne kan udsende fonogrammer uden forudgående aftale med udøvende kunstnere og fonogramproducenter, som alene har krav på vederlag. Bestemmelsen gælder kun for *udgivne* lydoptagelser, ligesom bestemmelsen ikke omfatter udøvende kunstners audiovisuelle præstationer. Hertil kommer, at § 68 i henhold til lovforslagets nr. 39 ikke skal gælde for tilrådighedsstillelse on demand.

Når det gælder udøvende kunstnere som skuespillere og dansere findes der således ikke nogen særlig klaringsmekanisme i loven, hvorfor radiofonierne er nødt til at indgå aftaler med samtlige skuespillere m.fl., som medvirker i radiofoniernes produktioner.

I de senere år har der vist sig at være en øget interesse for genanvendelse af ældre radio- og tv-produktioner, som findes i public service-radiofoniernes arkiver. I lyset heraf har de nordiske public service-radiofonier, herunder Danmarks Radio og TV 2, udarbejdet en rapport til Nordisk Ministerråd, hvori de beskriver problemerne med genanvendelse af arkivmateriale.

Radiofonierne peger bl.a. på, at det på grund af problemer med erhvervelse af rettigheder til ældre arkivproduktioner ikke er muligt at give borgerne mulighed for at høre og se produktionerne i nye former for udsendelse, fx genudsendelse i en temakanal, eller ved tilrådighedsstillelse via internettet. Baggrunden for disse problemer er, at radiofonierne på det tidspunkt, da udsendelserne blev produceret, ikke kunne forudse og dermed heller ikke sikre sig de nødvendige rettigheder til de nye udnyttelsesmuligheder. Fx kunne muligheden for at stille en produktion til rådighed on demand ikke forudses for 20 år siden. Det er derfor nødvendigt at genforhandle aftalerne med alle de rettighedshavere, som har været involveret i produktionerne. Dette er ofte en byrdefuld og ressourcerelevende

opgave, idet rettighederne i mange tilfælde er overgået til en eller flere arvinger, og det kan bl.a. af den grund være vanskeligt at identificere og lokalisere samtlige rettighedshavere.

Radiofonierne foreslår på den baggrund, at der gennemføres en aftalelicensordning for genudsendelse og on demand-tilrådighedsstillelse af tidligere udsendte produktioner. Aftalelicensordningen skal have virkning i forhold til samtlige relevante rettighedshavere, herunder udøvende kunstnere og fremstillere af lyd- og billedoptagelser.

Europarådet har i en deklARATION af 9. september 1999 peget på problemerne m.h.t. genanvendelse af radiofoniernes arkivproduktioner. I mangel af frivillige aftaler mellem rettighedshavere og radiofonier opfordres medlemslandene til så vidt muligt at finde lovgivningsmæssige løsninger inden for rammerne af deres internationale forpligtelser. Problemstillingen har endvidere været behandlet i Nordisk Ministerråd, hvor de nordiske lande har givet tilsagn om at tage højde for problematikken i forbindelse med de enkelte landes gennemførelse af infosoc-direktivet.

Infosoc-direktivet indeholder ingen bestemmelser om dette spørgsmål. Direktivets præambel indeholder i betragtning nr. 18 en angivelse af, at direktivet ikke berører ordninger i medlemslandene om forvaltning af rettigheder, herunder aftalelicensordninger. Direktivet udelukker således ikke aftalelicensordningen som en metode, der kan anvendes til at regulere ophavsretlige spørgsmål på. I betragtning nr. 26 er det endvidere anført, at når radio- og fjernsynsforetagender som bestillingstjenester tilbyder radio- eller tv-produktioner, der indeholder musik fra kommercielle fonogrammer som en integrerende del deraf, bør der tilskyndes til licensaftaler for at lette afviklingen af fonogramrettigheder.

Kulturministeriet kan tilslutte sig, at hensynet til sikring og udbredelse af den nationale kulturarv tilsiger, at rettighedsklareringen i forbindelse med anvendelse af public service-radiofoniernes produktioner til genudsendelse og til tilrådighedsstillelse on demand gøres enklere. Kulturministeriet finder, at en aftalelicensordning repræsenterer en smidig form for klarering af rettigheder i forbindelse med genudnyttelse af radiofoniernes arkivproduktioner.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at der i § 30 a indføres en ny aftalelicensbestemmelse for genudsendelse og tilrådighedsstillelse on demand af værker, der indgår i Danmarks Radios og TV 2's egne produktioner, som har været udsendt i radio eller fjernsyn før den 1. januar 1998.

For at sikre en tilstrækkelig bred klarering af rettigheder foreslås det, at aftalelicensen ud over ophavs-

mænd også kommer til at omfatte andre rettighedshavere i form af udøvende kunstnere, lyd- og billedproducenter, fremstillere af fotografiske billeder samt fremstillere af kataloger, databaser m.v. jf. henvisningsbestemmelserne i lovforslagets nr. 33, 36, 38, 42 og 43.

Til stk. 1

Aftalelicens efter § 50 indebærer, at radiofonier, der har indgået aftale med en af kulturministeren godkendt organisation, som omfatter en væsentlig del af ophavsmænd til en bestemt art af værker eller andre frembringelser m.v., der anvendes i Danmark, efter loven får en ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen.

Det er op til aftaleparterne at bestemme, om aftalen skal indgås af en fællesorganisation bestående af forskellige typer af rettighedshavere eller af de enkelte faglige organisationer m.v.

Aftaler med aftalelicensudløsende virkning indgået i henhold til § 30 a skal respektere eventuelle dispositionsbegrænsende aftaler, som radiofonierne måtte have truffet med rettighedshavere. Det kan fx dreje sig om aftaler og overenskomster om at medvirke i en tv-film eller et tv-teaterstykke, hvori der er taget højde for eventuelle fremtidige genudsendelser m.v.

Anvendelsesområdet for den foreslåede aftalelicensbestemmelse er nærmere afgrænset til genudnyttelse i form af genudsendelse og tilrådighedsstillelse on demand, fx via internettet. Bestemmelsen omfatter alle offentliggjorte værker, inkl. sceneværker og filmværker. Kulturministeriet finder ikke, at filmværker og sceneværker – i lighed med aftalelicensen i lovens § 30 – bør være undtaget. En del af de produktioner, som tidligere er blevet produceret og udsendt af Danmarks Radio og TV 2, må betegnes som scene- eller filmværker, og disse produktioner bør efter ministeriets opfattelse være omfattede af den foreslåede aftalelicens.

Det er en betingelse, at arkivproduktionerne har været udsendt i radio eller fjernsyn. Det betyder, at bestemmelsen ikke gælder for værker m.v., der indgår i egenproduktioner, som aldrig har været udsendt.

Ved »egne produktioner« forstår ikke kun produktioner, som er foretaget af radiofonierne selv, men også produktioner, som er bestilt af radiofonierne m.h.p. udsendelse i radio eller fjernsyn. Det er i den forbindelse afgørende, at produktionerne helt eller delvist er finansieret af radiofonierne. Da der skal være tale om egne produktioner, omfattes spillefilm

og lign., som indgår i biografernes almindelige repertoire, imidlertid ikke af den foreslåede aftalelicens.

Bestemmelsen i § 30 a, stk. 1, 2. pkt., indebærer, at aftalelicensen også omfatter eksemplarfremstilling, der er nødvendig for, at arkivproduktionerne kan stilles til rådighed on demand, fx via internettet. Bestemmelsen finder ikke anvendelse i det omfang, § 31 om efemere optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser hjemler en eksemplarfremstilling.

Forslaget omfatter udelukkende de egenproduktioner, som har været udsendt af radiofonierne før den 1. januar 1998, jf. § 30 a, stk. 1, 3. pkt. I december 1996 blev der vedtaget to nye traktater inden for WIPO med særlig relevans for udnyttelsen af værker, udøvende kunstners præstationer samt lydoptagelser i den digitale tidsalder, nemlig WCT og WPPT. Med traktaterne blev det på internationalt plan slået fast, at der skal gælde en eneret til, at værker m.v. stilles til rådighed, fx via hjemmesider på internettet, på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt (on demand). I hvert fald fra dette tidspunkt har det dermed været muligt for samtlige brugere, herunder radiofonier, at tage højde for disse rettigheder ved indgåelse af aftaler om brugen af værker m.v. Da der ofte kan gå et års tid, fra en aftale er indgået, til udsendelsen finder sted, finder ministeriet, at skæringsdatoen bør ligge et år efter traktaternes vedtagelse. Kulturministeriet finder på den baggrund, at aftalelicensen i § 30 a kun bør omfatte værker, der indgår i radiofoniernes egenproduktioner, som har været udsendt før den 1. januar 1998.

Kulturministeriet finder, at det vil være hensigtsmæssigt, at der på dette område bliver åbnet mulighed for, at parterne kan kræve mægling i overensstemmelse med ophavsretslovens § 52. Mæglingsinstituttet er en smidig mekanisme til løsning af tvister, som parterne kan benytte sig af, hvis det viser sig, at forhandlingerne ikke fører til noget resultat. Muligheden for mægling øger således chancen for aftaleindgåelse. Det foreslås derfor under nr. 31, at forligsmanden vil kunne inddrages, hvis parterne ikke kan enes om en aftale.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 har til formål at give den enkelte ophavsmand mulighed for at nedlægge forbud mod, at hans eller hendes værk genudsendes eller stilles til rådighed on demand af de i stk. 1 angivne radiofonier. En lignende forbudsbestemmelse findes i den gældende lovs § 30, stk. 2.

Forbudet skal nedlægges over for radio- og fjernsynsforetagendet. I aftalen mellem radio- og fjernsynsforetagendet og den aftalesluttende organisation

kan det bestemmes, at radio- og fjernsynsforetagendet skal orientere organisationen om en forbudsnedlæggelse.

Det er en forudsætning for et forbuds bindende virkning, at rettighedshaveren nedlægger forbudet personligt og individuelt over for den radiofoni, der har indgået aftale med den aftalelicensudlødende organisation, med konkret angivelse af de værker, som skal være omfattet af forbudet. At forbudet skal nedlægges personligt og individuelt, indebærer, at forbud ikke med retsvirkning kan nedlægges af organisationer og lign., medmindre disse af rettighedshaveren er blevet bemyndiget hertil. Om dette er tilfældet, afhænger af lovgivningens almindelige regler om fuldmagt. Generelle tilkendegivelser om, at man ikke ønsker sit værk brugt i bestemte sammenhænge, eller påtrykte klausuler i bøger m.v. med samme indhold, har ikke virkning som forbud efter forslaget til stk. 2.

Til nr. 26 (§ 34)

Forslaget indebærer en ændring af lovens § 34.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om udlevering af optagelser af radio- og tv-udsendelser til infosoc-direktivets art. 5, stk. 2, litra b.

Efter denne direktivbestemmelse kan medlemsstaterne have regler, som tillader fysiske personer at fremstille kopier til privat brug. Det er tilladt at benytte fremmed medhjælp, jf. bemærkningerne til lovforslagets nr. 8.

Efter den gældende lovs § 34 må radio- og fjernsynsforetagender efter anmodning udlevere optagelser af egne radio- og fjernsynsudsendelser til personer og institutioner, der har medvirket i de pågældende udsendelser, eller som anser sig for krænket gennem omtale i en bestemt udsendelse eller gennem offentlig omtale af den pågældende udsendelse. Bestemmelsen bør ses i sammenhæng med § 12, stk. 3, hvorefter det ikke er tilladt at benytte fremmed medhjælp til kopiering af bl.a. filmværker; § 34 kan således ses som en særregel om benyttelse af fremmed medhjælp.

Da direktivets art. 5, stk. 2, litra b, alene omfatter kopiering foretaget eller bestilt af fysiske personer, vil det ikke være foreneligt med direktivet at opretholde en adgang til, at institutioner kan få udleveret radio- og tv-optagelser med hjemmel i § 34.

Det foreslås derfor at ophæve ordene »og institutioner« i § 34.

Forslaget indebærer, at § 34 fremover alene vil omfatte fysiske personer, herunder personer, der er ansatte i virksomheder, institutioner m.v., forudsat at udleveringsanmodningen knytter sig til de pågældende

personers medvirken i eller krænkelse gennem udsendelsen.

§ 34 regulerer fortsat alene, at radio- og fjernsynsforetagender har adgang til efter anmodning af udlevere optagelser af deres udsendelser; de har ingen forpligtelse i så henseende.

Til nr. 27 (§ 36, stk. 3)

Forslaget går ud på at ophæve bestemmelsen i § 36, stk. 3, om visse teknisk nødvendige kopieringer af værker i digital form bortset fra edb-programmer og databaser; de sidstnævnte værksarter omfattes af hhv. stk. 1 og 2.

Baggrunden for forslaget er, at infosoc-direktivet ikke giver mulighed for en undtagelsesbestemmelse af denne karakter.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til § 11 a om midlertidig kopiering, som vil give adgang til størstedelen af den kopiering, der i dag er hjemlet i § 36, stk. 3. Retstilstanden vil derfor stort set være uændret. Dog vil der ikke længere være hjemmel til at fremstille sikkerhedseksemplarer af andre værker end edb-programmer, jf. herved § 36, stk. 1, nr. 2.

Til nr. 28 (§ 47, stk. 1 og 2, og § 49, stk. 1)

Forslagene til en ændret formulering af § 47, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, samt § 49, stk. 1, er af teknisk karakter. Tvangslicensbestemmelsen i § 17, stk. 1, om syns- og hørehandicappede foreslås ophævet i lovforslagets nr. 15. På den baggrund er det nødvendigt at lade referencen til denne bestemmelse udgå i § 47, stk. 1, der udgør grundlaget for, at Ophavsretslicensnævnet kan afgøre tvister om størrelsen af vederlag ved brug af værker m.v. i medfør af en tvangslicens. Tilsvarende er det nødvendigt som konsekvens heraf at ophæve referencen til § 17, stk. 1, i § 47, stk. 2, og § 49, stk. 1.

Til nr. 29 og 30 (§ 50, stk. 1, og § 51, stk. 1)

Forslagene er af teknisk karakter. I lovforslaget foreslås nye aftalelicensbestemmelser i § 16, stk. 2, om biblioteker m.v. og i § 30 a om public service-radiofoniernes arkivproduktioner, jf. lovforslagets nr. 14 og 25. Det er derfor nødvendigt at referere til disse nye aftalelicenser i de fælles bestemmelser om aftalelicens i § 50, stk. 1, og § 51, stk. 1.

Til nr. 31 (§ 52, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af § 52.

Formålet med ændringen er at udvide det ophavsretlige mæglingsinstitut til også at finde anvendelse, hvis parterne ikke kan blive enige om en aftale på de områder, hvor der indføres aftalelicens. Det drejer sig

om § 16, stk. 2, om biblioteker m.v. og § 30 a om public service-radiofoniernes arkivproduktioner, jf. lovforslagets nr. 14 og 25.

Kulturministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der også på disse områder kan kræves mægling. Mæglingsinstituttet kan lette aftaleindgåelsen, hvilket er til fordel for såvel parterne som samfundet.

Til nr. 32 (§ 65, stk. 2)

Forslaget er af teknisk karakter.

Af sproglige grunde og for at undgå unødigt tvivl om, at ophavsretslovens beskyttelse af udøvende kunstnere lever op til forpligtelserne i infosoc-direktivets art. 2, finder Kulturministeriet det mest hensigtsmæssigt, at ordene »overføres til anden indretning« i § 65, stk. 2, ændres til »eftergørelse«. I § 66, stk. 1, og § 67, stk. 1, om fremstillere af hhv. lyd- og billedoptagelser benyttes allerede i dag udtrykket eftergørelse. Se også lovforslagets nr. 40, hvor der er et tilsvarende forslag vedr. § 69, stk. 2, om radio- og tv-foretagender.

Begreberne optagelse og eftergørelse omfattes af begrebet eksemplarframstilling. Udøvende kunstnere har i kraft af henvisningerne til § 2, stk. 2, 3 og 4, jf. forslaget til § 65, stk. 4, en eneret til eksemplarframstilling og tilgængeliggørelse for almenheden på lige fod med ophavsmændene, idet de udøvende kunstnere dog ikke har nogen efterligningsbeskyttelse. Eneretten til tilgængeliggørelse for almenheden omfatter en eneret til on demand-tilrådighedsstilling af optagelser af fremførelser, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.

Til nr. 33 (§ 65, stk. 4)

Forslaget til § 65, stk. 4, er hovedsagelig af teknisk karakter.

Henvisningerne i § 65, stk. 4, fastsætter, hvilke bestemmelser i ophavsretslovens kap. 1, 2 og 3 der skal finde tilsvarende anvendelse på beskyttelsen af udøvende kunstnere. Bestemmelsen skal ændres på baggrund af forslagene til ændringer i lovens kap. 1 og 2. Der foreslås følgende ændringer i § 65, stk. 4:

- Det præciseres, at bestemmelserne i § 2, stk. 2 og 4, om henholdsvis eksemplarframstilling og offentlig fremførelse, herunder den nye bestemmelse om trådbunden eller trådløs overføring i stk. 4, nr. 1, også gælder for udøvende kunstners rettigheder.
- Der optages en henvisning til den nye bestemmelse i § 11 a om midlertidig kopiering. Samtidig udgår henvisningen til § 36, stk. 3. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 7 og 27.
- Der henvises til § 16, stk. 1, i stedet for § 16 i sin helhed, eftersom den nye aftalelicens, der fore-

slås i § 16, stk. 2, ingen relevans har for udøvende kunstnere.

- Der optages en henvisning til den nye aftalelicens i § 30 a om genanvendelse af Danmarks Radios og TV 2's arkivproduktioner, jf. lovforslagets nr. 25. Aftalelicensen finder således også anvendelse f.s.v. angår udøvende kunstnere. Når det gælder radio- og tv-udsendelser, der omfattes af tvangslicensen i § 68, gælder aftalelicensen ikke.
- Bestemmelsen i den gældende lovs § 65, stk. 4, 2. pkt., om konsumtion udgår som overflødig. Det følger allerede af henvisningen til forslaget til § 19, stk. 1, at konsumtionen kun skal gælde, når en optagelse af en udøvende kunstners fremførelse er solgt eller på anden måde overdraget inden for EØS. Dette svarer til gældende ret f.s.v. angår udøvende kunstners rettigheder. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 17.

Til nr. 34 (§ 65, stk. 5)

Forslaget indebærer en ophævelse af lovens § 65, stk. 5.

Formålet er at gennemføre infosoc-direktivet, som ikke åbner mulighed for en bestemmelse af denne karakter.

Efter § 65, stk. 5, kan Det Kgl. Teater lade teatrets festforestillinger eller forestillinger i anledning af officielle besøg udsende af Danmarks Radio eller TV 2 uden samtykke fra de udøvende kunstnere. Bestemmelsen indebærer ingen indskrænkning i ophavsmændenes rettigheder.

Kulturministeriet finder, at tiden under alle omstændigheder er løbet fra en undtagelsesbestemmelse af denne karakter.

Ophævelsen af § 65, stk. 5, indebærer, at transmission af festforestillinger m.v. fremover kun kan ske på grundlag af aftaler med de skuespillere, musikere, dansere m.fl., der medvirker i festforestillingerne.

Til nr. 35 (§ 66, stk. 1, 2. og 3. pkt.)

Forslaget er hovedsagelig af teknisk karakter.

Forslaget har til formål at gennemføre infosoc-direktivets art. 11, stk. 2, der indebærer en justering af beregningen af beskyttelsestiden for fremstillere af lydoptagelser efter beskyttelsestidsdirektivet.

Efter infosoc-direktivets art. 11, stk. 2, skal beskyttelsen af fremstillere af lydoptagelser vare i 50 år fra udgangen af det år, da lydoptagelsen fandt sted. Hvis lydoptagelsen udgives inden for dette tidsrum, skal beskyttelsen dog vare 50 år fra udgangen af det år, hvor den første udgivelse fandt sted. Er der ikke sket udgivelse inden for dette tidsrum, men derimod en lovlig offentliggørelse af lydoptagelsen, skal beskyt-

telsestiden vare i 50 år fra udgangen af det år, hvor offentliggørelsen fandt sted.

Efter beskyttelsestidsdirektivets art. 3, stk. 2, og den gældende lovs § 66 beregnes beskyttelsestiden for fremstillere af lydoptagelsen fra det tidspunkt, hvor optagelsen har fundet sted eller fra offentliggørelses- eller udgivelsestidspunktet, afhængigt af, hvilket tidspunkt der er det første.

Det fremgår af art. 17, stk. 2, i WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), at beskyttelsestiden skal beregnes fra udgivelsestidspunktet, hvis udgivelsen er sket, inden der er forløbet 50 år fra udgangen af det år, hvor lydoptagelsen blev fikseret. Der er således ikke i traktaten givet mulighed for at beregne beskyttelsestiden fra offentliggørelsestidspunktet, hvis der senere sker en lovlig udgivelse.

På den baggrund har det været nødvendigt at ændre den relevante bestemmelse i beskyttelsestidsdirektivet.

I overensstemmelse hermed foreslås det at bringe den gældende lovs § 66 på linje med den ændrede formulering af bestemmelsen i beskyttelsestidsdirektivet.

Det fremgår af infosoc-direktivets art. 11, stk. 2, at den ændrede beregning af beskyttelsestiden ikke indebærer genoplivning af rettigheder, hvor beskyttelsestiden efter de gamle regler er udløbet, jf. overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 2.

Om baggrunden for den foreslåede ophævelse af den gældende lovs § 66, stk. 1, 3. pkt., om eftergørelse, henvises til lovforslagets nr. 37.

Til nr. 36 (§ 66, stk. 2)

Forslaget til § 66, stk. 2, er af teknisk karakter. Ændringerne i henvisningerne til, hvilke bestemmelser i lovens kap. 1 og 2 der skal finde tilsvarende anvendelse på fremstillere af lydoptagelser (fonogramproducenter), svarer til de foreslåede ændringer i § 65, stk. 4, vedr. udøvende kunstnere; der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 33.

Begrebet eftergørelse omfattes af begrebet eksemplar fremstilling. Fremstillere af lydoptagelser har i kraft af henvisningerne til § 2, stk. 2, 3 og 4, en eneret til eksemplar fremstilling og tilgængeliggørelse for almenheden på lige fod med ophavsmænd, idet fremstillere af lydoptagelser dog ikke har nogen efterligningsbeskyttelse.

Til nr. 37 (§ 67, stk. 1)

Forslaget er af teknisk karakter.

Det fremgår af de identiske bestemmelser i den gældende lovs § 66, stk. 1, 3. pkt., og § 67, stk. 1, 3. pkt., at som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

I lovforslagets nr. 36 og 38 foreslås det at optage en henvisning til bestemmelsen i lovens § 2, stk. 2. I kraft heraf omfatter begrebet eftergørelse bl.a. det forhold, at en optagelse overføres på indretninger, der kan gengive den, herunder at den overføres fra én optagelse til en anden. Derved overflødiggøres de hidtidige bestemmelser i § 66, stk. 1, 3. pkt., og § 67, stk. 1, 3. pkt.

Til nr. 38 (§ 67, stk. 2)

Forslaget til § 67, stk. 2, er af teknisk karakter. Ændringerne i henvisningerne til, hvilke bestemmelser i lovens kap. 1 og 2 der skal finde tilsvarende anvendelse på fremstillere af billedoptagelser (film- og video gramproducenter), svarer til de foreslåede ændringer i § 65, stk. 4, vedr. udøvende kunstnere og § 66, stk. 2, om fremstillere af lydoptagelser; der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 33 og 36.

Begrebet eftergørelse omfattes af begrebet eksemplar fremstilling. Fremstillere af billedoptagelser har i kraft af henvisningerne til § 2, stk. 2, 3 og 4, en eneret til eksemplar fremstilling og tilgængeliggørelse for almenheden på lige fod med ophavsmænd, idet fremstillere af billedoptagelser dog ikke har nogen efterligningsbeskyttelse.

Til nr. 39 (§ 68, stk. 1)

Den foreslåede bestemmelse i § 68, stk. 1, 2. pkt., er ny.

Forslaget har til formål at gennemføre infosoc-direktivets art. 3, stk. 2, i dansk ret.

Efter infosoc-direktivets art. 3, stk. 2, der bygger på WPPT art. 10 og 14, skal medlemsstaterne sikre, at bl.a. udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser (fonogramproducenter) får en eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstilling for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang til optagelserne m.v. på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Denne eneret har de udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser i kraft af henvisningerne til lovens § 2, stk. 3 og 4, i forslagene til § 65, stk. 4, og § 66, stk. 2. Direktivet indeholder ikke en hjemmel til at fastsætte nogen generel begrænsning i denne eneret, heller ikke i form af en tvangslicens.

I den gældende ophavsretslovs § 68, stk. 1, er der fastsat en tvangslicens vedr. offentlig fremførelse af udgivne lydoptagelser. Bestemmelsen indebærer, at radiofonier m.v. kan udsende udgivne lydoptagelser uden forudgående aftale med udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser, som alene har krav på vederlag. Tvister om vederlagets størrelse kan afgøres af Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47. Tvangslicensen

omfatter i dag også on demand-tjenester, da disse omfattes af begrebet offentlig fremførelse.

Forslaget indebærer, at udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser får en eneret til at stille deres frembringelser til rådighed on demand på internettet og andre netværk. Hvad angår det nærmere omfang af eneretten til tilrådighedsstillelse og afgrænsningen over for andre former for offentlig fremførelse, henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 4. Når det gælder andre former for offentlig fremførelse, herunder udsendelser i radio og tv og direkte fremførelser, af udgivne lydoptagelser, finder tvangslicensen i § 68, stk. 1, 1. pkt., fortsat anvendelse.

Der stilles ikke forslag om en aftalelicens, men om en ren eneretsordning, på det område, der nu holdes uden for tvangslicensen. Kulturministeriet vil følge udviklingen på området m.h.p. at vurdere, om der viser sig et behov for en aftalelicensordning. Lydoptagelser omfattes dog af forslaget til aftalelicens i § 30 a for on demand-tilrådighedsstillelse af Danmarks Radios og TV 2's arkivproduktioner, jf. lovforslagets nr. 25.

Til nr. 40 (§ 69, stk. 2)

Forslaget indebærer en præcisering af lovens § 69, stk. 2.

Formålet er navnlig at gennemføre infosoc-direktivets art. 3, litra d, hvorefter radio- og tv-foretagenders såkaldte signalret skal omfatte en eneret til on demand-tilrådighedsstillelse af optagelser af deres udsendelser.

Efter den gældende lovs § 69, stk. 1, har radiofonier en beskyttelse mod dels samtidig videreudsendelse og anden form for samtidig offentlig fremførelse af radio- og tv-udsendelser, dels affotografering og optagelse af udsendelserne. Efter stk. 2 må en udsendelse, der er blevet affotograferet eller optaget, ikke overføres til anden indretning, der kan gengive udsendelsen – dvs. at det er forbudt at kopiere den – ligesom eksemplarer af udsendelsen ikke må spredes til almenheden. Disse formuleringer betyder, at optagelser af udsendelser ikke må benyttes uden samtykke fra radiofonien, som derved indirekte også har en generel beskyttelse mod tilgængeliggørelse for almenheden, herunder offentlig fremførelse, af udsendelserne.

For at undgå tvivl om, hvorvidt lovbestemmelsen er i overensstemmelse med direktivet, og for at undgå sproglig tvivl om rækkevidden af § 69, stk. 2, finder Kulturministeriet det mest hensigtsmæssigt at præcisere enerettens omfang ved at anvende samme formulering som i § 66, stk. 1, og § 67, stk. 1, om fremstillere af hhv. lyd- og billedoptagelser, dvs. udtrykkene ef-

tergørelse og tilgængeliggørelse for almenheden. Se også forslaget til ændring af § 65, stk. 2, om udøvende kunstnere (lovforslagets nr. 32).

Begreberne optagelse og eftergørelse omfattes af begrebet eksemplar fremstilling. Radiofonier har i kraft af henvisningerne til § 2, stk. 2, 3 og 4, en eneret til eksemplar fremstilling og tilgængeliggørelse for almenheden, herunder en eneret til on demand-tilrådighedsstillelse af deres optagelser af udsendelser, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led, på lige fod med fremstillere af lyd- og billedoptagelser.

Til nr. 41 (§ 69, stk. 3)

Forslaget er af teknisk karakter.

Formålet med den ændrede affattelse af § 69, stk. 3, er at tage højde for de af de øvrige elementer i lovforslaget, der har konsekvenser for radio- og tv-foretagenders signalrettigheder.

I forhold til den gældende bestemmelse indebærer forslaget, at der tilføjes henvisninger til lovens § 2, stk. 2-4, § 11 a, § 12, stk. 3, nr. 2, og § 12, stk. 4. Henvisningen til § 12, stk. 3, nr. 2, indebærer, at der ikke må benyttes fremmed medhjælp til eksemplar fremstilling til privat brug af radiofoniernes udsendelser og optagelser heraf. Baggrunden for de nye henvisninger er den præcisering af radiofoniernes eneret, der følger af lovforslagets nr. 40 om ændring af § 69, stk. 2. Herudover er henvisningen til § 36, stk. 3, udgået, da denne bestemmelse foreslås ophævet, jf. lovforslagets nr. 27.

Endelig udgår bestemmelsen i den gældende lovs § 69, stk. 3, 2. pkt., om konsumtion som overflødig. Det følger allerede af henvisningen til forslaget til § 19, stk. 1, at konsumtionen kun skal gælde, når en optagelse af en udsendelse er solgt eller på anden måde overdraget til andre inden for EØS. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 17.

Til nr. 42 (§ 70, stk. 3)

Forslaget er af teknisk karakter. I kraft af den foreslåede ændrede affattelse af § 70, stk. 3, 1. pkt., præciseres det, at også fotografier omfattes af eneretten til overføring efter § 2, stk. 4, nr. 1, den nye bestemmelse i § 11 a og de nye aftalelicenser i § 16, stk. 2, og § 30 a, jf. lovforslaget nr. 14 og 25. Herudover er henvisningen til § 36, stk. 3, udgået, da denne bestemmelse foreslås ophævet, jf. lovforslagets nr. 27.

Til nr. 43 (§ 71, stk. 5)

Forslaget er af teknisk karakter. I kraft af den foreslåede ændring præciseres det, at også fremstillere af kataloger, databaser m.v., der nyder beskyttelse efter § 71, har eneret til overføring efter § 2, stk. 4, nr. 1.

Henvisningen i den gældende bestemmelse til §§ 13-17 inkluderer nu den nye aftalelicens i § 16, stk. 2, jf. lovforslagets nr. 14, ligesom henvisningen til §§ 30-35 inkluderer aftalelicensen i § 30 a, jf. lovforslagets nr. 25.

Til nr. 44 (overskrift til § 75 a)

Forslaget er af redaktionel karakter.

Formålet med forslaget er at klargøre, at reglen i § 75 a vedrører offentlig fremførelse af musikværker.

Til nr. 45 (kapitel 6 a)

Det foreslås af systematiske grunde at samle alle bestemmelser om tekniske foranstaltninger m.v. efter infosoc-direktivets art. 6 og 7 i et særskilt kapitel i loven. I dette kapitel vil det også være naturligt at overføre den gældende lovs § 78, jf. forslaget til § 75 b.

Til § 75 b

Forslaget til § 75 b er af redaktionel karakter. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt i det væsentlige til den gældende lovs § 78, stk. 1.

Efter den gældende lovs § 78, stk. 1, kan den, som forsætligt eller groft uagtsomt omsætter eller i kommercielt øjemed besidder midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som måtte være anvendt til at beskytte et edb-program, straffes med bøde. Baggrunden herfor er edb-programdirektivets art. 7, stk. 1, litra c. Bestemmelsen i § 78, stk. 1, er i stk. 2 gjort tilsvarende anvendelig på andre værker i digitaliseret form.

Reglerne i infosoc-direktivets art. 6 om tekniske foranstaltninger gælder ikke for edb-programmer.

§ 75 b vedrører kun tekniske indretninger, der er anvendt til at beskytte et edb-program. En specifik retlig beskyttelse af tekniske indretninger, som anvendes til at beskytte andre værker og andre frembringelser i digital form end edb-programmer, foreslås gennemført ved §§ 75 c-75 d, jf. nedenfor.

Til § 75 c

Den foreslåede bestemmelse i § 75 c er ny og har til formål at gennemføre infosoc-direktivets art. 6, stk. 1-3.

Efter direktivets art. 6, stk. 1, er medlemslandene forpligtet til at indføre en passende retlig beskyttelse mod omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger, som den pågældende foretager, selv om han ved eller burde vide, at dette er formålet.

Efter art. 6, stk. 2, skal der tillige indføres en passende retlig beskyttelse mod fremstilling, spredning, markedsføring, besiddelse i kommercielt øjemed m.v. af produkter, indretninger og tjenester, som markeds-

føres med henblik på omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger, eller som kun i begrænset omfang har andet kommercielt formål eller anden kommerciel anvendelse end omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger, eller som primært er udviklet, produceret, tilpasset eller ydet med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger. Begrebet effektive tekniske foranstaltninger er defineret i direktivets art. 6, stk. 3, jf. nærmere bemærkningerne til § 75 c, stk. 4.

Efter den gældende lovs § 78, stk. 2, straffes den med bøde, som forsætligt eller groft uagtsomt omsætter eller i kommercielt øjemed besidder midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som måtte være anvendt til at beskytte værker i digitaliseret form. Denne bestemmelse blev indført i ophavsretsloven i 1995 med den begrundelse, at de hensyn, som gør sig gældende med hensyn til beskyttelse af edb-programmer, med samme styrke gør sig gældende for andre værker i digital form, fx et elektronisk leksikon.

Med direktivets bestemmelser udvides beskyttelsen af tekniske foranstaltninger, som anvendes på andre værker end edb-programmer, på en sådan måde, at forbudet ud over de midler, som kan bruges til omgåelse, også omfatter selve omgængeshandlingen.

Art. 6, stk. 1, foreslås gennemført ved § 75 c, stk. 1, mens art. 6, stk. 2, foreslås gennemført ved § 75 c, stk. 2-3.

Til stk. 1

Bestemmelsen gennemfører direktivets art. 6, stk. 1.

Forslaget indebærer, at det ikke er tilladt at foretage omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger uden samtykke fra rettighedshaveren.

Forbudet gælder også, selv om omgængelsen har til formål at gøre det muligt for en bruger, fx en synshandicappet, at drage fordel af en undtagelse i ophavsretslovens kap. 2.

Forholdet mellem omgængelsesreglerne og undtagelsesbestemmelserne i lovens kap. 2 er reguleret i den foreslåede nye bestemmelse i § 75 d, hvortil der henvises.

En overtrædelse af § 75 c, stk. 1, straffes med bøde under forudsætning af, at omgængeshandlingen er begået forsætligt eller groft uagtsomt, jf. forslaget under nr. 46.

Til stk. 2

Bestemmelsen gennemfører direktivets art. 6, stk. 2.

Bestemmelsen indeholder et forbud mod en række forberedende handlinger, som kan bidrage til, at tekniske foranstaltninger omgås. Det drejer sig om

- fremstilling, import, spredning, salg og udlejning
- reklamering for salg eller udlejning
- besiddelse i kommercielt øjemed

af indretninger, produkter eller komponenter, der kan bruges til omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger. Disse indretninger m.v. kan fx være edb-programmer.

Disse handlinger er ikke tilladt, hvis

- indretningerne, produkterne eller komponenterne markedsføres med henblik på omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger (nr. 1)
- indretningerne, produkterne eller komponenterne kun i begrænset omfang har andet kommercielt formål eller anden kommerciel anvendelse end omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger (nr. 2)
- indretningerne, produkterne eller komponenterne primært er udviklet, produceret eller tilpasset med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger (nr. 3).

Foreligger blot ét af de nævnte tilfælde, kan man ifalde strafansvar i form af bøde, såfremt de subjektive betingelser er opfyldt, jf. forslaget under nr. 47.

Det følger af direktivets betragtning nr. 48, at forbudet i § 75 c, stk. 2, ikke indebærer en forpligtelse til at udvikle indretninger, produkter, komponenter eller tjenester på en sådan måde, at de er kompatible med de tekniske foranstaltninger, så længe sådanne anordninger, komponenter eller tjenester ikke på anden måde er omfattet af forbudet i § 75 c, stk. 2. Endvidere er beskyttelsen ikke til hinder for forskning inden for kryptering.

Til stk. 3

Efter bestemmelsen i stk. 3 finder § 75 c, stk. 2 – der dækker indretninger, produkter og komponenter – tilsvarende anvendelse på tjenesteydelser. Dette indebærer, at det ikke er tilladt at yde tjenester, der

- markedsføres med henblik på omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger (nr. 1)
- kun i begrænset omfang har andet kommercielt formål eller anden kommerciel anvendelse end omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger (nr. 2)
- primært er udviklet, produceret eller tilpasset med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger (nr. 3).

Opregningen er ikke kumulativ.

Personer eller virksomheder, der tilbyder hjælp til at omgå kopispæringer m.v., kan således ifalde straf på lige fod med dem, der fremstiller, markedsfører m.v. anordninger, indretninger eller produkter, hvis hovedformål er at omgå effektive tekniske foranstaltninger. Det samme må antages at være tilfældet, hvis en person på sin hjemmeside på internettet tilgængeliggør en vejledning, ved hjælp af hvilken en effektiv teknisk foranstaltning vil kunne omgås.

Til stk. 4

I bestemmelsen præciseres det, at effektive tekniske indretninger beskyttes efter stk. 1 og 2, såfremt de er anvendt med det formål at beskytte værker og andre frembringelser m.v., der er beskyttede i h.t. ophavsretsloven.

I infosoc-direktivets art. 6, stk. 3, er anvendelsesområdet for den retlige beskyttelse angivet i form af definitionen af effektive tekniske foranstaltninger.

Ved »tekniske foranstaltninger« forstås efter direktivets art. 6, stk. 3, 1. pkt.: »teknologier, anordninger eller komponenter, der under deres normale funktion har til formål at forhindre eller begrænse handlinger i forbindelse med værker eller andre frembringelser, som indehaveren af lovfæstede ophavsrettigheder eller ophavsretsbeslægtede rettigheder eller sui generisrettigheder efter kapitel III i direktiv 96/9/EF ikke har givet tilladelse til.«

Efter direktivets art. 6, stk. 3, 2. pkt., skal tekniske foranstaltninger anses som effektive, »hvis anvendelsen af beskyttede værker eller andre frembringelser styres af rettighedshaveren ved anvendelse af en adgangskontrol- eller beskyttelsesforanstaltning, fx kryptering, scrambling eller anden omdannelse af værket eller andre frembringelser eller en kopikontrolanordning, der opfylder beskyttelsesformålet.«

Forslaget til § 75 c, stk. 4, skal forstås i overensstemmelse med direktivets art. 6, stk. 3.

Det følger af de nævnte definitioner, at tekniske foranstaltninger for at nyde beskyttelse efter bestemmelsen i § 75 c (direktivets art. 6) skal have til formål at forhindre eller begrænse handlinger, som ophavsmanden eller en anden rettighedshaver ikke har givet samtykke til. Det betyder, at de tekniske foranstaltninger skal være anvendt i forhold til handlinger, der er omfattet af de ophavsretlige enerettigheder, jf. ophavsretslovens §§ 2, 65-67 og 69-71. I tilfælde, hvor tekniske foranstaltninger anvendes i tilknytning til ikke-beskyttede værker eller frembringelser m.v., ydes der ikke beskyttelse mod omgåelse m.v. efter bestemmelsen i § 75 c. Det samme gælder tilfælde, hvor tekniske foranstaltninger anvendes for at forhindre eller be-

grænse handlinger, der ikke er ophavsretligt relevante, fx browsing på internettet. Som eksempel på tekniske foranstaltninger, som beskyttes, kan nævnes kopispæringer, der inkorporeres i et digitalt værk el.lign. (cd'er, dvd'er m.v.) med henblik på at forhindre kopiering uden samtykke fra rettighedshaveren. Visse kopispæringer kan have den funktion, at kopiantallet begrænses, fx således at det kun er muligt at fremstille et eller to eksemplarer. Derimod omfatter bestemmelsen efter Kulturministeriets opfattelse ikke tilfælde, hvor personer foretager omgåelse af en kode, som har til formål at hindre eller besværliggøre den personlige tilegnelse af et værk, der er erhvervet ved køb eller lign.; dette gælder fx den såkaldte regionskodning af dvd'er. Adgangskontrolanordninger og lign. omfattes af § 75 c, såfremt formålet er at forhindre eller begrænse kopiering eller andre ophavsretligt relevante handlinger. Det bemærkes, at den nærmere afgrænsning af beskyttelsen af de tekniske foranstaltninger i sidste ende henhører under EF-Domstolen.

Det følger desuden af art. 6, stk. 3, at ikke alle tekniske foranstaltninger er undergivet retlig beskyttelse, men kun dem, som kan anses som »effektive«. Kopispæringer og lign., som inkorporeres i værker i digital form m.v., skal opfylde beskyttelsesformålet. Tekniske foranstaltninger, som ikke reelt hindrer handlinger, som er omfattet af rettighedshavernes enerettigheder, vil ikke være kvalificerede til at opnå beskyttelse.

Til stk. 5

Det er præciseret i forslaget til stk. 5, at § 75 c, stk. 1-4, ikke finder anvendelse på kopispæringer og lign., som er anvendt i forbindelse med beskyttelse af edb-programmer. For så vidt angår edb-programmer finder den foreslåede § 75 b i stedet anvendelse.

Til § 75 d

Til stk. 1

Den foreslåede bestemmelse er ny og har til formål at gennemføre direktivets art. 6, stk. 4.

Art. 6, stk. 4, regulerer forholdet mellem forbudet i art. 6, stk. 1, mod omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger og en række undtagelser fra eneretten.

Efter art. 6, stk. 4, påhviler det medlemsstaterne at træffe passende foranstaltninger, hvis der ikke mellem rettighedshaverne og andre involverede parter er truffet frivillige foranstaltninger, der gør det muligt for brugerne at drage fordel af en række nærmere angivne undtagelser.

Det følger af forslaget til § 75 c, stk. 1 (direktivets art. 6, stk. 1), at enhver omgåelse eller fjernelse af ko-

pispæringer og lign. – uanset formålet – ikke er tilladt uden rettighedshavernes samtykke. Rettighedshaverne kan således ved hjælp af den nye teknologi sikre sig mod en uautoriseret udnyttelse af deres værker og andre frembringelser m.v.

Dette står i kontrast til det forhold, at der i ophavsretslovens kap. 2 og i direktivets art. 5 findes en række undtagelsesbestemmelser, der åbner mulighed for, at ophavsretligt beskyttede værker m.v. kan udnyttes til bestemte formål, uden at der skal indhentes samtykke fra rettighedshaverne. Det drejer sig bl.a. om undtagelser til fordel for syns- og hørehandicappede, undervisningsinstitutioner, biblioteker m.v. Fælles for de nævnte undtagelser er, at de er udtryk for en nøje afvejning af på den ene side hensynet til rettighedshaverne og på den anden side hensynet til offentlighedens adgang til frit at kunne udnytte ophavsretligt beskyttet materiale. Dette understreges af det forhold, at undtagelsesbestemmelserne i ophavsretslovens kap. 2 ikke ensidigt kan fraviges af rettighedshaveren, men kun ved konkrete udnyttelsesaftaler parterne imellem.

Efter direktivets art. 6, stk. 4, skal rettighedshaverne så vidt muligt foranstalte, at deres værker, frembringelser m.v. kan udnyttes af diverse brugere, som kan påberåbe sig de i bestemmelsen angivne undtagelser. I forhold til den danske ophavsretslov har bestemmelsen relevans for følgende undtagelser i kap. 2:

- § 15 om optagelse af radio- og fjernsynsudsendelser med henblik på kortvarig brug på sygehuse, plejehjem, i fængsler m.fl.
- § 16, stk. 1, om eksemplarfremstilling m.v. inden for arkiver, biblioteker og museer
- § 17, stk. 1-4, om gengivelse og spredning af eksemplarer til fordel for syns- og hørehandicappede
- § 18, stk. 1 og 2, om fremstilling af undervisningsantologier
- § 21, stk. 1, nr. 2, om offentlig fremførelse i forbindelse med undervisning
- § 23, stk. 1, om gengivelse af kunstværker m.v. i kritiske eller videnskabelige fremstillinger
- § 26 om gengivelse af offentlige forhandlinger m.v.
- § 27 om aktindsigt og arkivadgang
- § 28 om gengivelse af værker i forbindelse med retssager, offentlig sagsbehandling m.v.
- § 31 om efemere optagelser
- § 33 om optagelse af radio- og fjernsynsudsendelser m.h.p. opbevaring i Statens Mediesamling
- § 68 om betaling af vederlag for offentlig fremførelse af fonogrammer.

Efter art. 6, stk. 4, har medlemsstaterne imidlertid samtidig en forpligtelse til at træffe passende foranstaltninger i tilfælde af, at der ikke opnås aftalemæssige løsninger mellem de berørte parter.

For at sikre en smidig løsning af de konflikter, som måtte opstå på dette område, finder Kulturministeriet det mest hensigtsmæssigt at give hver af parterne mulighed for at indbringe eventuelle tvister for Ophavsretslicensnævnet. Nævnet er et uafhængigt sagkyndigt organ, som igennem mange år har vist sig velegnet til at afgøre konflikter på en række vigtige masseudnyttelsesområder såsom kabelsprednings- og Gramex-området. Nævnets virksomhed er nærmere reguleret i bekendtgørelse nr. 762 af 2. oktober 1997, som er udstedt med hjemmel i ophavsretslovens § 47, stk. 1. Efter bekendtgørelsens § 4 dækkes nævnets udgifter som udgangspunkt ligeligt af sagens parter. Nævnet kan under særlige omstændigheder bestemme, at en parts udgifter skal dækkes af det offentlige.

Efter forslaget til § 75 d, stk. 1, vil Ophavsretslicensnævnet på begæring kunne tage stilling til, om der ud fra en konkret bedømmelse er grundlag for at pålægge rettighedshaverne at stille deres værker m.v. til rådighed for bestemte brugere eller brugergrupper, således at brugerne får mulighed for at udnytte en af de i § 75 d angivne undtagelsesbestemmelser. Nævnet vil i den forbindelse kunne fastlægge vilkårene for udnyttelsen, herunder om rettighedshaverne skal udlevere et eksemplar i digital eller analog form, der ikke indeholder en kopispærring eller lign. Nævnet vil alternativt kunne pålægge rettighedshaverne at udlevere koder, nøgler, dekrypteringsudstyr og lign. til de berørte brugere. Ved bedømmelsen vil nævnet bl.a. kunne lægge vægt på, om der har været ført reelle forhandlinger mellem rettighedshaverne og de berørte brugere. Nævnet bør endvidere tage hensyn til den såkaldte tretrinestet i direktivets art. 5, stk. 5, hvorefter indskrænkninger i eneretten kun må anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser. Rettighedshaverne vil, i det omfang det er foreneligt med et pålæg givet af Ophavsretslicensnævnet, være berettigede til at anvende tekniske foranstaltninger, der begrænser antallet af eksemplarer, som den berettigede efter en undtagelse kan fremstille.

Nævnets kompetence gælder i forhold til alle værker og andre frembringelser m.v., uanset om rettighedshaveren er statsborger eller bosat i Danmark. Dette er i overensstemmelse med det almindelige princip i ophavsretsloven om, at loven finder anvendelse på

handling, der foretages i Danmark; § 75 d finder således anvendelse i tilfælde, hvor en bruger vil drage fordel af en undtagelsesbestemmelse på dansk territorium. Nævnet kan træffe afgørelse i forhold til alle rettighedshavere uanset deres tilknytning til Danmark. Tilsvarende kan brugere allerede i dag indbringe fx udenlandske radiofonier for nævnet.

Efter bestemmelsen i § 75 d, stk. 1, 2. pkt., må en bruger, som har fået medhold i nævnet, selv omgå en teknisk foranstaltning, hvis rettighedshaveren ikke inden 4 uger fra nævnets afgørelse imødekommer pålægget. Dette er i overensstemmelse med direktivets betragtning nr. 51, hvoraf det fremgår, at medlemsstaterne skal »sikre, at rettighedshaverne giver de personer, som er begunstiget af nævnte undtagelser eller indskrænkninger, passende mulighed for at nyde godt af dem, enten ved at ændre en allerede gennemført teknisk foranstaltning eller på anden vis«.

Det er en generel forudsætning for nævnets kompetence, at de brugere, som påberåber sig en undtagelse, har lovlig adgang til de værker m.v., som de ønsker at udnytte på grundlag af en undtagelse. Det betyder, at brugeren fx lovligt skal have købt et eksemplar af et værk eller indgået en aftale om adgangen til et værk, fx i form af en licensaftale. Dog vil der i licensaftaler, abonnementsaftaler og lign. typisk være taget højde for, hvorledes retsstillingen er for den enkelte bruger i forhold til tekniske foranstaltninger, som måtte være anvendt til at begrænse muligheden for at fremstille eksemplarer. Bestemmelsen i § 75 d, stk. 1, finder ikke anvendelse i de situationer, hvor der kontraktligt er taget højde for anvendelsen af undtagelser.

Det bemærkes, at nævnets afgørelser kan indbringes for domstolene. I overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper har sagsanlæg ikke opsættende virkning i forhold til en administrativ afgørelse truffet af nævnet.

Bestemmelsen i § 75 d gælder ikke for undtagelsen i ophavsretslovens § 12 om kopiering til privat brug. Efter direktivets art. 6, stk. 4, jf. betragtning nr. 52, er medlemsstaterne ikke forpligtede til at gennemføre foranstaltninger i forhold til rettighedshaverne, når det gælder undtagelsen om kopiering til privat brug.

Kulturministeriet har overvejet, om Ophavsretslicensnævnet også for så vidt angår undtagelsen i lovens § 12 om kopiering til privat brug skulle tillægges kompetence til at give rettighedshaverne et pålæg om at stille deres værker og andre frembringelser m.v. til rådighed for privatpersoner. Det forventes, at rettighedshaverne i fremtiden i vid udstrækning vil gøre brug af tekniske beskyttelsesforanstaltninger til at beskytte deres værker og frembringelser mod uautorise-

ret kopiering m.v. Formålet med infosoc-direktivets art. 6 er at tilskynde rettighedshaverne til at anvende tekniske løsninger, som kan dæmme op for kopieringen af digitale værker. Dette formål vil efter Kulturministeriets opfattelse ikke blive opfyldt, hvis rettighedshaverne generelt kan blive pålagt at fjerne kopispæringer fra deres værker. Muligheden for, at rettighedshaverne kan blive pålagt at stille eksemplarer af værker og frembringelser i digital form til rådighed for enhver privatperson, som ønsker at fremstille en digital kopi til sig selv, ville underminere markedet samt forhindre kontrol med den ulovlige digitale kopiering. Muligheden for en tvangsmæssig løsning ville samtidig virke som en hæmsko for udbredelsen af anvendelsen af tekniske foranstaltninger. På denne baggrund finder Kulturministeriet, at der er afgørende hensyn, som taler imod et forslag af denne art.

I betragtning af karakteren af de nye regler om tekniske foranstaltninger m.v. vil ministeriet nøje følge udviklingen på området, således at bestemmelserne tages op til revurdering i fremtiden.

Til stk. 2

I bestemmelsen er det præciseret, at udgangspunktet er, at rettighedshaverne ved frivillige foranstaltninger i form af aftaler m.v. skal sikre, at de enkelte brugere kan drage fordel af de i stk. 1 angivne undtagelsesbestemmelser. Det betyder, at en sag først kan indbringes for Ophavsretslicensnævnet efter stk. 1, såfremt der forinden er gjort rimelige forsøg på at finde forhandlingsløsninger og lign.

Det følger af betragtning nr. 51 i direktivets præambel, at rettighedshavernes frivillige initiativer bør fremmes, fx ved indgåelse og gennemførelse af aftaler mellem rettighedshavere og andre involverede parter, således at formålene med de angivne undtagelsesbestemmelser opfyldes. Kulturministeriet vil nøje følge udviklingen m.h.p. at konstatere, om de fornødne aftaler indgås, således at tekniske spæringer ikke stiller sig hindrende i vejen for udnyttelsen.

Til stk. 3

Efter forslaget til § 75 d, stk. 3, skal bestemmelsen i stk. 1 ikke gælde for værker og andre frembringelser m.v., der stilles til rådighed on demand på kontraktmæssige vilkår.

Baggrunden herfor er, at det i infosoc-direktivets art. 6, stk. 4, afsnit, er bestemt, at medlemsstaternes pligt til at træffe passende foranstaltninger i mangel af aftaler mellem rettighedshavere og brugere ikke gælder, når det drejer sig om interaktive bestillingstjenester, jf. herved betragtning nr. 53. Herved forstås navnlig diverse online-tjenester, som udbydes via in-

ternettet og lign., og hvor der ved kontraktlige bestemmelser sker en regulering af vilkårene for adgangen til og brugen af tjenesterne. Muligheden for at indbringe spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet består imidlertid for onlinetjenester, som ikke er af interaktiv karakter.

Til § 75 e

Den foreslåede bestemmelse er ny og har til formål at gennemføre infosoc-direktivets art. 7.

Efter direktivets art. 7 er medlemslandene forpligtede til at indføre en passende retlig beskyttelse mod personer, der bevidst og uden tilladelse udfører forskellige handlinger i relation til elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning, som er knyttet til et værk eller andet ophavsretligt beskyttet materiale.

Elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning kan efter direktivets art. 7, stk. 3, være oplysninger, der er leveret af rettighedshavere, og som identificerer det beskyttede materiale og/eller rettighedshaveren. Endvidere vil der kunne være tale om oplysninger om betingelserne for anvendelse af det beskyttede materiale samt numre og koder, der udgør sådanne oplysninger.

Baggrunden for bestemmelsen er, at det forventes, at rettighedshaverne i vid udstrækning vil gøre brug af nye former for forvaltning af deres rettigheder. Den teknologiske udvikling har betydet, at rettighedshaverne har fået mulighed for med teknologiens hjælp at kontrollere og håndhæve brugen af deres beskyttede værker eller frembringelser. Dette kan fx ske ved, at det beskyttede materiale påføres et digitalt vandmærke, der sikrer, at kun autoriserede brugere kan få adgang til og benytte det beskyttede materiale. En anden form for kontrol kan ske ved anvendelse af digitale signaturer, hvorved rettighedshaverne krypterer indholdet på en sådan måde, at kun autoriserede brugere kan få udleveret koder og lign., som kan dekryptere indholdet.

Fordelen ved digital rettighedsforvaltning er, at rettighedshaverne kan sikre deres rettigheder og udstede licenser på individuel basis. Ligesom tilfældet er med andre former for kryptering, eksisterer der imidlertid en risiko for, at de elektroniske oplysninger fjernes eller ændres m.h.p. at krænke rettighederne til det underliggende beskyttede materiale. Formålet med infosoc-direktivets art. 7 er at understøtte anvendelsen digital rettighedsforvaltning ved at forbyde fjernelse eller ændring af elektroniske oplysninger samt distribution og videregivelse af værker m.v., hvor oplysningerne er blevet fjernet eller ændret.

Til stk. 1

Efter forslaget til § 75 e, stk. 1, nr. 1, er det forbudt at fjerne eller ændre elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning.

Efter § 75 e, stk. 1, nr. 2, er det tillige forbudt at foretage spredning, import med henblik på spredning, udsendelse i radio og fjernsyn, overføring eller tilrådhedsstilling for almenheden af værker eller andre frembringelser, fra hvilke de elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning er blevet fjernet eller ændret uden tilladelse.

Til stk. 2

I bestemmelsen i stk. 2 præciseres det, at de i stk. 1 angivne handlinger kun er forbudt, hvis den pågældende person ved eller burde vide, at sådanne handlinger foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af retten til beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser. Der er således indbygget en subjektiv betingelse i bestemmelsens gerningsindhold.

Det følger af direktivets art. 7, stk. 2, 1. afsnit, at der ved »oplysninger om rettighedsforvaltning« forstås »alle oplysninger, der er leveret af rettighedshavere, og som identificerer et værk eller anden frembringelse omhandlet af dette direktiv, eller en frembringelse, der er dækket af sui generis-rettigheder efter kapitel III i direktiv 96/9/EF, ophavsmanden eller enhver anden rettighedshaver, eller oplysninger om betingelserne for anvendelse af værket eller frembringelsen samt numre eller koder, der udgør sådanne oplysninger.«

I art. 7, stk. 2, 2. afsnit, anføres følgende: »Første afsnit gælder, hvis en hvilken som helst af disse oplysninger anvendes i forbindelse med kopier eller fremkommer i forbindelse med overføring til almenheden af et værk eller en anden frembringelse, der er omhandlet af dette direktiv, eller som er dækket af sui generis-rettigheder efter kapitel III i direktiv 96/9/EF.«

Det følger heraf, at elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning for at nyde beskyttelse efter bestemmelsen i art. 7 skal anvendes i forbindelse med værker eller andre frembringelser m.v., der er beskyttede efter ophavsretsloven. I tilfælde, hvor elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning anvendes i tilknytning til ikke-beskyttede værker eller frembringelser m.v., ydes der ikke retlig beskyttelse mod ændring, fjernelse m.v. Det bemærkes, at den nærmere afgrænsning af beskyttelsen af de elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning i sidste ende henhører under EF-Domstolen. Bestemmelsen i § 75 e finder anvendelse på alle beskyttede værker, herunder edb-programmer, samt andre beskyttede frembringelser.

Forsætlig overtrædelse af § 75 e kan medføre strafansvar i form af bøde, jf. forslaget under nr. 47.

Til nr. 46 (§ 76, stk. 2)

Forslaget er af teknisk karakter. Hæfestraffen blev ophævet ved lov nr. 433 af 31. maj 2000. Forslaget medfører ingen ændring i strafferammen for de grove lovovertrædelser, der omfattes af ophavsretslovens § 76, stk. 2.

Til nr. 47 (§ 78)

Forslaget er hovedsagelig af teknisk karakter.

Formålet med ændringen er at indføre en fælles straffebestemmelse for overtrædelse af bestemmelserne i §§ 75 b, 75 c og 75 e om beskyttelse af tekniske foranstaltninger m.v., jf. forslaget under nr. 45. Det følger af direktivets art. 6 og 7, jf. art. 8, stk. 1, at medlemsstaterne skal indføre passende sanktioner og retsmidler over for krænkelse af de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i bestemmelserne.

Efter den gældende lovs § 78 kan det straffes med bøde, hvis man forsætligt eller groft uagtsomt omsætter eller i kommercielt øjemed besidder midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som måtte være anvendt til at beskytte et edb-program.

Kulturministeriet finder det naturligt at gennemføre strafsanktioner for overtrædelse af samtlige bestemmelser om tekniske foranstaltninger m.v. i en samlet straffebestemmelse.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at det i § 78 fastsættes, at overtrædelser af de foreslåede bestemmelser i § 75 b og § 75 c straffes med bøde, hvis de er begået med forsæt eller grov uagtsomhed, mens overtrædelser af § 75 e straffes med bøde, hvis de er begået med forsæt.

Baggrunden for forslaget om, at overtrædelser af § 75 e alene kan straffes med bøde, hvis handlingen er begået med forsæt, er, at infosoc-direktivets art. 7 indeholder krav om, at de pågældende handlinger skal være udført bevidst. Forsætskravet knytter sig til de i § 75 e, stk. 1, nævnte handlinger, mens det allerede fremgår af § 75 e, stk. 2, at de pågældende handlinger skal foretages af en person, som ved eller burde vide, at handlingerne foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af retten til værker eller andre frembringelser m.v., der er beskyttede i h.t. ophavsretsloven.

Da overtrædelser af bestemmelserne om tekniske foranstaltninger m.v. er af en særlig karakter, har Kulturministeriet ikke fundet grundlag for at stille forslag om, at den specielle bestemmelse i den gældende lovs § 83 om erstatning og godtgørelse for ophavsrets-

krænkelser også skal finde anvendelse i forhold til krænkelse af bestemmelserne om tekniske foranstaltninger m.v. Den, der overtræder en af bestemmelserne om beskyttelse af tekniske foranstaltninger m.v., vil imidlertid kunne ifalde erstatningsansvar efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

Det bemærkes, at produkter, indretninger eller komponenter, der omfattes af forbudet i § 75 c, stk. 2, efter omstændighederne vil kunne konfiskeres efter straffelovens almindelige konfiskationsbestemmelser.

§ 78 finder i lighed med lovens øvrige bestemmelser anvendelse på handlinger begået på dansk territorium.

Til nr. 48 (§ 81, stk. 4-6)

Til § 81, stk. 4

Forslaget er af teknisk karakter. Med bestemmelsen præciseres det, at en overtrædelse af bestemmelsen i ophavsretslovens § 75 om ophavsmandens ideelle rettigheder efter ophavsrettens udløb alene kan påtales af det offentlige. Denne præcisering er nødvendiggjort af, at der i den gældende lovs § 81, stk. 1, er henvist til overtrædelser, som omfattes af § 76, der i stk. 1, nr. 3, indeholder en henvisning til overtrædelser af § 75.

Til § 81, stk. 5

Bestemmelsen i forslaget til § 81, stk. 5, er delvis ny. Efter forslaget skal overtrædelser af visse af bestemmelserne om tekniske foranstaltninger påtales af det offentlige, jf. § 75 b og § 75 c, stk. 2. Det drejer sig om de bestemmelser, hvor der ikke eksisterer nogen umiddelbart forurettede rettighedshavere. Fremstilling, distribution, besiddelse m.v. af anordninger og produkter, som kan bruges til omgåelse af tekniske foranstaltninger, knytter sig ikke nødvendigvis til bestemte rettighedshavere. Derfor er det ikke muligt at have privat påtale. For så vidt angår edb-programmer og andre værker i digital form svarer forslaget til påtalereglerne i den gældende lovs § 81, stk. 4.

Til § 81, stk. 6

Bestemmelsen i forslaget til § 81, stk. 6, er ny. Bestemmelsen indebærer, at omgåelse af tekniske foranstaltninger i henhold til § 75 c, stk. 1, eller ulovlig fjernelse eller ændring af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning efter § 75 e, skal være undergivet privat påtale. Forslaget er i overensstemmelse med ophavsretslovens hovedregel, hvorefter overtrædelser af lovens bestemmelser påtales af den forurettede.

Det kan i visse tilfælde give anledning til tvivl, hvem der må anses for forurettet og dermed påtalebe-

rettiget efter bestemmelsen. Kulturministeriet er af den opfattelse, at den forurettede i almindelighed må anses at være den rettighedshaver, på hvis foranledning en teknisk foranstaltning eller elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning er lagt ind i det ophavsretligt beskyttede materiale.

Til nr. 49 og 50 (§ 85, stk. 1 og 2)

Forslagene er af teknisk karakter.

EU-reglerne medfører, at Danmark er forpligtet til at beskytte værker fra andre lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) – dvs. EU-landene samt Norge, Island og Liechtenstein – på samme måde som danske værker. Der gælder med andre ord fuld national behandling inden for EØS. Dette følger i dag af § 2, stk. 4, i den såkaldte udlandsanordning. Kulturministeriet finder det imidlertid mest hensigtsmæssigt, at ligestillingen af alle EØS-værker følger direkte af lovtæksten. Forslaget til ændringer i § 85 er i overensstemmelse hermed.

En tilsvarende ændring foreslås vedr. § 86, jf. lovforslagets nr. 51.

Til nr. 51 (§ 86)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende ophavsretslovs § 86 om de såkaldte tilknytningskriterier for de nærtstående rettighedshavere, herunder udøvende kunstnere (musikere, skuespillere m.fl.) samt fremstillere af lyd- og billedoptagelser (typisk plade- og filmproducenter).

Formålet med ændringerne er især at tilpasse kriterierne for beskyttelse til de regler, der gælder i de internationale konventioner på området, Romkonventionen fra 1961 og WPPT (WIPO Performances and Phonograms Treaty) fra 1996; sidstnævnte traktat tiltrædes af Danmark sammen med de øvrige EU-lande snarest muligt efter vedtagelsen af dette lovforslag. Romkonventionen er p.t. tiltrådt af 69 lande, mens 37 lande har tiltrådt WPPT. Endvidere er formålet at præcisere direkte i lovtæksten, at optagelser m.v. fra andre EØS-lande ligestilles i beskyttelsen med danske optagelser m.v.

Til stk. 1-3

I den gældende lov bygger reglerne om anvendelsesområdet for lovens bestemmelser om udøvende kunstnere samt fremstillere af lyd- og billedoptagelser, jf. §§ 65-67, på et såkaldt optagelseskriterium. Det betyder, at den danske lov beskytter udøvende kunstneres fremførelser samt lyd- og billedoptagelser, såfremt de har fundet sted i Danmark, uafhængigt af nationalitet. Via udlandsanordningen (anordning nr. 964 af 12. december 1995 om anvendelsen af ophavs-

retsloven i forhold til andre lande m.v.) udvides beskyttelsen til også at gælde fremførelser og lydoptagelser, der har fundet sted i andre EØS-lande og øvrige lande, der har tiltrådt Romkonventionen. Anvendelsen af optagelseskriteriet bygger på en notifikation, Danmark foretog i h.t. Romkonventionens art. 17 ved ratificering af denne konvention i 1965.

Romkonventionen har også visse andre sideordnede tilknytningskriterier end optagelseskriteriet. Navnlige gælder der i konventionens art. 5, stk. 1, litra a, et nationalitetskriterium for fremstillere af lydoptagelser. Det betyder, at et land skal beskytte lydoptagelser, der er fremstillet af personer, som er statsborgere i et andet Romkonventionsland. I art. 4, litra b, er der en regel om, at udøvende kunstnere også skal beskyttes, hvis deres fremførelser er gengivet på en lydoptagelse, der er beskyttet på grundlag af optagelses- eller nationalitetskriteriet.

Hvad angår beskyttelsen af radio- og tv-foretagender, jf. lovens § 86, stk. 4, blev optagelseskriteriet ved lovændringen i 1995 udvidet med et alternativt nationalitetskriterium, således at også foretagender med hovedsæde i Danmark (eller andre EØS- eller Romkonventionslande) omfattes af beskyttelsen.

I WPPT, der vedrører beskyttelsen af udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser, er der ingen selvstændige tilknytningskriterier, idet der blot er en henvisning til de tilknytningskriterier, der gælder efter Romkonventionen.

Internationalt står Danmark forholdsvis alene med kun at anvende optagelseskriteriet. De fleste lande anvender tillige nationalitetskriteriet for fremstillere af lydoptagelser. Nogle lande kombinerer nationalitetskriteriet med et udgivelseskriterium i stedet for optagelseskriteriet.

I forbindelse med den fælles EU-tiltræden af WPPT vil det efter Kulturministeriets opfattelse være hensigtsmæssigt, at EU-landene så vidt muligt anvender de samme tilknytningskriterier. Samtidig finder ministeriet, at ligestillingen af fremførelser og optagelser fra andre EØS-lande med fremførelser og optagelser fra Danmark principielt bør fremgå direkte af lovteksten; dette svarer til, hvad der følger af den gældende lovs § 86, stk. 5 og 6, og hvad der foreslås i lovforslagets nr. 48 og 49 f.s.v. angår ophavsmænds rettigheder.

På denne baggrund foreslås det i § 86, *stk. 2*, f.s.v. angår fremstillere af lydoptagelser at supplere optagelseskriteriet med et nationalitetskriterium, jf. forslaget til *stk. 2*, nr. 2 og 3. Kulturministeriet finder, at det vil være for vidtgående også at anvende udgivelseskriteriet.

Som konsekvens af forslaget til § 86, *stk. 2*, foreslås det i *stk. 1* at tilføje et nyt kriterium (nr. 2), hvorefter udøvende kunstnere under alle omstændigheder beskyttes, hvis deres fremførelser gengives på lydoptagelser, der beskyttes efter § 86, *stk. 2*; bestemmelsen i *stk. 1*, nr. 2, vil få praktisk betydning, hvis lydoptagelsen beskyttes som følge af de nye nationalitetskriterier i *stk. 2*, nr. 2 eller 3.

Udtrykket bosat i § 86, *stk. 2*, nr. 2, skal forstås på samme måde som det tilsvarende udtryk i den gældende lov, bl.a. § 85, *stk. 1*.

Udtrykket hovedsæde i de forskellige bestemmelser i §§ 85 og 86 skal forstås sådan, at et selskab har hovedsæde i det land, i h.t. hvis lovgivning selskabet er stiftet, og hvor selskabet har sit hovedkontor eller vedtægtsmæssige hjemsted eller sin hovedvirksomhed. Hvis et selskab kun er knyttet til et land gennem stiftelse og vedtægtsmæssigt hjemsted i det pågældende land, kan det dog kun anses for at have hovedsæde i landet, hvis selskabets aktiviteter har en reel og varig forbindelse med landets økonomi. Et selskab kan kun have ét hovedsæde.

M.h.t. udtrykket lydoptagelse i § 86, *stk. 2*, nr. 1, fremgår det af »Agreed Statement« til WPPT art. 3, *stk. 2*, at med optagelse menes færdiggørelsen af masterbåndet.

Hvad angår beskyttelsen af fremstillere af billedoptagelser, jf. § 67, finder Kulturministeriet det mest naturligt at lade tilknytningskriterierne følge dem, der foreslås vedr. fremstillere af lydoptagelser. Forslaget til § 86, *stk. 3*, er derfor udformet i overensstemmelse med forslaget til *stk. 2*.

Beskyttelsen efter loven vil omfatte fremførelser og optagelser med tilknytning til Danmark og andre EØS-lande. I udlandsanordningen vil beskyttelsen blive udvidet – med anvendelse af de samme tilknytningskriterier – til øvrige lande, der har tiltrådt Romkonventionen; på visse områder, navnlig retten til vederlag efter § 68, *stk. 2*, vil beskyttelsen dog som hidtil være betinget af materiel gensidighed. Når Danmark tiltræder WPPT, vil beskyttelsen tillige blive udvidet til øvrige lande, der har tiltrådt denne traktat.

Eftersom § 67-beskyttelsen af billedoptagelser ikke omfattes af Romkonventionen eller andre internationale konventioner, vil beskyttelsen alene omfatte optagelser med EØS-tilknytning og vil således ikke i udlandsanordningen blive udvidet til øvrige lande.

På enkelte områder gælder beskyttelsen for alle fremførelser, lydoptagelser m.v., uanset om disse har tilknytning til et Romkonventionsland; der henvises til bemærkningerne til *stk. 8*.

I den gældende lovs § 86, stk. 1, er der – ud over §§ 65 og 66 – også henvist til § 68. Dette er imidlertid en bestemmelse, der har karakter af en undtagelse fra eneretsbestemmelserne i §§ 65 og 66. I en bestemmelse om tilknytningskriterier findes det overflødig at referere til en sådan undtagelsesbestemmelse, og det foreslås derfor at udelade en reference til § 68. Kriterierne for beskyttelse efter § 86, stk. 1 og 2, finder således under alle omstændigheder også anvendelse på kravet på vederlag i h.t. § 68.

Til stk. 4

Ændringen – »Danmark« udskiftes med »et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde« – er af teknisk karakter og svarer til lovforslag nr. 48 og 49.

Til stk. 5-7

Der foreslås alene redaktionelle ændringer i disse bestemmelser.

Til stk. 8

Forslaget til § 86, stk. 8, 1. og 2. pkt., svarer til bestemmelsen i den gældende lovs § 86, stk. 2. Bestemmelsen giver en generel beskyttelse, uanset at tilknytningskriterierne ikke er opfyldt, på to specifikke områder:

- Udøvende kunstners beskyttelse mod uautoriserede bootleg-optagelser og andre lydoptagelser af deres fremførelser, jf. § 65, stk. 1, nr. 1.
- Fremstillere af lydoptagelsers beskyttelse mod piratkopiering og anden form for eftergørelse af deres lydoptagelser, jf. § 66, stk. 1.

På disse områder gælder beskyttelsen således også fremførelser og optagelser, der har fundet sted i et land, der ikke har tiltrådt Romkonventionen.

Bestemmelsen i forslaget til stk. 8, 3. pkt., er ny. Ændringen skal ses på baggrund af en henvendelse fra Europa-Kommissionen til regeringen om forholdet til udlejningsdirektivet f.s.v. angår spredningsrettigheder.

Efter gældende ret har udøvende kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser samt radio- og tv-foretagender kun eneret til spredning af eksemplarer i tilfælde, hvor fremførelsen, lyd- eller billedoptagelsen samt radio- eller tv-udsendelsen har tilknytning til Danmark eller et andet land, der har tiltrådt Romkonventionen; for billedoptagelsers vedkommende er beskyttelsen dog ikke udvidet til andet end EØS-lande. Ifølge udlandsanordningens § 12, stk. 4, og § 13, stk. 2, gælder spredningsretten for udøvende kunstnere, fremstillere af lydoptagelser samt radio- og tv-foretagender dog alene for optagelser, der er foretaget i –

og udsendelser, der har fundet sted i – et EØS-land. Dette indebærer, at de pågældende rettighedshavere ikke kan påberåbe sig spredningsretten, når det fx gælder en lydoptagelse, der hidrører fra et andet Romkonventionsland, som ikke samtidig er et EØS-land. Denne retstilstand er efter Kommissionens opfattelse i strid med udlejningsdirektivets art. 9, stk. 2, der indeholder en regel om regional konsumtion (i modsætning til international konsumtion) for udøvende kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser samt radio- og tv-foretagender.

For at undgå tvivl om forholdet til EU-retten foreslås det i § 86, stk. 8, 3. pkt., at give en generel beskyttelse for alle fremførelser, optagelser og udsendelser, når det gælder eneretten til spredning af eksemplarer, uanset at tilknytningskriterierne ikke er opfyldt; dette gælder udøvende kunstnere (jf. stk. 1), fremstillere af lydoptagelser (jf. stk. 2), fremstillere af billedoptagelser (jf. stk. 3) samt radio- og tv-foretagender (jf. stk. 4). I udlandsanordningen vil bestemmelserne i § 12, stk. 4, og § 13, stk. 2, blive ophævet.

I kraft af henvisningerne til forslaget til § 19, stk. 1, i § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, § 67, stk. 2, og § 69, stk. 3, vil reglen om regional EØS-konsumtion også gælde i relation til de her omhandlede grupper af rettighedshavere.

Forslaget indebærer eksempelvis, at indehaveren af producentrettighederne til en cd, der er optaget i Japan eller USA, vil kunne forhindre parallelimport til Danmark, såfremt cd'en er bragt på markedet i et ikke-EØS-land. I dag har en sådan indehaver ingen spredningsrettigheder til cd'en og dermed heller ingen muligheder for at forhindre parallelimport.

Det forventes imidlertid ikke, at forslaget i § 86, stk. 8, 3. pkt., om en generel spredningsret til nærtstående rettighedshavere vil få nævneværdig betydning i praksis. Det skyldes, at optagelserne m.v. i langt overvejende grad indeholder film- og musikværker og andre værker, som under alle omstændigheder beskyttes mod uautoriseret eksemplarspredning, jf. lovens § 2, herunder beskyttes mod parallelimport, jf. forslaget til § 19, stk. 1.

Til nr. 52 (§ 89, stk. 3)

Forslaget er af teknisk karakter. Overgangsbestemmelsen i § 89, stk. 3, foreslås ophævet, da den ikke længere har praktisk betydning.

Til nr. 53 (§ 90, stk. 3 og 4)

Forslaget er af teknisk karakter. Overgangsbestemmelserne i § 90, stk. 3 og 4, foreslås ophævet, da de ikke længere har praktisk betydning. Eksemplarer, der i h.t. stk. 3 er fremstillet lovligt før den 1. januar 2000,

kan fortsat viderespredes ved salg og lign.; det følger af § 90, stk. 2.

Til § 2

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft den 22. december 2002, idet direktivet skal være gennemført i national ret senest den dato.

Til stk. 2

Efter ophavsretslovens § 90, stk. 1, gælder loven som udgangspunkt også for værker og frembringelser m.v., som er frembragt før lovens ikrafttræden. Dette princip gælder også for senere ændringer af loven. Det betyder, at der ved en eventuel forlængelse af beskyttelsestiden sker en genoplivning af beskyttelsen af værker m.v., hvor beskyttelsen efter de gældende regler måtte være udløbet.

I infosoc-direktivets art. 11, stk. 2, om beregning af beskyttelsestiden for lydoptagelser (fonogrammer) er

det imidlertid bestemt, at den nye beregning af beskyttelsestiden ikke gælder for lydoptagelser, hvor beskyttelsestiden er udløbet før den 22. december 2002.

Forslaget indebærer, at den foreslåede ændring af beregningen af beskyttelsestiden for fremstillere af lydoptagelser ikke kommer til at gælde for lydoptagelser, hvor beskyttelsestiden er udløbet efter de gældende regler i ophavsretsloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets nr. 35. Det bemærkes, at overgangsbestemmelsen i § 2, stk. 2, alene relaterer sig til spørgsmålet om beskyttelsestiden.

Til § 3

Da dette lovforslag kan siges at have konsekvenser på områder, der er dækket af hjemmestyreordningerne på Færøerne og i Grønland, finder Kulturministeriet det rigtigst, at en ikrafttræden på Færøerne og i Grønland først bør ske efter forhandlinger med de færøske og grønlandske myndigheder.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 618 af 27. juni 2001, foretages følgende ændringer:

Beskyttelsens indhold

§ 2. Ophavsretten medfører, med de i denne lov angivne indskrænkninger, eneret til at råde over værket ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden i oprindelig eller ændret skikkelse, i oversættelse, omarbejdelse i anden litteratur- eller kunstart eller i anden teknik.

Stk. 2. Som fremstilling af eksemplarer anses også det forhold, at værket overføres på indretninger, som kan gengive det.

Stk. 3. Værket gøres tilgængeligt for almenheden, når

- 1) eksemplarer af værket udbydes til salg, udlejning eller udlån eller på anden måde spredes til almenheden,
- 2) eksemplarer af værket vises offentligt, herunder udsendes i fjernsyn, eller
- 3) værket fremføres offentligt, herunder udsendes i radio eller fjernsyn.

Stk. 4. Som offentlig fremførelse efter stk. 3, nr. 3, anses også fremførelse i en erhvervsvirksomhed, der finder sted for en større kreds, som ellers måtte anses som ikke-offentlig.

1. § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Som eksemplarfremstilling anses enhver direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent og hel eller delvis eksemplarfremstilling på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form. Som fremstilling af eksemplarer anses også det forhold, at værket overføres på indretninger, som kan gengive det.«

2. I § 2, stk. 3, nr. 2, udgår », herunder udsendes i fjernsyn«.

3. I § 2, stk. 3, nr. 3, udgår », herunder udsendes i radio eller fjernsyn«.

4. § 2, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Som offentlig fremførelse efter stk. 3, nr. 3, anses også

Gældende formulering

Lovforslaget

- 1) trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden, herunder udsendelse i radio eller fjernsyn og tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, og
- 2) fremførelse i en erhvervsvirksomhed, der finder sted for en større kreds, som ellers måtte anses som ikke-offentlig.«

Kapitel 2

Indskrænkninger i ophavsretten

5. I overskriften til kapitel 2 indsættes efter »ophavsretten«: »og forvaltning af rettigheder ved aftalelicens«.

Almindelige bestemmelser

§ 11. Bestemmelserne i dette kapitel gør ikke indskrænkninger i ophavsmandens ret i henhold til § 3 ud over, hvad der følger af § 29.

Stk. 2. Når et værk anvendes i henhold til dette kapitel, må værket ikke ændres i videre udstrækning, end den tilladte brug kræver. Gengives værket offentligt, skal kilden angives i overensstemmelse med, hvad god skik kræver.

Stk. 3. Når et værk anvendes i henhold til dette kapitel, er det ikke tilladt at fremstille eksemplarer af værket, når eksemplarfremstillingen sker på grundlag af en gengivelse af værket, som er i strid med § 2.

6. § 11, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Når et værk anvendes i henhold til dette kapitel, er det ikke tilladt at fremstille eksemplarer på grundlag af en gengivelse af værket i strid med § 2 eller på grundlag af en omgåelse af en teknisk foranstaltning i strid med § 75 c, stk. 1.«

7. Efter § 11 indsættes:

»Midlertidig eksemplarfremstilling

§ 11 a. Det er tilladt at fremstille midlertidige eksemplarer, som

- 1) er flygtige eller tilfældige,
- 2) udgør en integreret og væsentlig del af en teknisk proces,
- 3) udelukkende har til formål at muliggøre enten en mellemmands transmission af et værk i et netværk mellem tredjemænd eller en lovlig brug af et værk og
- 4) ikke har selvstændig økonomisk værdi.

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for edb-programmer og databaser.«

Eksemplarfremstilling til privat brug

§ 12. Af et offentliggjort værk må enhver fremstille eller lade fremstille enkelte eksemplarer til sin private brug. Sådanne eksemplarer må ikke udnyttes på anden måde.

8. I § 12, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »brug«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 giver ikke ret til at

- 1) opføre et bygningsværk,
- 2) fremstille et eksemplar af et kunstværk ved afstøbning, ved aftryk fra original plade eller stok eller på nogen anden måde, som indebærer, at eksemplaret kan opfattes som en original,
- 3) fremstille eksemplarer af edb-programmer i digitaliseret form,
- 4) fremstille eksemplarer i digital form af databaser, når eksemplarfremstillingen sker på grundlag af en gengivelse af databasen i digital form, eller
- 5) fremstille enkelte eksemplarer i digital form af andre værker, medmindre det udelukkende sker til personlig brug for fremstilleren eller dennes husstand.

9. I § 12, stk. 2, nr. 5, indsættes efter »værker«: »end edb-programmer og databaser«.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 giver ikke ret til at benytte fremmed medhjælp ved eksemplarfremstillingen, når der er tale om

- 1) musikværker,
- 2) filmværker,
- 3) værker af brugskunst eller
- 4) kunstværker, såfremt eksemplarfremstillingen har form af en kunstnerisk gengivelse.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1 giver ikke brugeren ret til ved eksemplarfremstilling af musikværker og filmværker at anvende teknisk udstyr, der er stillet til rådighed for almenheden på biblioteker, i forretningslokaler eller på andre offentligt tilgængelige steder.

Gældende formulering
Eksemplarfremsstilling inden for
undervisningsvirksomhed

§ 13. Til brug i undervisningsvirksomhed kan der fremstilles eksemplarer af udgivne værker samt ved optagelse foretages eksemplarfremsstilling af værker, som udsendes i radio eller fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. De nævnte eksemplarer må kun udnyttes inden for undervisningsvirksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 om optagelse gælder ikke for filmværker, som indgår i biografens almindelige repertoire af spillefilm, medmindre der ved udsendelsen i fjernsyn kun er benyttet mindre dele af værket.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 om eksemplarfremsstilling af udgivne værker gælder ikke for edb-programmer i digital form.

Stk. 4. Lærere og elever må som led i undervisningsvirksomhed foretage optagelser af deres egne fremførelser af værker. Optagelserne må ikke udnyttes på anden måde.

Eksemplarfremsstilling inden for
erhvervsvirksomhed m.v.

§ 14. Offentlige eller private institutioner, organisationer og erhvervsvirksomheder kan til intern brug i deres virksomhed ved fotokopiering eller lignende fremstille eller lade fremstille eksemplarer af fagmæssige artikler i aviser, tidskrifter og samleværker, af korte afsnit af andre udgivne værker af fagmæssig art samt af illustrationer, som er gengivet i tilslutning til teksten, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Sådanne eksemplarer må kun udnyttes inden for virksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

Eksemplarfremsstilling på sygehuse m.v.

§ 15. Sygehuse, plejehjem, fængsler og andre døgninstitutioner inden for social- og sundhedsområdet, kriminalforsorgen og lignende må til kortvarig brug for institutionens beboere m.fl. foretage optagelser af værker, der udsendes i radio eller fjernsyn. Sådanne optagelser må kun udnyttes inden for den pågældende institution.

Lovforslaget

10. I § 13, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »værker«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.

11. I § 14, 1. pkt., indsættes efter »art«: », af musikværker«.

12. I § 15, 1. pkt., indsættes efter »fjernsyn«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.

Gældende formulering

Eksemplarfremstilling på arkiver, biblioteker og museer

§ 16. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler, hvorefter arkiver, biblioteker og museer på nærmere fastsatte vilkår kan fremstille enkelte eksemplarer af værker til brug i deres virksomhed. Sker eksemplarfremstillingen i form af lyd- og billedoptagelse eller i digital form, må eksemplarerne ikke uden ophavsmandens samtykke udlånes eller på anden måde gøres tilgængelige for almenheden uden for arkivet, biblioteket eller museet.

Eksemplarfremstilling til syns- og hørehandicappede

§ 17. Det er tilladt at gengive og sprede eksemplarer af udgivne værker, når gengivelsen og de spredte eksemplarer er særligt bestemt til brug for blinde, svagtseende, døve og talelidende samt personer i øvrigt, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykt tekst. Sker gengivelsen eller eksemplarspredningen i erhvervsøjemed, har ophavsmanden krav på vederlag.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder ikke anvendelse på en gengivelse, som udelukkende består af lydoptagelser, samt ved spredning af eksemplarer, der sker ved udlejning til almenheden.

Lovforslaget

13. I § 16, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »virksomhed«: », såfremt det ikke sker i erhvervsøjemed«.

14. I § 16 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Uanset bestemmelsen i stk. 1, 2. pkt., må offentlige biblioteker og andre biblioteker, der helt eller delvist finansieres af det offentlige, på bestilling gengive artikler fra aviser, tidsskrifter og samleværker, kortere afsnit af bøger og andre udgivne litterære værker samt illustrationer og noder, som er gengivet i tilslutning til teksten, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen i 1. pkt. omfatter ikke udsendelse i radio eller fjernsyn eller tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.«

15. § 17, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på gengivelse eller eksemplarspredning, der sker i erhvervsøjemed.«

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Erhververen af et eksemplar af værker, som af andre er fremstillet i overensstemmelse med stk. 1, må fremstille sådanne eksemplarer på grundlag af det erhvervede eksemplar, herunder sikkerhedseksemplarer, som er nødvendige for, at erhververen kan udnytte eksemplaret efter dets formål. De fremstillede eksemplarer må ikke udnyttes på anden måde. Retten til at udnytte dem bortfalder, hvis det erhvervede eksemplar gøres tilgængeligt for almenheden. Dette gælder dog ikke ved udlån og udlejning af erhvervede eksemplarer, som foretages af statslige eller kommunale institutioner og andre sociale eller almennyttige institutioner.

Stk. 4. Af udgivne litterære værker må der, når det ikke sker i erhvervsøjemed, ved lydoptagelse fremstilles eksemplarer med henblik på udlån til blinde, svagtseende, ordblinde, læsehandicappede og andre, som er ude af stand til at læse almindelige bøger. Ophavsmanden har krav på vederlag.

Stk. 5. Statslige eller kommunale institutioner og andre sociale eller almennyttige institutioner kan til brug for syns- og hørehandicappede ved lyd- eller billedoptagelse fremstille eksemplarer af værker, der udsendes i radio eller fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Sådanne optagelser må kun udnyttes inden for virksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

Fremstilling af antologier til brug i undervisningsvirksomhed m.v.

§ 18. Mindre dele af litterære værker og musikværker eller sådanne værker af ringe omfang må til brug i undervisningsvirksomhed gengives i samleværker sammenstillet af bidrag fra et større antal ophavsmænd, når 5 år er forløbet efter det år, da værket blev udgivet. I tilslutning til teksten kan også kunstværker og værker af beskrivende art, jf. § 1, stk. 2, gengives, når 5 år er forløbet efter det år, da værket blev offentliggjort. Ophavsmanden har krav på vederlag.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på værker, der er udarbejdet til brug i undervisningsvirksomhed.

16. I § 18, stk. 2, indsættes efter »undervisningsvirksomhed«: », eller såfremt gengivelsen sker i erhvervsøjemed«.

Gældende formulering

Stk. 3. Enkelte udgivne sangtekster må gengives i sanghæfter til brug for deltagerne i et møde. Der må dog ikke fremstilles mere end 300 eksemplarer af hvert sanghæfte.

Spredning af eksemplarer

§ 19. Når et eksemplar af et værk med ophavsmandens samtykke er solgt eller på anden måde overdraget til andre, må eksemplaret spredes videre.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af værker gennem udlejning. Dette gælder dog ikke for bygningsværker og brugskunst.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af filmværker og eksemplarer af edb-programmer i digitaliseret form gennem udlån. Dette gælder dog ikke, når et eksemplar af et edb-program i digitaliseret form udgør en del af et litterært værk og udlånes sammen med dette.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1 medfører ingen indskrænkning i retten til at modtage afgift m.v. efter lov om biblioteksafgift.

Visning af eksemplarer

§ 20. Når et værk er udgivet, eller når et eksemplar af et kunstværk af ophavsmanden er overdraget til andre, må de udgivne eller overdragne eksemplarer vises offentligt.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for visning af eksemplarer af kunstværker i fjernsyn eller film. Det samme gælder for visning af eksemplarer af litterære eller musikalske værker, hvis værkets indhold derved gøres tilgængeligt for almenheden.

Lovforslaget

17. I § 19, stk. 1, indsættes efter »andre«: »inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.

18. I § 19, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Når det gælder viderespredning i form af udlån eller udlejning, finder bestemmelsen i 1. pkt. også anvendelse ved salg eller anden form for overdragelse til andre uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.«

19. § 20, stk. 2, ophæves.

*Gældende formulering
Offentlig fremførelse*

§ 21. Et udgivet værk, som ikke er et sceneværk eller et filmværk, må fremføres offentligt

- 1) ved lejligheder, hvor tilhørerne eller tilskuerne har adgang uden betaling, hvis fremførelsen ikke er det væsentlige ved den pågældende foranstaltning, og hvis denne ikke finder sted i erhvervsøjemed, og
- 2) når fremførelsen sker til brug ved gudstjeneste eller undervisning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, gælder ikke for fremførelse i radio eller fjernsyn samt for fremførelse af databaser i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed.

Stk. 3. Udgivne eksemplarer af filmværker, musikværker og værker i digital form kan stilles til rådighed for enkeltpersoner på offentlige biblioteker til personligt gennemsyn eller studium på stedet ved hjælp af teknisk udstyr. Eksemplarfremstilling er ikke tilladt.

Gengivelse af kunstværker m.v.

§ 23. Offentliggjorte kunstværker og værker af beskrivende art, jf. § 1, stk. 2, må gengives i kritiske eller videnskabelige fremstillinger i tilslutning til teksten, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet.

Stk. 2. Et offentliggjort kunstværk må gengives i en alment oplysende fremstilling, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Dette gælder dog ikke, såfremt ophavsmanden over for nogen af de aftalesluttende parter har nedlagt forbud mod værkets gengivelse.

Stk. 3. Offentliggjorte kunstværker må gengives ved omtale af dagsbegivenheder i aviser og tidsskrifter, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet. Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på værker, der er frembragt med henblik på gengivelse i aviser eller tidsskrifter.

Stk. 4. Udgivne kunstværker eller eksemplarer af kunstværker, der af ophavsmanden er overdraget til andre, må gengives i aviser, tidsskrifter, film og fjernsyn, når gengivelsen er af underordnet betydning i den pågældende sammenhæng.

Lovforslaget

20. I § 21, stk. 2, udgår »af databaser«.

21. § 21, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Offentliggjorte værker kan gøres tilgængelige for enkeltpersoner på offentlige biblioteker til personligt gennemsyn eller studium på stedet ved hjælp af teknisk udstyr.«

22. I § 23, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Gengivelsen må ikke ske i erhvervsøjemed.«

23. I § 23, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »fremstilling«: »og gengives i en kritisk eller videnskabelig fremstilling i erhvervsøjemed«.

Gældende formulering

§ 27. Når eksemplarer af værker beskyttet efter denne lov er indgået til en forvaltningsmyndighed i forbindelse med dens virksomhed, er ophavsretten ikke til hinder for, at andre forlanger aktindsigt i eksemplarer af værker, herunder forlanger afskrift eller kopi, i overensstemmelse med lovgivningens bestemmelser herom. Det samme gælder for værker, som er frembragt inden for den pågældende forvaltningsmyndighed.

Stk. 2. Ophavsretten er ikke til hinder for, at arkivalier, der er afleveret til et offentligt arkiv, gøres tilgængelige for almenheden i overensstemmelse med arkivlovgivningens bestemmelser herom. Der må dog ikke udleveres afskrifter eller fremstilles kopier af private arkivalier.

Stk. 3. Retten til videre udnyttelse af værker, hvortil der i henhold til stk. 1 eller 2 er givet adgang, eller hvoraf der er udleveret afskrifter eller kopier, afhænger af de i øvrigt gældende regler.

§ 34. Radio- og fjernsynsforetagender kan efter anmodning udlevere optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser til personer og institutioner, der har medvirket i de pågældende udsendelser, eller som anser sig for krænket gennem omtale i en bestemt udsendelse eller gennem offentlig omtale af den pågældende udsendelse. Optagelser, der er udleveret i henhold til 1. pkt., må kun benyttes til intern brug.

Lovforslaget

24. I § 27, stk. 2, indsættes efter »arkiv«: »eller en institution, som efter kulturministerens bestemmelse kan sidestilles hermed«.

25. Efter § 30 indsættes:

»§ 30 a. Offentliggjorte værker, der indgår i Danmarks Radios eller TV 2's egne produktioner, kan af de nævnte radio- og fjernsynsforetagender genudsendes og stilles til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på eksemplarfremsending, som er nødvendig for gengivelsen. Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. gælder kun for værker, der indgår i produktioner, som har været udsendt før den 1. januar 1998.

Stk. 2. Ophavsmanden kan over for radio- eller fjernsynsforetagendet nedlægge forbud mod værkets gengivelse i henhold til stk. 1.«

26. I § 34, 1. pkt., udgår »og institutioner«.

*Gældende formulering**Lovforslaget**Særlige bestemmelser om edb-programmer m.v.*

§ 36. Den, der har ret til at benytte et edb-program, må

- 1) fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at den pågældende kan benytte det efter dets formål, herunder foretage rettelse af fejl,
- 2) fremstille et sikkerhedseksemplar af programmet, for så vidt det er nødvendigt for benyttelsen af det, og
- 3) besigtige, undersøge eller afprøve edb-programmet for at fastslå, hvilke ideer og principper der ligger til grund for de enkelte elementer i programmet, hvis dette sker i forbindelse med sådan indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel, lagring eller lignende af programmet, som vedkommende er berettiget til at udføre.

Stk. 2. Den, der har ret til at benytte en database, må foretage sådanne handlinger, som er nødvendige for, at den pågældende kan få adgang til databasens indhold og gøre normal brug af dette.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse på andre værker i digitaliseret form, hvis anvendelse styres af et edb-program. Det er dog ikke tilladt at foretage ændringer i værkerne.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 2 og 3, samt stk. 2 kan ikke fraviges ved aftale.

27. § 36, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

Fælles bestemmelser om tvangslicens

§ 47. Kan der ikke opnås enighed om størrelsen af vederlag i henhold til § 17, stk. 1 og 4, § 18, stk. 1, § 51, stk. 2, og § 68, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for et af kulturministeren nedsat nævn, Ophavsretslicensnævnet. Nævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Kulturministeren fastsætter nærmere regler for nævnets virksomhed og kan herunder fastsætte bestemmelser om dækning af omkostningerne ved virksomheden.

Stk. 2. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om opkrævning af vederlag i henhold til § 17, stk. 1 og 4, § 18, stk. 1, og § 68.

28. I § 47, stk. 1, 1. pkt., § 47, stk. 2, og § 49, stk. 1, ændres »§ 17, stk. 1 og 4,« til: »§ 17, stk. 4,«.

Gældende formulering

Lovforslaget

Stk. 3. Såfremt brugeren af et værk i henhold til § 68 ikke betaler det vederlag, der er fastsat ved parternes aftale eller ved Ophavsretslicensnævnets afgørelse, kan det ved dom fastslås, at den pågældende værksudnyttelse kun kan foretages med ophavsmandens samtykke, indtil betaling er sket.

(§ 48.)

§ 49. Vederlagskrav i henhold til § 17, stk. 1 og 4, § 18, stk. 1, og § 68 forældes efter 3 år fra udgangen af det år, i hvilket værksudnyttelsen fandt sted.

Stk. 2. Såfremt vederlagskravet gøres gældende af en organisation, gælder bestemmelsen i stk. 1 også for ophavsmandens krav mod organisationen.

Stk. 3. Forældelsen afbrydes ved skriftligt påkrav.

Fælles bestemmelser om aftalelicens

§ 50. Aftalelicens efter §§ 13 og 14, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, og §§ 30 og 35 kan påberåbes af brugere, der har indgået en aftale om den pågældende værksudnyttelse med en organisation, som omfatter en væsentlig del af ophavsmænd til en bestemt art af værker, der anvendes i Danmark. Aftalelicensen giver brugeren ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen.

Stk. 2. Aftalelicensen giver kun brugeren ret til at benytte de ikke-repræsenterede ophavsmænds værker på den måde og på de vilkår, som følger af den indgåede aftale med organisationen og af de i stk. 1 nævnte bestemmelser.

Stk. 3. Rettighedshaverorganisationer, som indgår aftaler af den i stk. 1 nævnte karakter, skal godkendes af kulturministeren. Der kan kun godkendes én organisation inden for hver værksart. Ministeren kan bestemme, at en godkendt organisation på nærmere angivne områder skal være en fællesorganisation, som omfatter flere organisationer, der opfylder kravene efter stk. 1.

29. I § 50, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 13 og 14, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, og §§ 30 og 35« til: »§§ 13 og 14, § 16, stk. 2, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, §§ 30, 30 a og 35«.

Gældende formulering

§ 51. For værksudnyttelse i henhold til §§ 13 og 14, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, §§ 30 og 35 skal de regler, som organisationen har fastsat med hensyn til fordelingen af vederlag mellem de af organisationen repræsenterede ophavsmænd, finde tilsvarende anvendelse over for ikke-repræsenterede ophavsmænd.

Stk. 2. Ikke-repræsenterede ophavsmænd kan gøre krav på individuelt vederlag, selv om en sådan ret hverken fremgår af aftalen med brugeren eller af organisationens vederlagsregler. Størrelsen af det individuelle vederlag kan fastsættes efter bestemmelsen i § 47, stk. 1. Vederlagskravet kan kun rettes mod organisationen.

Stk. 3. Vederlagskrav, som de i henhold til § 50, stk. 3, godkendte organisationer ønsker at fremsætte i forbindelse med værksudnyttelse efter § 35, skal fremsættes samtidig over for brugerne.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 49 finder tilsvarende anvendelse på vederlagskrav i henhold til de i stk. 1 og 2 nævnte bestemmelser.

§ 52. Hvis forhandlinger om indgåelse af aftaler som nævnt i § 13, stk. 1, § 14, § 17, stk. 5, og § 23, stk. 2, ikke fører til noget resultat, kan hver af parterne kræve mægling.

Stk. 2. Krav om mægling rettes til kulturministeren. Kravet kan fremsættes, når en af parterne har afbrudt forhandlingerne eller afvist et ønske om forhandlinger, eller når forhandlingerne ikke synes at ville føre til noget resultat.

Stk. 3. Mæglingen foretages af en forligsmand, der udpeges af kulturministeren. Forligsforhandlingerne skal baseres på parternes eventuelle løsningsforslag. Forligsmanden kan foreslå parterne at lade tvisten afgøre ved voldgift og kan medvirke ved udpegningen af voldgiftsmænd.

Stk. 4. Forligsmanden kan fremsætte forslag til tvistens løsning og kan kræve, at et sådant forslag forelægges parternes kompetente organer til vedtagelse eller forkastelse inden en af forligsmanden fastsat frist. Forligsmanden underretter kulturministeren om mæglingens udfald.

Lovforslaget

30. I § 51, stk. 1, ændres »§§ 13 og 14, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, §§ 30 og 35« til: »§§ 13 og 14, § 16, stk. 2, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, §§ 30, 30 a og 35«.

31. I § 52, stk. 1, ændres »§ 13, stk. 1, § 14, § 17, stk. 5, og § 23, stk. 2,« til: »§ 13, stk. 1, § 14, § 16, stk. 2, § 17, stk. 5, § 23, stk. 2, og § 30 a«.

Gældende formulering

Stk. 5. Forligsmanden kan bestemme, at aftaler skal forblive i kraft, selv om aftaleperioden er udløbet eller vil udløbe under forhandlingerne. Aftalen kan dog ikke forlænges i mere end to uger efter, at parterne har taget stilling til et endeligt mæglingsforslag eller forslag til voldgiftsbehandling, eller efter at forligsmanden har meddelt, at der ikke er basis for at fremsætte sådanne forslag.

Stk. 6. Den, der er eller har været forligsmand, må ikke ubeføjet røbe eller udnytte, hvad denne har fået kendskab til som forligsmand.

Stk. 7. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om dækning af omkostningerne ved forligsmandens virksomhed.

Udøvende kunstnere

§ 65. En udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk må ikke uden kunstnerens samtykke

- 1) optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den, eller
- 2) gøres tilgængelig for almenheden.

Stk. 2. Er fremførelsen optaget som anført i stk. 1, nr. 1, må den ikke uden den udøvende kunstners samtykke overføres til anden indretning, der kan gengive den, eller gøres tilgængelig for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da fremførelsen fandt sted. Hvis en optagelse af en fremførelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første.

Stk. 3. En aftale mellem en udøvende kunstner og en filmproducent om at medvirke ved indspilningen af en film indebærer, at den udøvende kunstner i mangel af modstående aftale formodes at have overdraget sin ret til udlejning af filmen til producenten.

Lovforslaget

32. I § 65, stk. 2, ændres »overføres til anden indretning, der kan gengive den,« til: »eftergøres«.

Gældende formulering

Stk. 4. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, §§ 3 og 11, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 1, og § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 31 og 33-35, § 36, stk. 3, §§ 39-47, 49-57, § 58 a samt §§ 61 og 62 finder tilsvarende anvendelse på udøvende kunstneres fremførelser og optagelser heraf. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1 og 2, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 5. Uanset bestemmelserne i stk. 1 kan Det Kongelige Teater lade teatrets festforestillinger eller forestillinger i anledning af officielle besøg udsende af Danmarks Radio eller TV 2 i radio eller fjernsyn.

Fremstillere af lydoptagelser

§ 66. Lydoptagelser må ikke uden fremstillerens samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en lydoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2 og 3, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 1, § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 31, 33, 34, § 36, stk. 3, §§ 39-47 samt §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på lydoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Lovforslaget

33. § 65, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, §§ 3, 11 og 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 1, § 12, stk. 4, §§ 13 og 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 30 a, 31, 33-35, 39-47, 49-57, 58 a, 61 og 62 finder tilsvarende anvendelse på udøvende kunstneres fremførelser og optagelser heraf.«

34. § 65, stk. 5, ophæves.

35. § 66, stk. 1, 2. og 3. pkt., affattes således:

»Hvis en lydoptagelse udgives inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse fandt sted. Hvis en lydoptagelse ikke udgives, men på anden måde offentliggøres inden for den i 1. pkt. nævnte periode, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor offentliggørelsen fandt sted.«

36. § 66, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, § 11, stk. 2 og 3, § 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 1, § 12, stk. 4, §§ 13 og 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 30 a, 31, 33, 34, 39-47 og 49-52 finder tilsvarende anvendelse på lydoptagelser.«

Gældende formulering

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 må lydoptagelser, som udsendes trådløst i radio eller fjernsyn, videreudsendes over kabelanlæg og videreudsendes til almenheden ved hjælp af radioanlæg, når dette sker uden ændringer og samtidig med, at udsendelsen finder sted.

Fremstillere af billedoptagelser

§ 67. Billedoptagelser må ikke uden fremstillernes samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en billedoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2 og 3, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 2, § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, § 21, stk. 3, §§ 22, 25, 27, 28 og 31-34, § 36, stk. 3, § 47 samt §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 må billedoptagelser, som udsendes trådløst i fjernsyn, videreudsendes over kabelanlæg og videreudsendes til almenheden ved hjælp af radioanlæg, når dette sker uden ændringer og samtidig med, at udsendelsen finder sted.

Vederlag for brug af lydoptagelser i radio og fjernsyn m.v.

§ 68. Uanset bestemmelserne i § 65, stk. 2, og § 66, stk. 1, må udgivne lydoptagelser anvendes til radio- og fjernsynsudsendelse og til andre offentlige fremførelser.

Lovforslaget

37. § 67, stk. 1, 3. pkt., ophæves.

38. § 67, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, § 11, stk. 2 og 3, § 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 2, § 12, stk. 4, §§ 13 og 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, § 21, stk. 3, §§ 22, 25, 27, 28, 30 a, 31-34, 47 og 49-52 finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser.«

39. I § 68, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på offentlig fremførelse i form af tilrådgørelse af udgivne lydoptagelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.«

Gældende formulering

Stk. 2. De udøvende kunstnere og fremstillerne af lydoptagelser har krav på vederlag. Vederlagskravet kan kun gøres gældende gennem en af kulturministeren godkendt fællesorganisation, som omfatter såvel udøvende kunstnere som fremstillere af lydoptagelser.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke for udsendelse i fjernsyn og andre offentlige fremførelser af filmværker, såfremt lyd og billede udsendes eller fremføres samtidigt.

Radio- og fjernsynsforetagender

§ 69. En radio- eller fjernsynsudsendelse må ikke uden radio- eller fjernsynsforetagendets samtykke udsendes af andre eller på anden måde fremføres offentligt. Udsendelsen må heller ikke uden samtykke affotograferes eller optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den.

Stk. 2. Er en udsendelse affotograferet eller optaget som anført i stk. 1, må den ikke uden foretagendets samtykke overføres til anden indretning, der kan gengive den, eller spredes til almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da udsendelsen fandt sted.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 11, stk. 2 og 3, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 15, § 17, stk. 1-3, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22 og 25, § 27, stk. 1 og 3, §§ 28, 31, 32, 33 og § 36, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse på radio- og fjernsynsudsendelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på de i stk. 2 nævnte udsendelser, når disse for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Fremstillere af fotografiske billeder

§ 70. Den, som fremstiller et fotografisk billede (fotografen), har eneret til at råde over billedet ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden.

Stk. 2. Retten til et fotografisk billede varer, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da billedet blev fremstillet.

Lovforslaget

40. I § 69, stk. 2, ændres »overføres til anden indretning, der kan gengive den, eller spredes til almenheden« til: »eftergøres eller gøres tilgængelig for almenheden«.

41. § 69, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, § 11, stk. 2 og 3, § 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, § 12, stk. 3, nr. 2, § 12, stk. 4, § 15, § 17, stk. 1-3, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22 og 25, § 27, stk. 1 og 3, §§ 28 og 31-33 finder tilsvarende anvendelse på radio- og fjernsynsudsendelser.«

42. § 70, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

Gældende formulering

Stk. 3. Bestemmelserne i § 2, stk. 2 og 3, §§ 3, 7, 9 og 11, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, §§ 13-16, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 20, 21 og 23, § 24, stk. 1 og 2, §§ 25, 27, 28, 30, 31, 33-35, § 36, stk. 3, §§ 39-47, 49-58 og §§ 60-62 finder tilsvarende anvendelse på fotografiske billeder. Er et fotografisk billede genstand for ophavsret efter § 1, kan denne også gøres gældende.

Fremstillere af kataloger m.v.

§ 71. Den, som fremstiller et katalog, en tabel, en database eller lignende, hvori et større antal oplysninger er sammenstillet, eller som er resultatet af en væsentlig investering, har eneret til at råde over det pågældende arbejde som helhed eller en væsentlig del deraf ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på en eksemplar fremstilling eller tilgængeliggørelse for almenheden af uvæsentlige dele af indholdet af et katalog, en tabel, en database eller lignende, som foretages gentagne gange og systematisk, såfremt de nævnte handlinger kan sidestilles med handlinger, der strider mod en normal udnyttelse af de pågældende arbejder, eller som skader fremstillernes legitime interesser urimeligt.

Stk. 3. Er arbejder af den i stk. 1 nævnte art eller dele deraf genstand for ophavsret eller anden beskyttelse, kan denne også gøres gældende.

Stk. 4. Beskyttelsen efter stk. 1 varer indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet blev fremstillet. Hvis et arbejde af den nævnte art gøres tilgængeligt for almenheden inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet første gang blev gjort tilgængeligt for almenheden.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 2, stk. 2 og 3, §§ 6-9, § 11, stk. 2 og 3, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, §§ 13-17, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 20-22, 25, 27, 28, 30-35, § 36, stk. 2 og 4, § 47 og §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på de kataloger, tabeller, databaser m.v., der er nævnt i stk. 1.

Lovforslaget

»Bestemmelserne i § 2, stk. 2-4, §§ 3, 7, 9, 11 og 11 a, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, §§ 13-16, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 20, 21 og 23, § 24, stk. 1 og 2, §§ 25, 27, 28, 30-31, 33-35, 39-47, 49-58 og 60-62 finder tilsvarende anvendelse på fotografiske billeder.«

43. I § 71, stk. 5, ændres »§ 2, stk. 2 og 3« til: »§ 2, stk. 2-4«, og »§ 36, stk. 2 og 4« ændres til: »§ 36, stk. 2 og 3«.

Gældende formulering

Stk. 6. Aftalevilkår, der udvider fremstillers ret efter stk. 1 til et offentliggjort arbejde, er ugyldige.

Lovforslaget

44. Efter § 75 indsættes som overskrift til § 75 a:
»Offentlig fremførelse af musikværker«.

45. Efter § 75 a indsættes som nyt kapitel:
»Kapitel 6 a
Tekniske foranstaltninger m.v.

§ 75 b. Det er ikke tilladt at omsætte eller i kommercielt øjemed at besidde midler, hvis eneste formål er at lade ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som er anvendt til at beskytte et edb-program.

§ 75 c. Det er ikke tilladt uden samtykke fra rettighedshaveren at foretage omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger.

Stk. 2. Det er ikke tilladt at fremstille, importere, sprede, sælge, udleje, reklamere for salg eller udlejning af eller i kommercielt øjemed besidde indretninger, produkter eller komponenter, der

- 1) er genstand for salgsfremme, reklame eller markedsføring med henblik på omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger,
- 2) kun i begrænset omfang har andet kommercielt formål eller anden kommerciel anvendelse end omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger eller
- 3) primært er udviklet, produceret, tilpasset eller ydet med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse på tjenesteydelser.

Stk. 4. Ved effektive tekniske foranstaltninger i stk. 1 og 2 forstås enhver form for effektive tekniske foranstaltninger, der er anvendt med det formål at beskytte værker og andre frembringelser m.v., som beskyttes i henhold til denne lov.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-4 gælder ikke for beskyttelse af edb-programmer.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 75 d. Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47, stk. 1, kan på begæring pålægge en rettighedshaver, som har gjort brug af de i § 75 c, stk. 1, nævnte effektive tekniske foranstaltninger, at stille sådanne midler til rådighed for en bruger, som er nødvendige for, at denne kan drage fordel af bestemmelserne i § 15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1-4, § 18, stk. 1 og 2, § 21, stk. 1, nr. 2, § 23, stk. 1, §§ 26-28, 31, 33 og 68. Imødekommer rettighedshaveren ikke pålægget inden 4 uger fra nævnets afgørelse, kan brugeren uanset bestemmelsen i § 75 c, stk. 1, foretage omgåelse af den tekniske foranstaltning. Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. finder kun anvendelse i forhold til brugere, som har lovlig adgang til værket eller frembringelsen m.v.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse i det omfang, rettighedshaveren ikke ved frivillige foranstaltninger, herunder aftaler med andre involverede parter, har sikret, at brugeren, uanset anvendelsen af effektive tekniske foranstaltninger, kan drage fordel af de i stk. 1 nævnte bestemmelser.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på værker og andre frembringelser m.v., der på kontraktmæssige vilkår stilles til rådighed for almenheden på en sådan måde, at almenheden har adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.

§ 75 e. Det er ikke tilladt uden samtykke fra rettighedshaveren at

- 1) fjerne eller ændre elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning eller
- 2) foretage eksemplarspredning, import med henblik på eksemplarspredning eller overføring til almenheden af værker og andre frembringelser m.v., hvor de elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning er blevet fjernet eller ændret uden samtykke.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse, hvis de pågældende handlinger foretages af en person, som ved eller burde vide, at handlingerne foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af retten til et værk eller en anden frembringelse m.v., som beskyttes i henhold til denne lov.«

Gældende formulering
Straf

Lovforslaget

§ 76. Med bøde straffes den, som forsætligt eller groft uagtsomt

- 1) overtræder § 2 eller § 3,
- 2) overtræder §§ 65, 66, 67, 69, 70 eller 71,
- 3) overtræder § 11, stk. 2, § 60 eller §§ 72-75,
- 4) undlader at fremsende opgørelse efter § 38, stk. 6,
- 5) undlader at lade sig anmelde eller undlader at meddele oplysninger til fællesorganisationen efter § 41, stk. 1, og § 46, 1. pkt., eller undlader at føre eller opbevare regnskaber i henhold til § 45 eller
- 6) overtræder forskrifter, der er givet efter § 61, stk. 2.

Stk. 2. Er en forsætlig overtrædelse af de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte bestemmelser begået ved erhvervsmæssigt at fremstille eller blandt almenheden sprede eksemplarer af værker eller frembringelser, der beskyttes efter §§ 65-71, kan straffen under særlig skærpene omstændigheder stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år. Særlig skærpene omstændigheder anses navnlig for at foreligge, hvis overtrædelsen vedrører et betydeligt antal eksemplarer, eller hvis der ved overtrædelsen tilsigtes en betydelig vinding.

§ 78. Med bøde straffes den, som forsætligt eller groft uagtsomt omsætter eller i kommercielt øjemed besidder midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som måtte være anvendt til at beskytte et edb-program.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på andre værker i digitaliseret form.

46. I § 76, *stk. 2*, udgår »hæfte eller«.

47. § 78 affattes således:

»§ 78. Med bøde straffes den, som forsætligt eller groft uagtsomt overtræder §§ 75 b eller 75 c. Med bøde straffes den, som forsætligt overtræder § 75 e.«

*Gældende formulering**Påtale*

§ 81. Overtrædelser, som omfattes af § 76, stk. 1, § 77, stk. 1, eller § 79, påtales af den forurettede.

Stk. 2. Efter ophavsmandens død kan overtrædelser af § 3 og af de i medfør af § 61, stk. 2, givne forskrifter endvidere påtales af ophavsmandens ægtefælle, slægtning i ret op- eller nedstigende linje eller søskende.

Stk. 3. Efter ophavsmandens død kan overtrædelser af §§ 3 og 73-74 endvidere påtales af det offentlige. Ved overtrædelser af § 3 kan offentlig påtale dog kun finde sted, når kulturelle interesser må anses for krænket ved overtrædelserne.

Stk. 4. Overtrædelser af §§ 75 og 78 påtales af det offentlige.

§ 85. Lovens bestemmelser om ophavsret gælder for

- 1) værker af danske statsborgere eller personer, der er bosat i Danmark,
- 2) værker, som er udgivet første gang i Danmark, eller som er udgivet første gang samtidig i Danmark og i et andet land,
- 3) filmværker, hvis producent har sit hovedsæde eller er bosat i Danmark,
- 4) bygningsværker, som er beliggende i Danmark, og
- 5) kunstværker, som er indføjede i bygninger eller anlæg i Danmark.

Stk. 2. Ved anvendelsen af stk. 1, nr. 2, anses samtidig udgivelse at have fundet sted, såfremt værket efter udgivelse i et andet land inden 30 dage udgives i Danmark.

Lovforslaget

48. § 81, stk. 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 4.* Uanset bestemmelsen i stk. 1 påtales overtrædelser af § 75 af det offentlige.

Stk. 5. Overtrædelser, som omfattes af § 78, jf. § 75 b og § 75 c, stk. 2, påtales af det offentlige.

Stk. 6. Overtrædelser, som omfattes af § 78, jf. § 75 c, stk. 1, og § 75 e, påtales af den forurettede.«

49. I § 85, stk. 1, nr. 1, ændres »danske statsborgere eller personer, der er bosat i Danmark« til: »personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.

50. I § 85, stk. 1, nr. 2-5, og stk. 2 ændres »i Danmark« til: »i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.

Gældende formulering

Stk. 3. Ved anvendelsen af stk. 1, nr. 3, anses, når andet ikke er oplyst, den som producent, hvis navn på sædvanlig måde er angivet på filmen.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 38 gælder for værker af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 5. Bestemmelsen i § 64 gælder for offentliggørelser eller udgivelser, som er foretaget af

- 1) personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, eller
- 2) selskaber, der har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 6. Bestemmelserne i §§ 73-75 gælder for ethvert værk.

§ 86. Bestemmelserne i §§ 65, 66 og 68 gælder for fremførelser og lydoptagelser, som har fundet sted i Danmark.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 65 og 66 om optagelse og eftergørelse gælder dog for alle lydoptagelser.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 67 gælder for billedoptagelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Lovforslaget

51. § 86 affattes således:

»§ 86. Bestemmelsen i § 65 gælder for

- 1) fremførelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) fremførelser, der er gengivet på lydoptagelser, som er beskyttede i henhold til bestemmelsen i stk. 2.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 66 gælder for

- 1) lydoptagelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
- 2) lydoptagelser, der er fremstillet af personer, som er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 3) lydoptagelser, der er fremstillet af selskaber, som har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 67 gælder for

Gældende formulering

Stk. 4. Bestemmelsen i § 69 gælder for

- 1) radio- og fjernsynsudsendelser, som har fundet sted i Danmark, og
- 2) radio- og fjernsynsforetagender, der har hovedsæde i Danmark.

Stk. 5. Bestemmelsen i § 70 finder anvendelse på

- 1) fotografier fremstillet af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) fotografier, som er indføjet i bygninger eller anlæg i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 6. Bestemmelsen i § 71 gælder for kataloger m.v., som er fremstillet af

- 1) personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, eller
- 2) selskaber, der har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 7. Bestemmelserne i stk. 6 finder tilsvarende anvendelse på pressemeddelelser som nævnt i § 72.

Lovforslaget

- 1) billedoptagelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
- 2) billedoptagelser, der er fremstillet af personer, som er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 3) billedoptagelser, der er fremstillet af selskaber, som har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 69 gælder for

- 1) radio- og fjernsynsudsendelser, som har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) radio- og fjernsynsforetagender, der har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 5. Bestemmelsen i § 70 gælder for

- 1) fotografier fremstillet af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) fotografier, som er indføjet i bygninger eller anlæg i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 6. Bestemmelsen i § 71 gælder for

- 1) kataloger m.v., som er fremstillet af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og
- 2) kataloger m.v., som er fremstillet af selskaber, der har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 7. Bestemmelserne i stk. 6 finder tilsvarende anvendelse på pressemeddelelser som nævnt i § 72.

Gældende formulering

§ 89. Loven træder i kraft den 1. juli 1995.

Stk. 2. Samtidig ophæves

- 1) lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, jf. lovbekendtgørelse nr. 1170 af 21. december 1994, og
- 2) lov om retten til fotografiske billeder, jf. lovbekendtgørelse nr. 715 af 8. september 1993.

Stk. 3. Regler, der er udstedt efter de hidtidige love, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt efter denne lov. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

§ 90. Loven gælder også for værker og frembringelser m.v., som er frembragt før lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Loven gælder ikke for udnyttelseshandlinger, der er afsluttet, eller rettigheder, der er erhvervet før lovens ikrafttræden. Eksemplarer af værker eller frembringelser m.v. kan fortsat spredes til almenheden og vises offentligt, hvis de lovligt er fremstillet på et tidspunkt, da en sådan spredning eller visning var tilladt. Bestemmelserne i § 19, stk. 2 og 3, skal dog altid finde anvendelse på udlejning og udlån, som foretages efter lovens ikrafttræden.

Lovforslaget

Stk. 8. Uanset bestemmelsen i stk. 1 gælder bestemmelsen i § 65, stk. 1, om optagelse for alle lydoptagelser af fremførelser. Uanset bestemmelsen i stk. 2 gælder § 66, stk. 1, om eftergørelse for alle lydoptagelser. Uanset bestemmelserne i stk. 1-4 gælder bestemmelserne i § 65, stk. 2, § 66, stk. 1, § 67, stk. 1, og § 69, stk. 2, om spredning af eksemplarer til almenheden for alle fremførelser, lydoptagelser, billedoptagelser samt radio- og fjernsynsudsendelser.«

52. § 89, *stk. 3*, ophæves.

53. § 90, *stk. 3 og 4*, ophæves.

Gældende formulering

Stk. 3. Er der før lovens ikrafttræden påbegyndt en eksemplar fremstilling eller foretaget væsentlige forberedelser til at fremstille eksemplarer af værker eller frembringelser m.v., som ikke var beskyttet efter de hidtil gældende bestemmelser, kan eksemplar fremstilling i nødvendig og sædvanlig udstrækning afsluttes inden for de planlagte rammer, dog senest den 1. januar år 2000. Eksemplarer, som fremstilles på grundlag af bestemmelsen i 1. pkt., kan spredes til almenheden og vises offentligt. Bestemmelsen i stk. 2, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Indgår værker og frembringelser m.v. i en optagelse, der er foretaget med henblik på udsendelse i radio og fjernsyn, og som er fremstillet på et tidspunkt, hvor de nævnte værker og frembringelser ikke var beskyttet, eller som er fremstillet i henhold til stk. 3, kan sådanne optagelser fortsat anvendes til udsendelse i radio og fjernsyn indtil den 1. januar år 2000. Bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på offentlig fremførelse af filmoptagelser.

Stk. 5. Hvis beskyttelsestiden for et værk eller en frembringelse m.v. ved anvendelse af de nye bestemmelser bliver kortere, end den ville have været efter de hidtil gældende bestemmelser, anvendes de hidtil gældende bestemmelser. Bestemmelsen i § 63, stk. 4, skal dog altid finde anvendelse.

Lovforslaget

Stk. 5 bliver herefter stk. 3.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 22. december 2002.

Stk. 2. Bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 35, finder ikke anvendelse på lydoptagelser, hvor beskyttelsestiden er udløbet ved lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

**EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDETS DIREKTIV 2001/29/EF
af 22. maj 2001
om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder
i informationssamfundet**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, samt artikel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Traktaten foreskriver oprettelse af et indre marked og indførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen i det indre marked ikke fordrejes. En harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om ophavsret og beslægtede rettigheder bidrager til at opnå disse mål.
- (2) Det Europæiske Råd har på sit møde den 24. og 25. juni 1994 på Korfu understreget behovet for at skabe en generel og fleksibel retlig ramme på fællesskabsniveau for at fremme udviklingen af informationssamfundet i Europa. Dette kræver blandt andet, at der findes et indre marked for nye varer og tjenester. Der findes allerede, eller der er ved at blive indført en betydelig fællesskabslovgivning med et sådant regelsæt. Ophavsret og beslægtede rettigheder spiller en afgørende rolle i denne forbindelse, idet disse rettigheder beskytter og fremmer udviklingen og markedsføringen af nye varer og tjenester samt skabelsen og udnyttelsen af deres kreative indhold.
- (3) Den foreslåede harmonisering medvirker til gennemførelsen af de fire friheder på det indre marked og respekterer de grundlæggende retsprincipper, særlig ejendomsretten - herunder den intellektuelle ejendomsret - ytringsfriheden og almenhedens interesse.
- (4) En harmoniseret retlig ramme for ophavsret og beslægtede rettigheder vil i kraft af den øgede retssikkerhed samtidig med overholdelsen af et højt beskyttelsesniveau for de intellektuelle ejendomsrettigheder medføre betydelige investeringer i kreativ og innovativ virksomhed, herunder i netinfrastruktur, og føre til vækst og øget konkurrenceevne for den europæiske industri både hvad angår udbud af indhold og informationsteknologi og generelt i en række industrisektorer og kulturelle sektorer. Dette vil kunne sikre arbejdspladser og fremme jobskabelsen.
- (5) Den teknologiske udvikling har øget og diversificeret mulighederne for skabelse, produktion og udnyttelse. Der er ikke behov for nye begreber inden for ophavsretlig beskyttelse, men de nugældende retsregler vedrørende ophavsret og beslægtede rettigheder bør tilpasses og suppleres for at tage passende hensyn til de økonomiske realiteter, f.eks. nye former for udnyttelse.
- (6) Hvis der ikke sker en harmonisering på fællesskabsniveau, vil de lovgivningsinitiativer, der allerede er taget i en række medlemsstater som svar på den teknologiske udvikling, kunne medføre betydelige forskelle i beskyttelsesniveauet og dermed hindre den frie bevægelighed for varer og tjenester, der indeholder eller er baseret på intellektuelle ejendomsrettigheder, hvilket vil føre til en ny opdeling af det indre marked og lovgivningsmæssig inkonsekvens. Følgerne af en sådan lovgivningsmæssig forskel og uvished vil få større betydning i takt med videreudviklingen af informationssamfundet, der allerede har betydet en kraftig forøgelse af den grænseoverskridende udnyttelse af intellektuel ejendomsret. Denne udvikling vil og bør styrkes yderligere. Betydelig lovgivningsmæssig forskel og uvished med hensyn til beskyttelsesniveauet kan hindre stordriftsfordele for nye varer og tjenester, der inde-

- holder ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder.
- (7) Fællesskabets retlige ramme for beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder bør derfor også tilpasses og suppleres i det omfang, det er nødvendigt for det indre markeds funktion. Nationale bestemmelser om ophavsret og beslægtede rettigheder, der er meget forskellige fra den ene medlemsstat til den anden, eller som medfører retlig uvished, der hindrer det indre markeds funktion og udviklingen af informationssamfundet i Europa, bør derfor tilpasses, og inkonsekvente nationale reaktioner på den teknologiske udvikling bør undgås, hvorimod der ikke er behov for at fjerne eller undgå forskelle, der ikke påvirker det indre markeds funktion negativt.
- (8) De forskellige sociale, samfundsmæssige og kulturelle følger af informationssamfundet gør det nødvendigt at tage hensyn til varers og tjenesters specifikke indhold.
- (9) Udgangspunktet for en harmonisering af ophavsret og beslægtede rettigheder bør være et højt beskyttelsesniveau, da sådanne rettigheder er af afgørende betydning for den intellektuelle skabelsesproces. En sådan beskyttelse bidrager til at bevare og udvikle kreativiteten til gavn for ophavsmænd, kunstnere, producenter, forbrugere, kulturen, industrien og almenheden generelt. Intellektuel ejendomsret er derfor blevet anerkendt som en integrerende del af ejendomsretten.
- (10) Hvis ophavsmænd og kunstnere skal kunne fortsætte deres kreative og kunstneriske arbejde, er det nødvendigt, at de modtager et passende vederlag for anvendelsen af deres værker, og det samme gælder producenterne, der skal kunne finansiere dette arbejde. De investeringer, der er nødvendige for at fremstille varer som f.eks. fonogrammer, film eller multimedieprodukter og tjenesteydelser som f.eks. bestillingstjenester, er meget betydelige. En passende retlig beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er nødvendig for at sikre et sådant vederlag og muliggøre et tilfredsstillende afkast af investeringerne.
- (11) En effektiv og rigoristisk beskyttelsesordning for ophavsret og beslægtede rettigheder er et af de vigtigste redskaber til at sikre de nødvendige ressourcer til skabelsesprocessen og kulturproduktion i Europa og navnlig garantere skabende og udøvende kunstneres uafhængighed og værdighed.
- (12) Passende beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder er ligeledes af stor betydning set ud fra et kulturelt synspunkt. Ifølge traktatens artikel 151 skal Fællesskabet tage hensyn til de kulturelle aspekter i sin indsats.
- (13) Bestræbelser på i fællesskab at nå til enighed om tekniske foranstaltninger, der skal anvendes konsekvent på europæisk plan, og som tager sigte på at beskytte værker og andre frembringelser og sikre den nødvendige information om rettighederne på området, er af afgørende betydning, eftersom det i sidste instans er den eneste måde, hvorpå man kan sikre den praktiske gennemførelse af de principper og garantier, der er fastsat i lovgivningen.
- (14) Dette direktiv bør fremme læring og kultur gennem beskyttelse af værker og andre frembringelser og samtidig åbne mulighed for undtagelser i offentlighedens interesse med henblik på uddannelse og undervisning.
- (15) Den diplomatiske konference, der blev afholdt inden for rammerne af Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (WIPO) i december 1996, førte til vedtagelsen af to nye traktater, nemlig WIPO-traktaten om ophavsret og WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammer, der vedrører henholdsvis beskyttelse af ophavsmænd og beskyttelse af udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer. Disse traktater ajourfører i væsentligt omfang den internationale beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder, herunder den såkaldte digitale agenda, og forbedrer mulighederne for internationalt at bekæmpe piratvirksomhed. Fællesskabet og de fleste medlemsstater har allerede undertegnet traktaterne, og forberedelserne til Fællesskabets og medlemsstaternes ratifikation af traktaterne er i gang. Dette direktiv tjener ligeledes til at gennemføre et vist antal af disse nye internationale forpligtelser.
- (16) Erstatningsansvar i forbindelse med aktiviteter på netværker vedrører ikke blot ophavsret og beslægtede rettigheder, men også en række andre områder som f.eks. ære-

- krænkelser, vildledende reklamer eller krænkelser af varemærker, og spørgsmålet bliver derfor behandlet generelt i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel»⁴), der afklarer og harmoniserer forskellige retlige aspekter vedrørende tjenester i informationssamfundet, herunder elektronisk handel. Nærværende direktiv bør gennemføres inden for en tilsvarende tidsramme som direktivet om elektronisk handel, da sidstnævnte indeholder et samlet sæt af principper og bestemmelser, der bl.a. vedrører visse vigtige dele af dette direktiv. Dette direktiv berører ikke bestemmelserne om ansvar i direktivet om elektronisk handel.
- (17) Det er, særlig på baggrund af de krav, der følger af det digitale område, nødvendigt at sikre, at de organer, der kollektivt forvalter rettighederne, opnår en højere grad af rationalisering og åbenhed hvad angår overholdelse af konkurrencereglerne.
- (18) Dette direktiv berører ikke ordningerne i medlemsstaterne om forvaltning af rettigheder såsom aftalelicenser.
- (19) Rettighedshavernes *droit moral* udøves i overensstemmelse med medlemsstaternes lovgivning og bestemmelserne i Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker, WIPO-traktaten om ophavsret og WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammer. *Droit moral* forbliver uden for dette direktivs anvendelsesområde.
- (20) Dette direktiv bygger på de principper og bestemmelser, der allerede er fastsat i de gældende direktiver på området, herunder direktiv 91/250/EØF⁵, 92/100/EØF⁶, 93/83/EØF⁷, 93/98/EØF⁸ og 96/9/EF⁹, og det videreudvikler disse principper og bestemmelser og anvender dem på informationssamfundsområdet. Bestemmelserne i nærværende direktiv bør gælde med forbehold af disse direktivers bestemmelser, medmindre andet er angivet i nærværende direktiv.
- (21) Dette direktiv definerer de handlinger, der er omfattet af reproduktionsretten hvad angår de forskellige rettighedshavere. Definitionen bør være i overensstemmelse med gældende fællesskabsret. Det er nødvendigt med en bred definition af disse handlinger for at sikre retssikkerhed i det indre marked.
- (22) Målsætningen om at yde reel støtte til kulturformidling må ikke virkeliggøres ved at give afkald på en effektiv beskyttelse af rettighederne og at acceptere ulovlig handel med eller kopiering af kunstværker eller piratkopiering.
- (23) Dette direktiv bør medføre en yderligere harmonisering af ophavsmands ret til overføring til almenheden. Denne ret skal opfattes bredt som omfattende enhver overføring til den del af almenheden, som ikke befinder sig på det sted, hvorfra overføringen finder sted. Denne ret omfatter enhver sådan form for trådbunden eller trådløs transmission eller retransmission af et værk til almenheden, herunder udsendelse i radio og fjernsyn. Denne ret bør dog ikke omfatte andre handlinger.
- (24) Retten til at stille de frembringelser, som omhandles i artikel 3, stk. 2, til rådighed for almenheden skal opfattes som omfattende enhver tilrådighedsstillelse af sådanne frembringelser for den del af almenheden, som ikke befinder sig på det sted, hvor frembringelserne stilles til rådighed, og som ikke omfatter andre handlinger.
- (25) Den retlige uvished vedrørende arten af og beskyttelsesniveauet for bestillingstransmissioner via net af ophavsretligt beskyttede værker og af frembringelser, der er beskyttet af beslægtede rettigheder, bør fjernes ved indførelse af en harmoniseret beskyttelse på fællesskabsniveau. Det bør fremgå klart, at en sådan beskyttelse giver alle de i direktivet anerkendte rettighedshavere en eneret til at stille ophavsretligt beskyttede værker og andre frembringelser til rådighed for almenheden ved hjælp af interaktive bestillingstransmissioner. Sådanne interaktive bestillingstransmissioner er karakteriseret ved, at almenheden har adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.
- (26) Når radio- og fjernsynsforetagender som bestillingstjenester tilbyder radio- eller tv-produktioner, der indeholder musik fra kommercielle fonogrammer som en integrerende del deraf, bør der tilskyndes til aftalelicenser for at lette afviklingen af fonogramrettighederne.

- (27) Den blotte tilrådighedsstilling af fysiske faciliteter, der muliggør eller bevirker overføring, udgør dog ikke i sig selv overføring i henhold til dette direktiv.
- (28) Ophavsretlig beskyttelse efter dette direktiv omfatter eneretten til at kontrollere spredning af et værk, der indgår i et fysisk gode. Første salg i Fællesskabet af et originalværk eller eksemplarer heraf foretaget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke udtømmer retten til at kontrollere videresalg af den pågældende frembringelse i Fællesskabet. Retten bør ikke udtømmes i forbindelse med videresalg af et originalværk eller eksemplarer heraf foretaget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke uden for Fællesskabet. Udlejnings- og udlånsrettighederne for ophavsmænd er fastsat i direktiv 92/100/EØF. Retten til spredning i henhold til dette direktiv gælder med forbehold af bestemmelserne vedrørende udlejnings- og udlånsrettighederne i kapitel I i det pågældende direktiv.
- (29) Spørgsmålet om konsumtion er ikke relevant i forbindelse med tjenester, herunder især onlinetjenester. Det er heller ikke relevant ved fysisk kopiering af et værk eller en anden frembringelse foretaget af en bruger af en sådan tjeneste med rettighedshaverens samtykke. Det samme gælder derfor for udlejning og udlån af originalværker eller eksemplarer heraf eller andre frembringelser, der har karakter af tjenester. I modsætning til cd-rom eller cd-i, hvor de intellektuelle ejendomsrettigheder er indeholdt i et fysisk medium, nemlig en vare, udgør alle onlinetjenester i realiteten en handling, der kræver tilladelse, når det er foreskrevet efter de ophavsretlige regler eller reglerne vedrørende den beslægtede ret.
- (30) De rettigheder, der omhandles i direktivet, kan overdrages, tildeles eller indrømmes ved aftalelicenser, uden at det berører de relevante nationale bestemmelser om ophavsret og beslægtede rettigheder.
- (31) Det er nødvendigt at bevare en rimelig balance med hensyn til rettigheder og interesser mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og brugere af beskyttede frembringelser. De i medlemsstaterne gældende undtagelser og indskrænkninger til rettighederne må nyvurderes på baggrund af den nye elektroniske udvikling. Eksisterende forskelle hvad angår undtagelser og indskrænkninger med hensyn til visse handlinger, der er underlagt restriktioner, har direkte negative følger for det indre marked for ophavsret og beslægtede rettigheder. Disse forskelle kan meget vel blive endnu mere udtalte i takt med videreudviklingen af den grænseoverskridende udnyttelse af værker og grænseoverskridende aktiviteter. For at sikre, at det indre marked fungerer tilfredsstillende, bør definitionen af sådanne undtagelser og indskrænkninger i en vis grad harmoniseres. Harmoniseringsgraden bør baseres på deres følger for det indre markeds funktion.
- (32) Direktivet indeholder en udtømmende opregning af undtagelser og indskrænkninger til reproduktionsretten og retten til overføring til almenheden. Nogle undtagelser og indskrænkninger finder i givet fald kun anvendelse på retten til reproduktion. Listen tager behørigt hensyn til medlemsstaternes forskellige retlige traditioner, samtidig med at den tilsigter at sikre det indre markeds funktion. Det er ønskeligt, at medlemsstaterne anvender disse undtagelser og indskrænkninger på ensartet vis, hvilket vil blive vurderet i forbindelse med den fremtidige gennemgang af gennemførelseslovgivningen.
- (33) Med hensyn til eneretten til reproduktion bør der gælde en undtagelse for så vidt angår visse midlertidige reproduktionshandlinger, som er flygtige eller tilfældige og udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, som udelukkende foretages med henblik på at muliggøre enten en mellemmands effektive transmission i et net mellem tredjemænd eller en lovlig anvendelse af et værk eller af andre frembringelser. De pågældende reproduktionshandlinger bør ikke have nogen selvstændig økonomisk værdi. For så vidt handlingerne opfylder disse betingelser, bør denne undtagelse også dække browsing samt handlinger, der muliggør lagring i cache-hukommelsen, herunder sådanne, som bidrager til, at transmissionssystemerne fungerer effektivt, forudsat at mellemmanden ikke ændrer informationen og ikke foretager indgreb i den lovlige anvendelse.

- delse af teknologi, som er almindelig anerkendt og anvendt af industrien, med det formål at skaffe sig data om anvendelsen af informationen. En brug bør anses for lovlig, når den er godkendt af rettighedshaveren, eller når den ikke er undergivet lovmæssige restriktioner.
- (34) Medlemsstaterne bør have mulighed for at indføre visse undtagelser og indskrænkninger f.eks. med henblik på brug til undervisning og forskning, til fordel for offentlige institutioner som f.eks. biblioteker og arkiver, med henblik på redegørelser for dagsbegivenheder, citater, til brug for handicappede, af hensyn til den offentlige sikkerhed eller med henblik på en administrativ eller retslig procedure.
- (35) I visse undtagelsestilfælde bør rettighedshavere have en rimelig kompensation for anvendelsen af deres beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser. Når det fastsættes, hvilken form en sådan rimelig kompensation skal have, hvilke nærmere bestemmelser der skal gælde for den, og hvilket omfang den eventuelt skal have, bør der tages hensyn til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. I forbindelse med vurderingen af disse omstændigheder kan det være relevant som kriterium at lægge til grund, om rettighedshaverne eventuelt har lidt skade som følge af den pågældende handling. I visse sager, hvor rettighedshaverne allerede har modtaget en anden form for betaling, f.eks. som del af en licensafgift, bør der ikke forfalde specifik eller særskilt betaling. Ved fastsættelsen af størrelsen af den rimelige kompensation bør der tages hensyn til, i hvor stor udstrækning der anvendes tekniske beskyttelsesforanstaltninger som nævnt i dette direktiv. I visse situationer, hvor skaden for rettighedshaveren er minimal, bør der ikke være betalingspligt.
- (36) Medlemsstaterne kan fastsætte bestemmelser om rimelig kompensation til rettighedshavere, også når de anvender de fakultative undtagelsesbestemmelser, der ikke indeholder krav om en sådan kompensation.
- (37) De nationale ordninger for reprografi, der måtte findes, skaber ikke store hindringer i det indre marked. Medlemsstaterne bør have mulighed for at indføre en undtagelse eller indskrænkning med hensyn til reprografi.
- (38) Medlemsstaterne bør have mulighed for at indføre en undtagelse eller indskrænkning med hensyn til retten til reproduktion mod en rimelig kompensation for visse former for reproduktion af lyd-, video- og audiovisuelt materiale til privat brug. Dette kan indebære indførelse af eller fortsat anvendelse af vederlagsordninger som kompensation for rettighedshavernes tab. Selv om forskelle mellem sådanne vederlagsordninger påvirker det indre markeds funktion, vil disse forskelle, når der er tale om analog privat reproduktion, ikke få væsentlige følger for udviklingen af informationsområdet. Digital privatkopiering kan formodes at vinde større udbredelse og få større økonomiske konsekvenser. Der bør derfor tages passende hensyn til forskellene mellem digital og analog privatkopiering, og der bør i visse henseender skelnes mellem dem.
- (39) Hvis undtagelsen eller indskrænkningen anvendes på privatkopiering, bør medlemsstaterne tage behørigt hensyn til den teknologiske og økonomiske udvikling, navnlig for så vidt angår digital privatkopiering og vederlagsordninger, når der findes effektive tekniske beskyttelsesforanstaltninger. Sådanne undtagelser eller indskrænkninger bør hverken hindre anvendelsen af tekniske foranstaltninger eller deres gennemførelse over for ulovlig omgåelse.
- (40) Medlemsstaterne kan indføre en undtagelse eller indskrænkning til fordel for visse almennyttige institutioner som f.eks. offentligt tilgængelige biblioteker og lignende institutioner samt arkiver. Undtagelsen bør dog begrænses til visse særlige tilfælde, der er omfattet af retten til reproduktion. En sådan undtagelse eller indskrænkning bør ikke omfatte anvendelser i forbindelse med onlinelevering af beskyttede værker eller andre frembringelser. Direktivet bør ikke berøre medlemsstaternes mulighed for at indrømme undtagelser fra eneretten til offentligt udlån efter artikel 5 i direktiv 92/100/EØF. Der bør derfor tilskyndes til, at der indgås særlige aftaler eller gives særlige licenser, som på en afbalanceret måde er til fordel for disse institutioner og deres formidlingsarbejde.
- (41) Når undtagelsen eller indskrænkningen gælder efemere optagelser foretaget af radio- og fjernsynsforetagender, antages radio- og

- fjernsynsforetagendets egne midler at omfatte midler tilhørende en person, der handler på radio- og fjernsynsforetagendets vegne og under dette foretagendes ansvar.
- (42) Når undtagelsen eller indskrænkningen gælder ikke-kommercielle uddannelsesmæssige og videnskabelige forskningsmæssige formål, herunder fjernundervisning, bør den pågældende aktivitetes ikke-kommercielle karakter bestemmes af selve aktiviteten. Den pågældende institutions organisationsstruktur og finansieringsmåde er ikke afgørende faktorer i denne henseende.
- (43) Det er under alle omstændigheder vigtigt, at medlemsstaterne træffer alle hensigtsmæssige foranstaltninger for at lette adgangen til værker for personer med et handicap, der hindrer udnyttelsen af værkerne, idet der særlig bør lægges vægt på tilgængelige formater.
- (44) Når undtagelserne og indskrænkningerne som omhandlet i dette direktiv anvendes, bør det ske i overensstemmelse med internationale forpligtelser. Sådanne undtagelser og indskrænkninger må ikke anvendes på en sådan måde, at det skader rettighedshavernes legitime interesser eller er i strid med en normal udnyttelse af de pågældende værker og frembringelser. Medlemsstaternes bestemmelser om sådanne undtagelser eller indskrænkninger bør navnlig på behørig vis afspejle de forøgede økonomiske følger, sådanne undtagelser eller indskrænkninger kan få i forbindelse med det nye elektroniske samfund. Det kan derfor blive nødvendigt at begrænse visse undtagelser eller indskrænkningers anvendelsesområde yderligere i forbindelse med visse nye anvendelser af ophavsretligt beskyttede værker og frembringelser.
- (45) Undtagelserne og indskrænkningerne i artikel 5, stk. 2, 3 og 4, bør dog ikke være til hinder for, at der kan fastlægges kontraktmæssige vilkår med henblik på at sikre en rimelig kompensation for rettighedshavere i det omfang, det er tilladt i henhold til national lovgivning.
- (46) Adgang til mægling kunne hjælpe brugere og rettighedshavere til at løse uoverensstemmelser. Kommissionen bør inden for rammerne af kontaktudvalget og i samarbejde med medlemsstaterne gennemføre en undersøgelse for at fremme de nye retsmidler til løsning af uoverensstemmelser i forbindelse med ophavsret og beslægtede rettigheder.
- (47) Den tekniske udvikling vil give rettighedshaverne mulighed for at anvende tekniske foranstaltninger til at forhindre eller begrænse handlinger, som indehaverne af ophavsrettigheder, beslægtede rettigheder eller sui generis-retten i databaser ikke har givet tilladelse til. Der er imidlertid fortsat en fare for, at ulovlige aktiviteter kan muliggøre eller lette omgåelse af den tekniske beskyttelse, som disse foranstaltninger giver. For at undgå forskellige retsregler, der vil kunne hindre det indre markeds funktion, er det nødvendigt at have en harmoniseret retlig beskyttelse mod omgåelse af effektive tekniske foranstaltninger og mod levering af anordninger og produkter eller tjenester hertil.
- (48) Der bør tilvejebringes en sådan retlig beskyttelse af tekniske foranstaltninger, der effektivt begrænser handlinger, som indehaverne af ophavsrettigheder, beslægtede rettigheder eller sui generis-retten i databaser ikke har givet tilladelse til, uden dog at forhindre det elektroniske udstyr i at fungere normalt eller den teknologiske udvikling heraf. En sådan retlig beskyttelse indebærer ikke nogen forpligtelse med hensyn til udvikling af anordninger, produkter, komponenter eller tjenester svarende til tekniske foranstaltninger, når sådanne anordninger, produkter, komponenter eller tjenester ikke på anden måde er omfattet af forbuddet i artikel 6. En sådan retlig beskyttelse bør overholde proportionalitetsprincippet og bør ikke udgøre en hindring for sådanne foranstaltninger eller aktiviteter, der har andre formål eller anvendelser af væsentlig kommerciel betydning end omgåelse af tekniske beskyttelsesforanstaltninger. Denne beskyttelse må blandt andet ikke være til hinder for forskningen inden for kryptering.
- (49) Den retlige beskyttelse af tekniske foranstaltninger berører ikke anvendelsen af eventuelle nationale bestemmelser, der forbyder privatpersoner at besidde anordninger, produkter eller komponenter til omgåelse af tekniske foranstaltninger.
- (50) En sådan harmoniseret retlig beskyttelse berører ikke bestemmelserne om beskyttelse i henhold til direktiv 91/250/EØF. Især bør

denne beskyttelse ikke omfatte beskyttelse af tekniske foranstaltninger, der anvendes i forbindelse med edb-programmer, som udelukkende omhandles i nævnte direktiv. Den bør hverken hæmme eller hindre udviklingen eller brugen af midler til at omgå en teknisk foranstaltning, der er nødvendig for udførelsen af handlinger i henhold til bestemmelserne i artikel 5, stk. 3, eller artikel 6 i direktiv 91/250/EØF. I artikel 5 og 6 i nævnte direktiv fastsættes udelukkende undtagelser til eneretten til edb-programmer.

- (51) Den retlige beskyttelse af tekniske foranstaltninger finder anvendelse, for så vidt den ikke skader den offentlige orden, som omhandlet i artikel 5, eller den offentlige sikkerhed. Medlemsstaterne bør fremme rettighedshavernes frivillige initiativer, herunder indgåelse og gennemførelse af aftaler mellem rettighedshavere og andre involverede parter, til at stræbe efter at opfylde formålene med visse undtagelser og indskrænkninger i henhold til national lovgivning i overensstemmelse med dette direktiv. Hvis der ikke inden for en rimelig tid træffes sådanne frivillige foranstaltninger eller aftaler, bør medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger til at sikre, at rettighedshaverne giver de personer, som er begunstiget af nævnte undtagelser eller indskrænkninger, passende mulighed for at nyde godt af dem, enten ved at ændre en allerede gennemført teknisk foranstaltning eller på anden vis. For at hindre misbrug af foranstaltninger, som er truffet af rettighedshaverne, herunder i forbindelse med aftaler, eller af en medlemsstat, bør enhver teknisk foranstaltning, som anvendes ved gennemførelsen af sådanne foranstaltninger, imidlertid nyde retlig beskyttelse.
- (52) Ved gennemførelse af undtagelser eller indskrænkninger i forbindelse med privatkopiering i overensstemmelse med artikel 5, stk. 2, litra b), bør medlemsstaterne også fremme anvendelse af frivillige foranstaltninger for at få opfyldt formålene med sådanne undtagelser eller indskrænkninger. Hvis der ikke inden for en rimelig tid er blevet truffet frivillige foranstaltninger, der gør det muligt at foretage reproduktioner til privat brug, kan medlemsstaterne træffe foranstaltninger for at give dem, der er begunstiget af nævnte undtagelser eller indskrænkninger, mulighed for at nyde godt af dem. Frivillige foranstaltninger truffet af rettighedshavere, herunder aftaler mellem rettighedshavere og andre involverede parter, samt foranstaltninger truffet af medlemsstaterne forhindrer ikke rettighedshavere i at anvende tekniske foranstaltninger, der er i overensstemmelse med undtagelser eller indskrænkninger vedrørende privatkopiering i national lov i overensstemmelse med artikel 5, stk. 2, litra b), under hensyntagen til betingelserne om rimelig kompensation som omhandlet i nævnte bestemmelse, og en eventuel forskel i de forskellige betingelser for anvendelse heraf i overensstemmelse med artikel 5, stk. 5, såsom kontrol med antallet af reproduktioner. For at forhindre misbrug af sådanne foranstaltninger bør tekniske foranstaltninger, som anvendes til gennemførelse heraf, nyde retlig beskyttelse.
- (53) Beskyttelsen af tekniske foranstaltninger bør garantere et sikkert miljø for tilrådighedsstillelse af interaktive bestillingstjenester på en sådan måde, at almenheden har adgang til værker eller andre frembringelser på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Hvis sådanne tjenester er reguleret ved kontraktlige bestemmelser, bør artikel 6, stk. 4, første og andet afsnit, ikke finde anvendelse. Ikke-interaktiv onlineanvendelse bør fortsat være underlagt disse bestemmelser.
- (54) Der er gjort store fremskridt inden for international standardisering af tekniske systemer til identificering af værker og ophavsretligt beskyttede frembringelser i digitalt format. I et stadig mere netværkspræget samfund kan forskelle i de tekniske foranstaltninger føre til inkompatible systemer i Fællesskabet. De forskellige systemers kompatibilitet og interoperabilitet bør fremmes. Det ville i høj grad være ønskeligt, at udviklingen af globale systemer fremmes.
- (55) Den tekniske udvikling vil fremme spredning af værker, navnlig via net, og det vil betyde, at rettighedshaverne bliver nødt til at forbedre identificeringen af værket eller andre frembringelser, ophavsmanden og enhver anden indehaver af rettigheder til værket eller frembringelsen samt at give oplysninger om vilkårene for anvendelse af værket eller frembringelsen for at gøre det lettere at forvalte de rettigheder, der er knyttet til

- værket eller frembringelsen. Rettighedshavere bør tilskyndes til at anvende mærkning, hvori de foruden ovennævnte oplysninger bl.a. anfører deres tilladelse, når de lægger et værk eller en anden frembringelse ud på netene.
- (56) Der er imidlertid en fare for ulovlige aktiviteter med henblik på at fjerne eller ændre de til værket knyttede elektroniske oplysninger om forvaltning af ophavsret eller for på anden måde at foretage spredning, import med henblik på spredning, udsendelse, overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden af værker eller andre beskyttede frembringelser, hvorfra sådanne oplysninger er blevet fjernet uden tilladelse. For at undgå forskellige retsregler, der vil kunne hindre det indre markeds funktion, er det nødvendigt at indføre en harmoniseret retlig beskyttelse mod sådanne aktiviteter.
- (57) Ovennævnte oplysninger om rettighedsforvaltning kan, afhængigt af deres udformning, samtidig behandle personoplysninger om individuelle forbrugsmønstre med hensyn til beskyttede frembringelser og muliggøre kortlægning af onlineadfærd. Beskyttelse af personoplysninger efter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger¹⁰⁾ bør indgå i disse foranstaltningers tekniske funktioner.
- (58) Medlemsstaterne bør indføre effektive sanktioner og retsmidler mod krænkelse af de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv. De bør træffe alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at disse sanktioner og retsmidler finder anvendelse. De således fastsatte sanktioner bør være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og have en afskrækkende virkning, og de bør åbne mulighed for at anlægge erstatningssøgsmål og/eller kræve nedlagt forbud og, i givet fald, kræve beslaglæggelse af det materiale, der ligger til grund for krænkelsen.
- (59) Mellemmænds tjenester kan navnlig på det digitale område i stadig stigende grad anvendes af tredjemand til krænkelse. I mange tilfælde er sådanne mellemmænd bedst i stand til at bringe sådanne krænkelse til ophør.
- Med forbehold af eventuelle andre sanktioner og retsmidler, der kan anvendes, bør rettighedshaverne derfor have mulighed for at kræve nedlagt forbud over for en mellemmand, der overfører en tredjemands krænkelse af et beskyttet værk eller andre frembringelser i et netværk. Denne mulighed bør foreligge, uanset om mellemmandens handlinger er undtaget i henhold til artikel 5. Betingelserne og de nærmere bestemmelser for sådanne forbud bør fastsættes i medlemsstaternes nationale lovgivning.
- (60) Beskyttelsen i henhold til dette direktiv berører ikke nationale eller fællesskabsretlige lovbestemmelser på andre områder, f.eks. i forbindelse med industriel ejendomsret, databeskyttelse, adgangsstyrede og adgangsstyrende tjenester, adgang til offentlige dokumenter og reglen om rækkefølgen af medier, som kan påvirke beskyttelsen af ophavsret og beslægtede rettigheder.
- (61) For at sikre overensstemmelse med bestemmelserne i WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammer bør direktiv 92/100/EØF og 93/98/EØF ændres –

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

FORMÅL OG ANVENDELSESOMRÅDE

Artikel 1

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv vedrører retlig beskyttelse af ophavsret og dermed beslægtede rettigheder inden for rammerne af det indre marked med særligt henblik på informationssamfundet.

2. Med undtagelse af de i artikel 11 anførte tilfælde berører dette direktiv ikke de gældende fællesskabsbestemmelser om:

- a) retlig beskyttelse af edb-programmer
- b) udlejnings- og udlånsrettigheder samt visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret
- c) ophavsret og dermed beslægtede rettigheder i forbindelse med radio- og tv-udsendelse via satellit og viderespredning pr. kabel
- d) beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder
- e) retlig beskyttelse af databaser.

KAPITEL II

RETTIGHEDER OG UNDTAGELSER

Artikel 2

Retten til reproduktion

Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis:

- a) for ophavsmænd for så vidt angår deres værker
- b) for udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelser
- c) for fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer
- d) for producenter af den første filmoptagelse for så vidt angår den originale film eller eksemplarer heraf, og
- e) for radio- og fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser, hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit.

Artikel 3

Retten til overføring af værker til almenheden og retten til tilrådighedsstillelse for almenheden af andre frembringelser

1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

2. Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade og forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang til de pågældende værker på et individuelt valgt sted og tidspunkt:

- a) for udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelser
- b) for fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer
- c) for producenter af den første filmoptagelse for så vidt angår den originale film eller eksemplarer heraf, og
- d) for radio- og fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser,

hvad enten der er tale om trådbunden eller trådløs transmission, herunder via kabel eller satellit.

3. Rettighederne efter stk. 1 og 2 udtømmes ikke af en overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden i henhold til denne artikel.

Artikel 4

Retten til spredning

1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af deres originalværker eller eksemplarer heraf.

2. Spredningsretten udtømmes ikke i Fællesskabet for så vidt angår originalværker eller eksemplarer heraf, medmindre første salg eller anden overdragelse af ejendomsret i Fællesskabet af den pågældende genstand foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.

Artikel 5

Undtagelser og indskrænkninger

1. Midlertidige reproduktionshandlinger efter artikel 2, som er flygtige eller tilfældige, som udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, og som udelukkende har til formål at muliggøre

- a) en mellemmands transmission i et netværk mellem tredjemænd, eller
  - b) en lovlig brug
- af et værk eller en anden frembringelse, og som ikke har selvstændig økonomisk værdi, er undtaget fra den i artikel 2 nævnte ret til reproduktion.

2. Medlemsstaterne kan indføre undtagelser fra eller indskrænkninger i den i artikel 2 nævnte ret til reproduktion med hensyn til:

- a) reproduktioner på papir eller lignende ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden proces med tilsvarende virkning, bortset fra trykte noder, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation
- b) reproduktioner på ethvert medium foretaget af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation, i forbin-

- delse med hvilken der tages hensyn til anvendelse eller ikke-anvendelse af de i artikel 6 nævnte tekniske foranstaltninger på det pågældende værk eller den pågældende frembringelse
- c) særlige reproduktionshandlinger, som foretages af offentligt tilgængelige biblioteker, uddannelsesinstitutioner eller museer, eller af arkiver, og som ikke har til formål at opnå direkte eller indirekte økonomiske eller kommercielle fordele
- d) efemere optagelser af værker foretaget af radio- og fjernsynsforetagender ved hjælp af egne midler og til egne udsendelser; bevarelse af sådanne optagelser i officielle arkiver kan tillades, når der er tale om optagelser af exceptionel dokumentarisk karakter
- e) reproduktioner af radio- og fjernsynsudsendelser foretaget af sociale institutioner med ikke-kommercielle formål som f.eks. hospitaler eller fængsler, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation.
3. Medlemsstaterne kan indføre undtagelser fra eller indskrænkninger i de rettigheder, der er nævnt i artikel 2 og 3, i følgende tilfælde:
- a) hvis der udelukkende er tale om anvendelse til anskuelliggørelse i forbindelse med undervisning eller med henblik på videnskabelig forskning, såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og det sker i et omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger til
- b) hvis der er tale om anvendelser til gavn for handicappede, som står i direkte forbindelse med det pågældende handicap og er af ikke-kommerciel karakter, og det sker i et omfang, som er påkrævet af hensyn til det særlige handicap
- c) hvis der er tale om gengivelse i pressen, overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse af udgivne artikler om aktuelle økonomiske, politiske eller religiøse emner eller af værker eller andre frembringelser af samme karakter, der er udsendt over radio og tv, når en sådan anvendelse ikke udtrykkeligt er beskyttet og kilden, herunder ophavsmandens navn, anføres, eller hvis der er tale om anvendelse af værker eller andre frembringelser i forbindelse med redegørelse for dagsbegivenheder, og det sker i et omfang, som det informative formål berettiger til, og såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt
- d) hvis der er tale om citater med henblik på formål som kritik eller anmeldelser, forudsat at de vedrører et værk eller en anden frembringelse, som allerede er gjort tilgængelig for almenheden på lovlig vis, kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og citaterne er i overensstemmelse med god skik og med hensyn til deres omfang ikke går ud over, hvad det særlige formål berettiger til
- e) hvis der er tale om anvendelse, der sker af hensyn til den offentlige sikkerhed eller med henblik på en korrekt gennemførelse eller referering af administrative, parlamentariske eller retslige procedurer
- f) hvis der er tale om anvendelse af politiske taler samt uddrag af offentlige forelæsnings eller lignende værker eller frembringelser, og det sker i et omfang, som det informative formål berettiger til, og kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt
- g) hvis der er tale om anvendelse i religiøse ceremonier eller officielle ceremonier organiseret af en offentlig myndighed
- h) hvis der er tale om anvendelse af værker, f.eks. arkitektoniske værker eller skulpturer, der er beregnet til at være varigt anbragt på offentlige steder
- i) hvis der er tale om tilfældig medtagelse af et værk eller en anden frembringelse i andet materiale
- j) hvis der er tale om anvendelse med det formål at give meddelelse om en offentlig udstilling eller salg af kunstværker i den udstrækning, det er nødvendigt for at promovere begivenheden, men ikke i forbindelse med nogen anden kommerciel anvendelse
- k) hvis der er tale om anvendelse med henblik på karikatur, parodi eller pastiche
- l) hvis der er tale om anvendelse i forbindelse med demonstration eller reparation af udstyr
- m) hvis der er tale om anvendelse af et kunstværk i form af en bygning eller i en tegning eller plan vedrørende en bygning med henblik på genopbygning af bygningen
- n) hvis der er tale om anvendelse i form af overføring eller tilrådighedsstillelse med henblik på forskning eller privat studium for enkeltpersoner i almenheden ved dertil ind-

- rettede terminaler på stedet i de institutioner, der er nævnt i stk. 2, litra c), af værker og andre frembringelser, som de har i deres samlinger, og som ikke er genstand for salg eller licens
- o) hvis der er tale om anvendelse i visse andre mindre væsentlige tilfælde, hvor der allerede findes undtagelser eller indskrænkninger i henhold til national lovgivning, såfremt de kun vedrører analoge anvendelser og ikke berører den frie bevægelighed for varer og tjenester inden for Fællesskabet, jf. dog de øvrige undtagelser og indskrænkninger i denne artikel.

4. Såfremt medlemsstaterne i henhold til stk. 2 eller 3 kan indføre en undtagelse eller indskrænkning med hensyn til retten til reproduktion, kan de ligeledes indføre en undtagelse eller indskrænkning med hensyn til retten til spredning som omhandlet i artikel 4, såfremt formålet med den tilladte reproduktion berettiger dette.

5. Undtagelser og indskrænkninger efter stk. 1, 2, 3 og 4 må kun anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.

KAPITEL III

BESKYTTELSE AF TEKNISKE FORANSTALTNINGER OG OPLYSNINGER OM RETTIGHEDSFORVALTNING

Artikel 6

Forpligtelser vedrørende tekniske foranstaltninger

1. Medlemsstaterne indfører en passende retlig beskyttelse mod omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger, som den pågældende foretager, selv om han ved eller burde vide, at dette er formålet.

2. Medlemsstaterne indfører en passende retlig beskyttelse mod fremstilling, import, distribution, salg, udlejning, reklame for salg og udlejning eller besiddelse i kommercielt øjemed af anordninger, produkter eller komponenter eller ydelse af tjenester, der:

- a) er genstand for salgsfremme, reklame eller markedsføring med henblik på omgåelse af, eller
- b) kun i begrænset omfang har andet kommercielt formål eller anden kommerciel anvendelse end omgåelse af, eller
- c) primært er udviklet, produceret, tilpasset eller ydet med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger.

3. Ved »tekniske foranstaltninger« forstår i dette direktiv teknologier, anordninger eller komponenter, der under deres normale funktion har til formål at forhindre eller begrænse handlinger i forbindelse med værker eller andre frembringelser, som indehaveren af lovfæstede ophavsrettigheder eller ophavsretsbeslægtede rettigheder eller sui generis-rettigheder efter kapitel III i direktiv 96/9/EF ikke har givet tilladelse til. Tekniske foranstaltninger skal anses som »effektive«, hvis anvendelsen af beskyttede værker eller andre frembringelser styres af rettighedshaveren ved anvendelse af en adgangskontrol- eller beskyttelsesforanstaltning, f.eks. kryptering, scrambling eller anden omdannelse af værket eller andre frembringelser eller en kopikontrolanordning, der opfylder beskyttelsesformålet.

4. Uanset den retlige beskyttelse i henhold til stk. 1 skal medlemsstaterne, hvor rettighedshaverne ikke har truffet frivillige foranstaltninger, herunder aftaler mellem rettighedshaverne og andre involverede parter, træffe passende foranstaltninger til at sikre, at rettighedshaverne giver den, der nyder godt af en undtagelse eller en indskrænkning i henhold til national lovgivning i overensstemmelse med artikel 5, stk. 2, litra a), c), d) og e), stk. 3, litra a), b) eller e), sådanne midler til at drage fordel af denne undtagelse eller indskrænkning, i det omfang de er nødvendige for at kunne drage fordel af undtagelsen eller indskrænkningen, forudsat at den begunstigede har lovlig adgang til det pågældende beskyttede værk eller den pågældende beskyttede anden frembringelse.

En medlemsstat kan også træffe sådanne foranstaltninger vedrørende en person, der nyder godt af en undtagelse eller indskrænkning hjemlet i artikel 5, stk. 2, litra b), medmindre rettighedshaverne allerede har gjort reproduktion til privat brug muligt i det omfang, det er nødvendigt for at kunne drage fordel af den pågældende

undtagelse eller indskrænkning og i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 5, stk. 2, litra b), og artikel 5, stk. 5, uden at dette hindrer rettighedshaverne i at træffe relevante foranstaltninger med hensyn til antallet af reproduktioner i overensstemmelse med disse bestemmelser.

De tekniske foranstaltninger, som rettighedshaverne anvender frivilligt, herunder de foranstaltninger, som anvendes til gennemførelse af frivillige aftaler, og tekniske foranstaltninger, som anvendes til gennemførelse af foranstaltninger truffet af medlemsstaterne, nyder retlig beskyttelse i henhold til stk. 1.

Bestemmelserne i første og andet afsnit finder ikke anvendelse på værker eller andre frembringelser, der stilles til rådighed for almenheden på kontraktmæssige vilkår på en sådan måde, at almenheden har adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

Når denne artikel anvendes i forbindelse med direktiv 92/100/EØF og 96/9/EF finder dette stykke tilsvarende anvendelse.

Artikel 7

Forpligtelser vedrørende oplysninger om rettighedsforvaltning

1. Medlemsstaterne indfører en passende retlig beskyttelse mod personer, der bevidst og uden tilladelse udfører nedennævnte handlinger:

- a) fjernelse eller ændring af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning
- b) spredning, import med henblik på spredning, udsendelse i radio og fjernsyn, overføring til eller tilrådgighedsstilling for almenheden af værker eller andre frembringelser, der er beskyttet efter dette direktiv eller kapitel III i direktiv 96/9/EF, og fra hvilke de elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning er blevet fjernet eller ændret uden tilladelse

vel vidende eller med rimelig grund til at vide, at sådanne handlinger foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af lovfæstede ophavsrettigheder eller ophavsretsbeslægtede rettigheder eller sui generis-rettigheder efter kapitel III i direktiv 96/9/EF.

2. Ved »oplysninger om rettighedsforvaltning« forstår i denne artikel alle oplysninger, der er leveret af rettighedshavere, og som identificerer et værk eller en anden frembringelse om-

handlet af dette direktiv, eller en frembringelse, der er dækket af sui generis-rettigheder efter kapitel III i direktiv 96/9/EF, ophavsmanden eller enhver anden rettighedshaver, eller oplysninger om betingelserne for anvendelse af værket eller frembringelsen samt numre eller koder, der udgør sådanne oplysninger.

Første afsnit gælder, hvis en hvilken som helst af disse oplysninger anvendes i forbindelse med kopiering eller fremkommer i forbindelse med overføring til almenheden af et værk eller en anden frembringelse, der er omhandlet af dette direktiv, eller som er dækket af sui generis-rettigheder efter kapitel III i direktiv 96/9/EF.

KAPITEL IV

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 8

Sanktioner og retsmidler

1. Medlemsstaterne indfører passende sanktioner og retsmidler over for krænkelse af de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, og de træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at sanktionerne og retsmidlerne finder anvendelse. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og være afskrækkende.

2. Hver medlemsstat træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at rettighedshavere, hvis interesser påvirkes af en krænkelse på dens område, kan anlægge erstatningssøgsmål og/eller kræve nedlagt forbud og i givet fald kræve beslaglæggelse af det materiale, der ligger til grund for krænkelsen, samt de i artikel 6, stk. 2, nævnte anordninger, produkter eller komponenter.

3. Medlemsstaterne sikrer, at rettighedshaverne kan kræve nedlagt forbud over for mellemænd, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder.

Artikel 9

Fortsat anvendelse af andre retlige bestemmelser

Dette direktiv berører ikke bestemmelser vedrørende især patentret, varemærker, mønsterret-

tigheder, brugsmønstre, halvlederprodukters topografi, skrifttyper, adgangsstyrede og adgangsstyrende tjenester, adgang til radio- og tv-spredningstjenesters kabel, beskyttelse af nationale skatte, pligtaflevering, lovgivning om restriktiv praksis og illoyal konkurrence, forretningshemmeligheder, sikkerhed, klassificerede oplysninger, databeskyttelse og privatlivets fred, aktindsigt i offentlige dokumenter og aftalelovgivningen.

Artikel 10

Tidsmæssig anvendelse

1. Bestemmelserne i dette direktiv finder anvendelse på de værker og andre frembringelser, der er omhandlet i direktivet, og som den 22. december 2002 er beskyttet efter medlemsstaternes lovgivning om ophavsret og beslægtede rettigheder, eller som opfylder de kriterier for beskyttelse, der gælder efter dette direktiv eller de bestemmelser, der er nævnt i artikel 1, stk. 2.

2. Dette direktiv berører ikke handlinger foretaget og rettigheder erhvervet inden den 22. december 2002.

Artikel 11

Tekniske tilpasninger

1. Direktiv 92/100/EØF ændres således:
  - a) Artikel 7 udgår.
  - b) Artikel 10, stk. 3, affattes således:

»3. Indskrænkningerne anvendes kun i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af frembringelsen og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshavernes legitime interesser.«
2. Artikel 3, stk. 2, i direktiv 93/98/EØF affattes således:

»2. Fonogramfremstillers rettigheder udløber 50 år efter optagelsen. Hvis fonogrammet imidlertid lovligt er udgivet inden for dette tidsrum, udløber rettighederne 50 år efter datoen for første lovlige udgivelse. Hvis lovlig udgivelse ikke sker inden for det tidsrum, der er nævnt i første punktum, og hvis fonogrammet lovligt offentliggøres i dette tidsrum, udløber rettighederne 50 år efter datoen for første offentliggørelse.

Hvis fonogramfremstillers rettigheder ikke længere er beskyttet den 22. december 2002, fordi beskyttelsestiden som defineret i den før vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationsområdet¹¹⁾ gældende udgave af dette stykke er udløbet, indebærer nærværende stykke ikke, at fonogrammet beskyttes på ny.«

Artikel 12

Afsluttende bestemmelser

1. Senest den 22. december 2004 og derefter hvert tredje år fremlægger Kommissionen for Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om dette direktivs anvendelse, hvor den, blandt andet på grundlag af specifikke oplysninger fra medlemsstaterne, især undersøger anvendelsen af artikel 5, 6 og 8 på baggrund af udviklingen på det digitale marked. For så vidt angår artikel 6 undersøger Kommissionen især, om denne artikel giver et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, og om handlinger, der er lovlige, påvirkes negativt af anvendelsen af effektive tekniske foranstaltninger. Hvis det er nødvendigt, navnlig af hensyn til det indre markeds funktion som fastsat i traktatens artikel 14, fremsætter Kommissionen forslag til ændringer af dette direktiv.

2. Beskyttelsen af ophavsretsbeslægtede rettigheder i henhold til dette direktiv berører på ingen måde beskyttelsen af ophavsretten.

3. Der nedsættes hermed et kontaktudvalg. Udvalget består af repræsentanter for de kompetente myndigheder i medlemsstaterne. Formandskabet varetages af en repræsentant for Kommissionen, og udvalget træder sammen enten på formandens initiativ eller på anmodning af en medlemsstats delegation.

4. Udvalget har følgende opgaver:

- a) at undersøge dette direktivs indvirkning på det indre markeds funktion og fremhæve eventuelle vanskeligheder
- b) at tilrettelægge konsultationer om alle spørgsmål vedrørende anvendelsen af direktivet

- c) at fremme udvekslingen af oplysninger om den relevante udvikling, der sker inden for lovgivning og retspraksis og på det økonomiske, samfundsmæssige, kulturelle og tekniske område
- d) at virke som et forum for evaluering af det digitale marked for værker og andre frembringelser, herunder privatkopiering og anvendelse af tekniske foranstaltninger.

Artikel 13

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv før den 22. december 2002. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 14

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Artikel 15

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 22. maj 2001.

På Europa-Parlamentets vegne

N. Fontaine
Formand

På Rådets vegne
M. Winberg
Formand

¹⁾ EFT C 108 af 7.4.1998, s. 6, og EFT C 180 af 25.6.1999, s. 6.

²⁾ EFT C 407 af 28.12.1998, s. 30.

³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 10.2.1999 (EFT C 150 af 28.5.1999, s. 171), Rådets fælles holdning af 28.9.2000 (EFT C 344 af 1.12.2000, s. 1) og Europa-Parlamentets afgørelse af 14.2.2001 (endnu ikke offentliggjort i EFT). Rådets afgørelse af 9.4.2001.

⁴⁾ EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1.

⁵⁾ Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT L 122 af 17.5.1991, s. 42). Direktivet er ændret ved direktiv 93/98/EØF.

⁶⁾ Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT L 346 af 27.11.1992, s. 61). Direktivet er ændret ved direktiv 93/98/EØF.

⁷⁾ Rådets direktiv 93/83/EØF af 27. september 1993 om samordning af visse bestemmelser vedrørende ophavsrettigheder og ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med radio- og tv-udsendelse via satellit og viderespredning pr. kabel (EFT L 248 af 6.10.1993, s. 15).

⁸⁾ Rådets direktiv 93/98/EØF af 29. oktober 1993 om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder (EFT L 290 af 24.11.1993, s. 9).

⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser (EFT L 77 af 27.3.1996, s. 20).

¹⁰⁾ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

¹¹⁾ EFT L 167 af 22.6.2001, s. 10.

Gennemgang af infosoc-direktivets bestemmelser

Den gældende danske ophavsretslov er på mange punkter i overensstemmelse med direktivet.

Nedenfor følger en gennemgang af bestemmelserne i direktivet om ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (infosoc-direktivet) i forhold til den gældende lov. I forbindelse med de enkelte bestemmelser er det angivet, om bestemmelsen giver anledning til lovændring.

- *Art. 1* om direktivets anvendelsesområde og om forholdet til andre direktiver på ophavsretsområdet giver ikke anledning til gennemførelse i dansk ret.
  - *Art. 2* om eneret til eksemplar fremstilling gennemføres ved en ændring af ophavsretslovens § 2, stk. 2, hvorved det præciseres, at også alle former for flygtige og tilfældige fikseringer nu omfattes af eneretten til eksemplar fremstilling, jf. lovforslagets nr. 1. F.s.v. angår udøvende kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser samt radio- og fjernsynsforetagender gennemføres bestemmelsen ved en henvisning til eneretten til eksemplar fremstilling i lovens § 2, stk. 2; der henvises til lovforslagets nr. 33, 36, 38 og 41.
  - *Art. 3, stk. 1*, om eneretten til trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden, herunder tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til værkerne på et individuelt valgt sted og tidspunkt (tilrådighedsstillelse on demand) er i overensstemmelse med de gældende regler i ophavsretslovens § 2, stk. 3, nr. 3, om ophavsmandens eneret til offentlig fremførelse. For at undgå tvivl foreslås det, at det i § 2, stk. 4, præciseres, at overføring af værker til almenheden samt on demand-tilrådighedsstillelse for almenheden er en del af begrebet offentlig fremførelse. Der henvises til lovforslagets nr. 3 og 4.
  - *Art. 3, stk. 2*, om eneretten til tilrådighedsstillelse on demand, der tilkommer udøven-
- de kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser samt radio- og fjernsynsforetagender, svarer i hovedsagen til gældende ret, idet det dog er nødvendigt at ændre ophavsretslovens § 68, således at det præciseres, at de udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser har en ubetinget eneret til tilrådighedsstillelse on demand. Endvidere foreslås det for at undgå tvivl, at der i ophavsretslovens § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, § 67, stk. 2 og § 69, stk. 3, § 70, stk. 3 og § 71, stk. 5, indsættes en udtrykkelig henvisning til § 2, stk. 4, om offentlig fremførelse. Der henvises til lovforslagets nr. 33, 36, 38 og 39 samt 41-43. I WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT) art. 2, litra a, er det anført, at en udøvende kunstner beskyttes, hvis vedkommende fremfører litterære eller kunstneriske værker eller »expressions of folklore«. Efter Kulturministeriets opfattelse svarer dette til gældende dansk ret. Folklore må i praktisk talt ethvert tilfælde betragtes som omfattet af betegnelsen litterære og kunstneriske værker. Det findes derfor ikke nødvendigt at optage en reference til folklore i ophavsretslovens § 65, stk. 1.
- *Art. 4, stk. 1*, om eneretten til spredning af værkseksemplarer til almenheden ved salg eller på anden måde svarer til den generelle spredningsret i ophavsretslovens § 2, stk. 3, nr. 1.
  - *Art. 4, stk. 2*, om konsumtion af spredningsretten inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) foreslås gennemført ved en ændring af den gældende lovs § 19, stk. 1. Der henvises til lovforslagets nr. 17. Herefter vil der kun kunne foretages fri viderespredning af eksemplarer af værker, fx cd'er og bøger, som første gang er bragt på markedet med ophavsmandens samtykke inden for EØS.
  - *Art. 5, stk. 1*, er en obligatorisk undtagelse vedrørende midlertidige eksemplarer, som er flygtige eller tilfældige, som udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, og som udelukkende har til formål at

- muliggøre enten en mellemmands transmission i et netværk mellem tredjemænd eller en lovlig brug af et værk, og som ikke har selvstændig økonomisk betydning. Undtagelsen foreslås gennemført ved en ny § 11 a i ophavsretsloven, jf. lovforslagets nr. 7.
- *Art. 5, stk. 2, litra a*, er en valgfri undtagelse vedrørende eksemplar fremstilling på papir eller ved hjælp af en fotografisk teknik eller en anden lignende proces. Den gældende lov indeholder ingen undtagelser af denne karakter, idet fotokopiering i institutioner, organisationer m.v. alene er omfattet af aftalelicensordninger. Det følger af direktivets præambelbetragtning nr. 18, at aftalelicens ikke anses som en undtagelse fra eneretten, men derimod som et system til forvaltning af rettigheder.
  - *Art. 5, stk. 2, litra b*, er en valgfri undtagelse vedrørende eksemplar fremstilling foretaget af en fysisk person til privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle, forudsat at rettighedshaverne modtager en rimelig kompensation. Som følge af bestemmelsens begrænsning til formål af ikke-kommerciel karakter foreslås den gældende lovs § 12, stk. 1, om kopiering til privat brug begrænset til kun at omfatte eksemplar fremstilling til en brug, som ikke sker i erhvervsøjemed, jf. lovforslagets nr. 8. Bestemmelsen i den gældende lovs § 12, stk. 2, nr. 5, om digital kopiering til personlig brug inden for husstanden er i overensstemmelse med direktivet. Kravet om rimelig kompensation er opfyldt gennem den blankbåndordning, som findes i ophavsretslovens §§ 39-46. *Art. 5, stk. 2, litra b*, giver også adgang til at benytte fremmed medhjælp. Bestemmelsen i ophavsretslovens § 34 foreslås begrænset til alene at gælde for fysiske personer og ikke institutioner, efter som art. 5, stk. 2, litra b, ikke omfatter juridiske personer, jf. lovforslagets nr. 26.
  - *Art. 5, stk. 2, litra c*, er en valgfri undtagelse om eksemplar fremstilling, som foretages af bl.a. offentligt tilgængelige biblioteker eller museer eller af arkiver, og som ikke har til formål at opnå direkte eller indirekte økonomiske eller kommercielle fordele. Bestemmelsen giver hjemmel til at opretholde ophavsretslovens § 16, hvorefter kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om fremstilling af enkelte eksemplarer inden for arkiver, biblioteker og museer til brug i deres virksomhed. Det foreslås dog, at § 16 tilpasses direktivet, således at bestemmelsen begrænses til eksemplar fremstilling, der ikke sker i erhvervsøjemed, jf. lovforslagets nr. 13. *Art. 5, stk. 2, litra c*, giver ligeledes hjemmel til at opretholde bestemmelsen i ophavsretslovens § 33 om opbevaring af radio- og fjernsynsudsendelser i Statens Mediesamling.
  - *Art. 5, stk. 2, litra d*, er en valgfri undtagelse om radio- og fjernsynsforetagenders efemere optagelser. En lignende undtagelse findes i den gældende lovs § 31.
  - *Art. 5, stk. 2, litra e*, er en valgfri undtagelse om optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser foretaget af sociale institutioner med ikke-kommercielle formål som fx hospitaler eller fængsler. En undtagelse af denne art findes i den gældende lovs § 15. Det foreslås imidlertid, at § 15 tilpasses direktivet, således at bestemmelsen begrænses til optagelser, der ikke sker i erhvervsøjemed, jf. lovforslagets nr. 12.
  - *Art. 5, stk. 3, litra a*, er en valgfri undtagelse om anvendelse i forbindelse med undervisning eller m.h.p. videnskabelig forskning. Direktivbestemmelsen giver hjemmel til at opretholde undervisningsundtagelserne i ophavsretslovens § 13, stk. 4, § 18, stk. 1, og § 21, stk. 1, nr. 2, dog således at undtagelserne skal begrænses til en udnyttelse, der ikke sker i erhvervsøjemed, jf. lovforslagets nr. 10, 16 og 20. Aftalelicensen i lovens § 13 om eksemplar fremstilling til brug i undervisningsvirksomhed anses efter direktivet ikke som en undtagelse fra eneretten, men derimod som et system til forvaltning af rettigheder, jf. betragtning nr. 18. *Art. 5, stk. 3, litra a*, danner endvidere grundlag for bestemmelsen i ophavsretslovens § 23, stk. 1, om gengivelse af kunstværker i kritiske eller videnskabelige fremstillinger, idet bestemmelsen dog skal tilpasses til direktivet, således at den begrænses til ikke at gælde for gengivelse i erhvervsøjemed; der henvises til lovforslagets nr. 22.
  - *Art. 5, stk. 3, litra b*, er en valgfri undtagelse om anvendelse af værker og andre frembringelser til fordel for handicappede. Bestemmelsen giver hjemmel til at opretholde § 17

- i ophavsretsloven om gengivelse og spredning af eksemplarer af udgivne værker m.v. til fordel for syns- og hørehandicappede, dog således at bestemmelsen skal begrænses til gengivelse og spredning, der ikke sker i erhvervsøjemed. Der henvises til lovforslagets nr. 15.
- *Art. 5, stk. 3, litra c*, er en valgfri undtagelse om brug af værker og andre frembringelser i forbindelse med omtale og reportage af dagsbegivenheder. Direktivbestemmelsen giver hjemmel til at opretholde bestemmelsen i ophavsretslovens § 23, stk. 3.
  - *Art. 5, stk. 3, litra d*, er en valgfri undtagelse om adgang til at foretage citat. En undtagelse af denne art findes i den gældende lovs § 22.
  - *Art. 5, stk. 3, litra e*, er en valgfri undtagelse om anvendelse, der sker af hensyn til den offentlige sikkerhed eller med henblik på en administrativ procedure eller retsprocedure. Direktivbestemmelsen giver hjemmel til at opretholde bestemmelserne i ophavsretslovens §§ 26 og 28, som indeholder regler om gengivelse af værker i forbindelse med offentlige forhandlinger, retssager, administrativ sagsbehandling m.v.
  - *Art. 5, stk. 3, litra f*, er en valgfri undtagelse om anvendelse af politiske taler og uddrag af offentlige forelæsnings eller lignende værker eller frembringelser. Direktivet giver hjemmel til at opretholde bestemmelsen i ophavsretslovens § 32 om gengivelse af diskussionsudsendelser i radio og fjernsyn. Direktivbestemmelsen giver i kombination med art. 5, stk. 3, litra e, hjemmel til at opretholde ophavsretslovens § 26 om forhandlinger i Folketinget m.v.
  - *Art. 5, stk. 3, litra g*, er en valgfri undtagelse om anvendelse af værker og andre frembringelser i forbindelse med religiøse eller officielle ceremonier. Bestemmelsen giver hjemmel til at opretholde ophavsretslovens § 21, stk. 1, nr. 2, om offentlig fremførelse ved gudstjeneste.
  - *Art. 5, stk. 3, litra h*, er en valgfri undtagelse om anvendelse af skulpturer, bygninger m.v., der er anbragt på offentlige steder. Bestemmelsen giver hjemmel til at opretholde ophavsretslovens § 24, stk. 2, om gengivelse af kunstværker, der er placeret på offentlig plads eller vej.
  - *Art. 5, stk. 3, litra i*, er en valgfri undtagelse om tilfældig medtagelse af et værk eller en anden frembringelse i andet materiale. Bestemmelsen giver hjemmel til at opretholde ophavsretslovens § 23, stk. 4, og § 25 om hhv. gengivelse i aviser m.v. af kunstværker af underordnet betydning og gengivelse af værker i film, radio eller fjernsyn som led i gengivelse af dagsbegivenheder.
  - *Art. 5, stk. 3, litra j*, er en valgfri undtagelse om anvendelse af kunstværker med det formål at give meddelelse om en offentlig udstilling eller salg af kunstværker. En undtagelse af denne art findes i den gældende lovs § 24, stk. 1. Art. 5, stk. 3, litra j, omfatter også kunstkataloger, idet katalogerne udgør en del af udtrykket »meddelelser« i direktivets forstand. Det bemærkes, at kunstkataloger efter ordlyden af § 24, stk. 1, også omfatter kataloger over samlinger. Det fremgår imidlertid af lovmotiverne, at der skal være tale om kataloger, som udgives og sælges i forbindelse med en udstilling af samlingen. Art. 5, stk. 3, litra j, giver efter sin ordlyd ikke mulighed for nogen anden kommerciel anvendelse af kataloger m.v. end anvendelse, der er nødvendig for at promotere begivenheden. § 24, stk. 1, kan også på dette punkt rummes inden for rammerne af direktivbestemmelsen, da det fremgår af motiverne til § 24, stk. 1, at kataloger eller plakater, der fremstilles med hjemmel i § 24, stk. 1, alene må produceres i et oplag, der svarer til opfyldelse af informationsformålet.
  - *Art. 5, stk. 3, litra k*, er en valgfri undtagelse om anvendelse af værker og andre frembringelser m.v. m.h.p. karikatur, parodi eller pastiche. En undtagelse af denne art findes ikke i den gældende lov, og hjemlen foreslås ikke udnyttet.
  - *Art. 5, stk. 3, litra l*, er en valgfri undtagelse om anvendelse af værker eller andre frembringelser m.v. i forbindelse med demonstration eller reparation af udstyr. En undtagelse af denne art findes ikke i den gældende lov, og hjemlen foreslås ikke udnyttet.
  - *Art. 5, stk. 3, litra m*, er en valgfri undtagelse dels om anvendelse af et kunstværk i form af en bygning, dels om anvendelse af en tegning eller plan vedrørende en bygning m.h.p. genopbygning af en bygning. Bestemmelsen giver hjemmel til at opretholde

- ophavsretslovens § 24, stk. 3, hvorefter bygninger frit må afbildes.
- *Art. 5, stk. 3, litra n*, er en valgfri undtagelse om overføring og tilrådighedsstillelse af værker på biblioteker m.v. med henblik på forskning eller privat studium på stedet. Ophavsretslovens § 21, stk. 3, er i overensstemmelse med direktivet, men bestemmelsen foreslås udvidet på visse punkter inden for rammerne af direktivbestemmelsen, jf. lovforslagets nr. 21.
  - *Art. 5, stk. 3, litra o*, er en valgfri opsamlingsbestemmelse, der giver medlemslandene mulighed for at opretholde eksisterende nationale undtagelser af mindre væsentlig betydning, såfremt de kun gælder for analog udnyttelse og ikke berører den frie bevægelighed for varer og tjenester inden for Fællesskabet. Bestemmelsen giver hjemmel til at opretholde ophavsretslovens § 18, stk. 3, om gengivelse af sangtekster i sanghæfter til brug for deltagerne i et møde.
  - *Art. 5, stk. 4*, fastsætter, at hvis medlemsstaterne indfører en undtagelse fra eksemplar fremstillingsretten, kan de også indføre en undtagelse fra spredningsretten, såfremt formålet med den tilladte eksemplarfremstilling berettiger dette. Ophavsretsloven indeholder ingen udtrykkelige undtagelser af denne art, men det antages i almindelighed, at undtagelser fra eksemplarfremstillingsretten i kap. 2 også indebærer en undtagelse fra spredningsretten i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde formålet med undtagelsen.
  - *Art. 5, stk. 5*, om den såkaldte tretrinset, som finder anvendelse i forhold til alle undtagelsesbestemmelser, kræver ikke nogen ordret gennemførelse i national ret.
  - *Art. 6* om retlig beskyttelse af tekniske foranstaltninger foreslås gennemført ved de nye bestemmelser i §§ 75 c og 75 d, jf. lovforslagets nr. 45.
  - *Art. 7* om retlig beskyttelse af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning foreslås gennemført ved den nye bestemmelse i § 75 e, jf. lovforslagets nr. 45.
  - *Art. 8, stk. 1 og 2*, om sanktioner er opfyldt ved de gældende sanktionsbestemmelser m.v. i ophavsretslovens §§ 76-80 samt bestemmelsen i § 83 om erstatning og godtgørelse. De nye bestemmelser om tekniske foranstaltninger m.v. foreslås sanktioneret med bøde i h.t. en nyaffattelse af § 78, jf. lovforslagets nr. 47.
  - *Art. 8, stk. 3*, om muligheden for at kunne nedlægge fogedforbud over for mellem-mænd, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke ophavsretten, er opfyldt ved de almindelige fogedforbudsbestemmelser i retsplejelovens kap. 57. Efter lovforslagets § 11 a, som gennemfører infosocdirektivets art. 5, stk. 1, undtages fra eneretten visse tekniske kopier, som opstår som led i en transmission i netværk m.v. Denne form for kopiering er dermed som udgangspunkt lovlig. Det følger imidlertid af ophavsretslovens § 11, stk. 3, at det forlæg, som anvendes i forbindelse med undtagelsesbestemmelserne i ophavsretslovens kap. 2, skal være et lovligt eksemplar af et værk m.v. eller en lovlig tilgængeliggørelse af et værk m.v. Det betyder, at en netværksoperatørs udbredelse af ophavsretskrænkende materiale – uanset bestemmelsen i § 11 a – vil være retsstridig, og rettighedshaveren vil derfor kunne få nedlagt forbud, såfremt de øvrige forbudsbetingelser i retsplejeloven er opfyldt.
  - *Art. 9* fastsætter, at direktivet ikke berører en række andre retsområder, herunder nationale regler om aktindsigt og pligtaflevering. Bestemmelsen indebærer, at bestemmelserne i den gældende lovs § 27 om aktindsigt og arkivadgang kan bevares.
  - *Art. 10* om tidsmæssig anvendelse giver ikke anledning til gennemførelse i dansk ret.
  - *Art. 11, stk. 1*, om ændring af udlejningsdirektivet giver ikke anledning til gennemførelse i dansk ret.
  - *Art. 11, stk. 2*, om ændring af beregningen af beskyttelsestiden for fonogrammer foreslås gennemført ved en ændring af ophavsretslovens § 66, stk. 1, jf. lovforslagets nr. 35. Der henvises endvidere til overgangsbestemmelserne i lovforslagets § 2, stk. 2.
  - *Art. 12-15* om gennemførelse, ikrafttræden m.v. giver ikke anledning til gennemførelse i dansk ret.

